

ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΤΕΙΧΩΝ

Ιούνιος 1988
Τεύχος 33ο
Τιμή τεύχους 1.000

- Συνέντευξη με τον Αταόλ Μπεχράμογλου
- Βόμβα ● Μορντεχάϊ Βαανούνου: ήρωας ή προδότης ● Ναζιστικές προτάσεις Καχάνα
- Νταβός και η ελαφρότητα του ● Η εναλλαχτική αριστερά στη Γαλλία ● Ναρκωτικά: ασυζήτητες πτυχές ● Διάλογος για το εθνικό ζήτημα ● Το κυπριακό πρόβλημα
- Κινηματογράφος και αστικός ρεαλισμός ● Κατασκοπευτικά αινίγματα ● Ποίηση ●

MERCEDES-BENZ

CYPRUS IMPORT CORPORATION LTD

SALES - SERVICE:

NICOSIA: 65-67, Kantara Ave., Kaimakli - Tel: 02-437101

LIMASSOL: 6, Attikis Str. - Tel: 051-72267

MERCEDES-BENZ

Engineered like no other car in the world.

διαλεχτή

εργαστηρι - γκαλερυ κεραμικης
αρχιεπισκοπου φιλοθεου - 8, μεταξυ εναλλαξ και ορφεα τηλ. 4 3 7 4 1 8 λευκωσια

αρχοντικό

εσπιατορειο — ταβερνα

λαϊκη γειτονια τηλ. 450080

καπηλειό

λαϊκο—ταβερνειο

VIRGIN OLIVE OIL
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΣΙΝΙΦ CATEGORY ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ
EXTRA EXTRA EXTRA EXTRA EXTRA

SEKEP

HALIS ZEYTİN YAĞI
KIBRIS ZEYTİN MAHSULLERİ SATIŞ ENCLUMENİ

ΠΑΡΘΕΝΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΣΙΝΙΦ CATEGORY ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΣΙΝΙΦ
EXTRA EXTRA EXTRA EXTRA EXTRA EXTRA EXTRA

ΣΕΚΕΠ

ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ
ΤΗΛ. 483266 - ΛΑΤΣΙΑ - ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΟΞΥΤΗΣ
ACIDITY **0-1.5%**

ΕΜΒΛΙΑΣΗ
ΤΙΜΗ
PRICE

Bottled in Cyprus by the CYPRUS OLIVE PRODUCTS MARKETING BOARD TEL. 483266 - LAXIA - NICOSIA NET CONTENT 1/2 LITRE (480 gr approx.) DPHEM SAFI AGRIKLIK KADARU PERIEXOMENO 1/2 LITRO (480 gr. περίπου)

στο ποδί

Αγία Αρχιεπισκοπή και
Άγιος Τουρισμός

(ανοιχτή επιστολή στο δημοτικό συμβούλιο Λευκωσίας)

Με το σύστημα των μονοδρόμων της περιοχής Ταχτακαλά, είναι αρκετοί κάτοικοι που για να πάνε σπίτι τους με το αυτοκίνητο έχουν δύο μόνο πιθανές προσβάσεις: μια από το Παλιό Δημαρχείο και μια από την Αρχιεπισκοπή.

Αυτή η τελευταία είναι κλειστή αρκετές ώρες καθημερινά. Μετά από αρκετές καταγγελίες πήρα ένα αυτοκίνητο και δοκίμασα την τύχη μου. Το αποτέλεσμα το βλέπετε στη φωτογραφία. Εμείνα μπλοκαρισμένος για μιάμιση περίπου ώρα. Στο διάστημα αυτό τηλεφώνησα δύο φορές στη αστυνομία (στο τηλέφωνο μου απάντησε κάποιος υπαστυνόμος, αν θυμάμαι καλά, ονόματι Παπάς), ανέφερα το γεγονός και τους είπα ότι είμαι εξαιρετικά βιαστικός και ότι έπρεπε να έλθουν για να ανοίξουν το δρόμο. Μου είπαν εντάξει αλλά δεν ήλθαν. Κι αυτό δεν είναι μόνο δική μου εμπειρία.

Οι οδηγοί των λεωφορείων ήταν προκλητικοί και παρανομούσαν (αυτό δεν με πειράζει αλλά παρακώλυαν την κυκλοφορία) με την υπεροψία αυτών που έχουν πλάτες και δεν τους κολλά κανένας.

Επιπλέον τώρα το καλοκαίρι, σύμφωνα με καταγγελίες των περιοίκων, οι οδηγοί αφήνουν τις μηχανές αναμμένες για να λειτουργεί το σύστημα κλιματισμού, με αποτέλεσμα να μην αφήνουν τον κόσμο να ησυχάσει ούτε στη διάρκεια της μεσημβρινής αργίας.

Όταν επιτέλους αποφάσισαν οι καλοί μας τουρίστες να αποχωρήσουν μπήκαν στα λεωφορεία τους και ο οδηγός του λεωφορείου, που στάθμευε στη μέση του δρόμου για ενάμιση ώρα κόντρα στο μονόδρομο, μου ζήτησε να μετακινήσω το δικό μου αυτοκίνητο για να περάσει. Όταν αρνήθηκα η τουριστική οδηγός που συνόδευε το λεωφορείο άρχισε να χειρονομεί μανιασμένα και να χαιδεύει τα ανύπαρκτα γένια της και να μου δείχνει τους "ξένους ανθρώπους" που "τι θα έλεγαν για μας".

Αν φυσικά λάβει υπόψη του κανείς τον συσχετισμό δύναμης μεταξύ Αρχιεπισκόπου και δημοτικού συμβουλίου, όπως ανάγλυφα φάνηκε όταν σπηνόταν ο ανδριάντας, είναι ίσως μάταιο να αποταθεί κανείς στο δημοτικό συμβούλιο. Παρόλα αυτά, αποτεινόμεθα.

Κωστής Αχνιώτης

Η εκτίμηση κυριαρχεί ακόμα ανάμεσα στους φασίστες του λεγόμενου απαρτχάιντ μετώπου, για τους οποίους το πυρήνιο Νταβός ήταν το ίδιο απεικονόμενο με την επιβολή της Αγούλ-ινεφράτος. Ούτε που μπορούν να διαπισθούν ότι η λεγόμενη «αλληλεγγύη» Παπανδρέου δεν αποσκοπούσε παρά στο Νταβός, κι ότι φέρουν ευθύνη για την επικράτηση της. Μέσω δηλαδή από τη λεγόμενη ανεξάρτητη πολιτική του ο κ. Παπανδρέου πήραμε ακριβώς να συγκυριαστούμε στα χέρια του όλα τα ανάγκαια διαπραγματευτικά ατού για να μπει δυναμικά στις συνομιλίες και σε μια ευκοινοτική σχέση με τον Οζάλ. Ένα από αυτά τα διαπραγματευτικά ατού είναι και η σχεδόν καθολική εξάρτηση που επέβαλε ο ολοκληρωτικό προκίμο ελληνοκυπριακό φάσμα, εξάρτηση που παρά την αίσθηση ελληνικού στρατού μπορεί εθίματα να παραλληλιστεί με την εξάρτηση που επέβαλε η Τουρκία στο άνηστοιχο τουρκοκυπριακό ηθελικό φάσμα (Ουσιασάκι ή εξάρτηση στην Ελλάδα σπρίσεται από τη παρουσία του τουρκικού κατοχικού στρατού). Παράλληλα μπορούμε να πούμε ότι μέσα από αυτή τη διαδικασία καθιερώθηκε η αντιμετώπιση του κυπριακού σαν θέματος ελληνοτουρκικής διαφοράς, με μια άμεση προσέγγιση για την περίοδο της ανεξαρτησίας περιωρισμένη των Κυπρίων των οποίων οι δύο κοινοτικές θέσεις είναι πλέον καταδικασμένες να συμπεριφέρονται σαν πλάσε προεκτάσεις των ούτω καλεσμένων από τις προσεταιριστικές πλάσε μητροπολιτικών κέντρων.

Μέσω ο αυτρεπε πειρήμας ο Παπανδρέου είναι σχεδόν ολοκληρωτικά ελεύθερος να χειρίζεται τα κυπριακά μέσα στα πλαίσια των γενικότερων συμφερόντων του ελληνικού κράτους, όπως βεβαία εγγράφονται μέσα στο πλαίσιο των ενδο-νατοϊκών και ενδο-κοκικών ισσορροπιών και τα σχέδια των ανιτάσων συνισπορών για τον ευρωπαικό πεδίο της Ανατολικής Μεσογείας.

Το σίμφας της πολιτικής Παπανδρέου εγκλιεί στα γεγονότα ότι μπορεί το ελληνικό κράτος στη διαπραγματευτική διαδικασία από μια θέση ισσορροπίας κερδοσας. Μια αποτελεσματική διαπραγματευτική διαδικασία που προσφέρει μια ενδοκαυμένη ζώνη ανά με τα υχόν αποποχία της θάσταν ανάξια το έθνος να μια περαιτέρω επεχίση της κυριαρχίας του στην ελεύθερη (Αγία) Κύπρω και για μια μελλοντική διπλο-ηθελική προσέγγιση. Μια πρώτη δοκιμαστική αυτού του αγνώστου έγινε το 1984 με το γνωστό σχέδιο Γκοσκινιάς. Μόχρι σήμερα δεν μπορούμε κανέναν να ληγήσει, που σπρίσεται το κλίμα αποδοχίας που συνιστά τις κυβερνήσεις Ελλάδας και Κύπρου και όλες τις κομικές ηγεσίες και πως αυτό δημιουργήθηκε και μόνο ένα μήνα πριν ης ανακοινώσε. Τυχαίως ούτως βεβαία ότι ο Κυπριακός γεμασταν γεννημένο από τον Παπανδρέου για να αμείβει το στόμα που δεν είναι δύσκολο να συμπεριφέρουμε ότι αυτός ο τελευταίος ήταν ο πρώτος αυτάρης κι ότι από μιλίοντες. Επώνυμ αυτή τη στιγμή σπρίσεται η εθιμική δοση του απαρτχάιντ λεγόμενου μετώπου.

Υπάρχει ότι η ενδοκαυτική τακτική του Παπανδρέου έχει το πλάσωνυγίη ότι προσδενει πλάσ τον με εθιμικές όλων των κοινοβουλευτικών κομμάτων διαδοχικά έτσι που να αποσπείται μια ενδοκαυτική αρχή, (κι είναι το πρόβλημα της ΕΔΕΚ, αυτό το κομμάτι). Επομένως και το Νταβός και το Ξεναβός εθιμικότερα συμπεριφέροντα ξε να προς αυτά του Κυπριακού λαού δεν εθιμικότερα τις διαδικασίες ανάληψης της πύχης του από τον ίδιο, ούτε την αυτοαπόθεση του με το νόημα που δημαγωγικά της προοιδεσεται με αναφορές στα εθιμικά δημοψηφισματά του 1960, ούτε την αυτοαπόθεση του με το ανεξαρτητικό νόημα που τις προσδιδουμε και βεβαία δεν εθιμικότερα εθιμικότερα αντικαταληπτικές διαδικασίες.

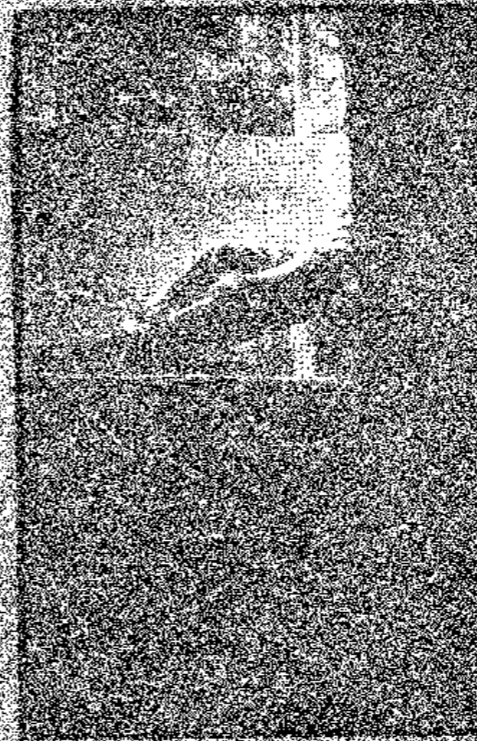
Μέσω ο ούτω κας συνθήκες η αυτοαπόθεση εθιμική στην ολοκλήρωση της κυπριακής ανεξαρτησίας και την εκδίωξη των ξένων στρατών, η καταπολέμηση της γρασοπίας που απλασβανεται την ανεξαρτησία σαν μια κρατική αταρπία και η αντιμετώπιση της σαν μια διαρκή κοινή πάλη για την ουσιαστική ενίσχυση της αυτοκυβερνήσεως, η αποδοχήση του κοινού μετώπου των Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων εθιμικότερα εθιμικότερα στην βάση των καθολικών πατριωτικών και κοινωνικών τους συμφερόντων παρολο που δεν προσφέρουν άμεση δυνατότητα λύσεως ουσιαστών του κοινού δυσοβατο δρόμο ανιστοσότητας απροσπία στην επτακινόμενη τάση ολοκλήρωσης των συνεπειών του προεκκρηματός και της κατοχής.

Με αυτά τα δεδομένα και τις ανάγκες επηφύλαξες οι διαδικασίες εθιμικότερα του Οζάλ πορε το ότι ως φαίνεται δεν αντιμετώπιζον το Νταβός ως μια διαδικασία αναπροσαρμοχίας των ελληνο-τουρκικών σχέσεων εν τούτοις δηλώνουν ότι το τουρκικό σταθευματα πορε να εκδιωχθούν από τη Κύπρω. Οτι η τουρκική δικτατορία δεν μπορεί να το πύχσει δημοκρατικά εθιμικότερα οι φυλάκες της είναι γεμάτες αριστοσους και Κορδοσες. Οτι η Τουρκία δεν μπορεί να αφηθεί (βλεπε να βοηθηθεί) να μεταφέρει τους στρατούς της στο κοινοβόσταν. Με αυτό το σκεπτικό η συμμετοχή ο αυτές είναι χρησιμη. Εάν και όπου ληφτεί και η εκδίωξη από την Κύπρω όλων των στρατών του ελληνικού βεβαίως συμπεριλαμβανόμενου, η συμμετοχή είναι χρησιμότερα.

Κ.Α.

ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΤΕΙΧΩΝ
 ΔΕΥΤΕΡΑ 1984
 ΕΚΔΟΣΗ 1984

«Εντος των τειχών»
 το μηνιαίο περιοδικό της παλιάς λευκωσας
 διεύθυνση: Πίνωας 6β, παλιά λευκωβία
 τηλ. 431278

- διευθινεται από συντακτική επιτροπή
- υπεύθυνος για το νόμο κωστας αχιμωπης
- για τα υπογραμμένα κείμενα ευθιμικότερα οι συγγραφείς τους
- τεχνική επηφύλαξη: ηθελική έκδοση / desktop publishing: κωστας

περιεχομενα

- στο ποδι
- «κράτα από τον γίγασ ήλιο»
 συνεντευξη με τον στραύ ηθελωσούλητ
- η θομβία
 κωστας αχιμωπης
- Ισορροπία
 μαρινέτα βραουνοπού ηθελωσ η προδοσής
 τίθελωσ μαρσηλινωσ
- οι προδοσες κοκάλωσ
 κωστας αχιμωπης
- ταρκοκοπίασ και ηθελωσκόπηση η εθιμικότερα υπεύθυνος Ελλωσας
 μαριωσ ταμβριωπης
- νταβός: μια εθιμικότερα εθιμικότερα εθιμικότερα
 κωστας βενιζελωσ
- η υπηθελωσότητα του εθιμικότερα ηθελωσ και η εθιμικότερα εθιμικότερα
 αταρπίασ ταμβριωπης
- ναρκωτικά: εθιμικότερα πύχες εθιμικότερα πύχες εθιμικότερα εθιμικότερα
 ηθελωσ ταμβριωπης
- διαλογος
 εθιμικότερα αυτοαπόθεση ηθελωσ εθιμικότερα ηθελωσ
 κωστας αχιμωπης
- το κυπριακό πρόβλημα
 ηθελωσ ταμβριωπης
- «κωστας βενιζελωσ» και κυπριακό ηθελωσ ταμβριωπης
- κατάσκαπησησ εθιμικότερα
 κωστας αχιμωπης
- κωστας στην εθιμικότερα
 ηθελωσ ταμβριωπης
- εθιμικότερα εθιμικότερα
 κωστας αχιμωπης

... ΣΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ ΗΛΙΟΥ...

Ο Αταόλ Μπεχράμογλου συμμετείχε στο συνέδριο της Εκτελεστικής Γραμματείας του PAND (Performing Artists for Nuclear Disarmament.)
Είχαμε έτσι την ευκαιρία να συνομιλήσουμε μαζί του.

Χριστίνα Αρναούτου

- Λοιπόν, Αταόλ Μπεχράμογλου σε καλωσορίζω στη Κύπρο. Γνωρίσαμε ήδη αρκετοί από μας εδώ, τον αδελφό σου Νιχάτ Μπεχράμ από τη συμμετοχή του στις κινηματογραφικές εβδομάδες φιλίας όπου συμμετείχε, την τελευταία φορά μάλιστα με τον Γκιουντί.
Ζεις στη Γαλλία σαν πολιτικός πρόσφυγας...

- Ναι, εδώ και 4 χρόνια. Ήμουν γενικός γραμματέας του Σωματίου Συγγραφέων της Τουρκίας, κι είμαι ένας από τους ιδρυτές της «Επιτροπής Ειρήνης». Όπως ξέρεις μετά το πραξικόπημα του '80, μερικά βιβλία μου θεωρήθηκαν ύποπτα, συνελήφθηκα για ανάκριση μερικές φορές από καιρού εις καιρό, τελικά συνελήφθηκα και έμεινα στη φυλακή ένα χρόνο μ' αρκετούς φίλους μ' αφορμή τις δίκες της «Επιτροπής Ειρήνης». Μετά λευτερώθηκα μέχρι να τελειώσει η δίκη, στην οποία καταδικαστήκαμε. Όμως εν τω μεταξύ είχα διαφύγει στο εξωτερικό. Νάμαι λοιπόν στην Γαλλία.

- Πώς ζεις την ζωή του εξόριστου;

- Έζησα πικρές εμπειρίες και στη Γαλλία. Φυσικά δεν περίμενα να βρεθώ στο παράδεισο, αλλά ξέρεις υπάρχουν πολλές δυσκολίες και μεταξύ των προσφύγων και από τους Γάλλους φίλους μας. Ήταν μεγάλη απογοήτευση.

- Πιστεύεις ότι σύντομα θα μπορέσεις να γυρίσεις;

- Τώρα έχουμε τις γνωστές εξελίξεις στην Τουρκία. Στη δίκη των συγγραφέων αθωώθηκα μαζί με τους άλλους φίλους. Μένει η δίκη της «Επιτροπής Ειρήνης» που βρίσκεται τώρα στο Ανώτατο Δικαστήριο. Δεν φαίνεται προς το παρόν ότι θα επικυρώσουν την καταδίκη μας. Πιστεύω ότι μπορώ ή θα μπορέσω σύντομα να γυρίσω. Φυσικά ξέρεις, για ένα πρόσφυγα υπάρχουν κι άλλες δυσκολίες, όπως οικονομικές, δεσμοί με την χώρα στην οποία βρίσκεται κλπ. Και στην Τουρκία βέβαια τα πράγματα δεν ξεκαθάρισαν τελείως.

- Πες μου, ανάμεσα στους πολιτικούς πρόσφυγες τι κλίμα επικρατεί; Ετοιμάζονται να επιστρέψουν;

- Φυσικά όλος ο κόσμος θέλει να επιστρέψει. Προσωπικά πιστεύω ότι καλά έκαναν οι δύο γραμματείς που επέστρεψαν, αλλά το κάλεσμα για να γυρίσουν όλοι οι πρόσφυγες δεν είναι ρεαλιστικό. Δεν έφυγαν όλοι μαζί, υπάρχουν πολλές διαφορετικές οργανώσεις, και οι χαρακτήρες των ανθρώπων ακόμα, είναι τόσο διαφορετικοί!

- Αυτό ήταν η δική σου απόψη. Οι άλλοι πρόσφυγες γενικά τι λέν;

- Υπάρχουν πολλές απόψεις. Οι οπαδοί του Ενωποιημένου Κομμουνιστικού Κόμματος ήθελαν να επιστρέψουμε όλοι μαζί. Τώρα δέχτηκαν κι αυτοί την πιο πάνω θέση. Είναι αρκετός κόσμος που αν επιστρέψει θα συλληφθεί γιατί τον περιμένει κάποια ή κάποιες δίκες. Αρκετοί άλλοι, όπως ο αδελφός μου ο Νιχάτ για παράδειγμα, εξορίστηκαν.

- Υπάρχουν οργανώσεις που είναι εναντίον της επιστροφής;

- Βέβαια. Εξαρτάται κι από το πώς η κάθε οργάνωση αντιλαμβάνεται την επανάσταση...

- Υπάρχουν πρόσφυγες που επέστρεψαν;

- Όχι. Εκτός από τους δύο γραμματείς του Ενωποιημένου Κομμουνιστικού Κόμματος.

- Άλλοι;

- Όχι.

- Ποιές είναι οι απόψεις σου για το Ντα-

βός;

- Ξέρεις δεν είμαι άνθρωπος της πολιτικής, αλλά έχω φυσικά τις απόψεις μου... Κάπως αθώα ίσως, σκέφτομαι ότι... Τι έγινε κι άλλαξαν όλα ξαφνικά; Ποιός ο λόγος αυτής της φιλίας. Νομίζω ότι... από την άλλη η αστική τάξη της Τουρκίας και της Ελλάδας μπορούν να κάνουν πράγματα που να συμφέρουν και στις δύο. Ποιές είναι από την άλλη οι αντιθέσεις μεταξύ των δύο λαών... Δεν υπάρχουν. Βέβαια υπάρχουν οι ιστορικές αντιθέσεις. Υπάρχουν οι πολιτικοί που εκμεταλλεύονται αυτές τις αντιθέσεις. Υπάρχει κι ο Ιμπεριαλισμός. Αν ο Οζάλ κι ο Γαπανδρόου αποφάσισαν να κάνουν κάτι μαζί, ίσως να σημαίνει ότι ο αμερικανικός ιμπεριαλισμός ελπίζει σε κάτι... Αλλά δεν ξέρω περισσότερα. Πάντως δεν πιστεύω στο θαύμα. Μόνο οι εργαζόμενοι κι οι διανοούμενοι μπορούν να κτίσουν ένα έδαφος πραγματικής φιλίας.

- Γνωρίζεις τον Μεχμέτ Γιασίν;

- Βέβαια, και την Νεσιέ. Ξέρεις πριν από δέκα χρόνια σε μια ποιητική βραδιά, ήλθε και με βρήκε μια κοπελίτσα και μου έδωσε ένα τετράδιο με ποιήματα. Ήθελε να το διαβάσω και να της πω τη γνώμη μου. Συνεργαζόμουν τότε στη σύνταξη ενός περιοδικού για τις τέχνες, το 'Şahnaî Emevi'. Μου είπε θυμάμαι, ότι της άρεσε η ποίηση μου. Πήρα το τετράδιο λοιπόν, αλλά το έξερασα για μερικούς μήνες. Όταν όμως το άνοιξα έμεινα έκπληκτος! κατάλαβα αμέσως ότι βρισκόμουν μπροστά σε μια μεγάλη ποιήτρια. Μερικά από εκείνα τα ποιήματα έγιναν οργότερα γνωστά σ' όλη την Κύπρο. Έχω την τιμή να έχω πρώτος δημοσιεύσει ποιήματα της, και να τα σχολιάσω. Μετά απ' αυτό ασχολήθηκα μ' όλους τους νέους Τουρκοκύπριους ποιητές.

- Πως νομίζεις ότι η τουρκική αριστερά μπορεί να βοηθήσει στη λύση του κυπριακού προβλήματος;

- Αγαπητέ φίλε. Πιστεύω ότι αν οι Ελληνοκύπριοι και οι Τουρκοκύπριοι έχουν πρόβλημα ταυτότητας, η Τουρκική Αριστερά έχει επίσης το δικό της πρόβλημα ταυτότητας. Μετά την εγκαθίδρυση της Τουρκικής Δημοκρατίας, αλλά και πριν, οι

διανοούμενοι της Τουρκίας έθεσαν το πρόβλημα της ταυτότητας της Τουρκίας. Γυρεύουμε τον εαυτό μας. Πως μπορούμε να βοηθήσουμε τον άλλον λαό. Πρέπει πρώτα να ξεκαθαρίσουμε τον δικό μας εαυτό. Είναι η Κύπρος Τουρκική ή Ελληνική; Πιστεύω ότι η Τουρκική Αριστερά πρέπει να μελετήσει ρεαλιστικά το κυπριακό πρόβλημα. Αποψη μου είναι ότι οι Τουρκοκύπριοι είναι πιο κοντά στους Ελληνοκύπριους παρά στην Τουρκία κι αντίστροφα οι Ελληνοκύπριοι είναι πιο κοντά στους Τουρκοκύπριους παρά στην Ελλάδα. Πρέπει οι Ελληνοκύπριοι να δεχτούν αυτό το γεγονός. Η Τουρκική Αριστερά μπορεί να βοηθήσει στην Κυπριακή Ανεξαρτησία. Η ιδεολογία της Ένωσης δεν αφορά μόνο τους φυσικούς όπως και η αντίστοιχη ιδεολογία ανέμεσα στους Τουρκοκύπριους δεν είναι μόνο υπόθεση των φασιστών.

- Για να επιστρέψουμε στο Νταβός: εγώ δεν πιστεύω ότι ένας στρατός μπορεί να φέρει τόσο εύκολα, ή ακόμα αν φύγει θα το κάνει με τέτοιο τρόπο ώστε να διατηρεί τον πραγματικό έλεγχο. Κι ο στόχος δεν μπορεί να γίνει κατά την άποψη μου μια τυπική ανεξαρτησία αλλά μια πραγματική αυτοκυβέρνηση των Κυπρίων στην οποία ασφαλώς θα εξασφαλίζεται ο αλληλοσεβασμός των κοινοτήτων.

- Είμαι μάλλον σύμφωνος. Η λύση του κυπριακού πρέπει να έχει σαν κλειδί τους Κύπριους. Πρέπει οι Ελληνοκύπριοι κυρίως πούναι και η πλειοψηφία, και οι Τουρκοκύπριοι να οργανώσουν τη ζωή

τους. Από την άλλη η παρουσία του τουρκικού στρατού δεν μπορεί να απομονώνεται από τη σειρά των εξελίξεων που σχετίζονται μ' αυτό, όπως π.χ. το πραξικόπημα της ελληνικής φασιστικής χούντας και κυπριακών φασιστικών ομάδων. Βέβαια δεν λέω ότι υποστηρίζω τη παρουσία τους εδώ. Πρέπει όμως να παίξουμε τους Τουρκοκύπριους ότι μπορούν να υπάρχουν μέσα σε συνθήκες ασφαλείας. Ασφαλώς πάντως η παρούσα κατάσταση δε μπορεί να γίνει αποδεκτή. Από την άλλη βέβαια θα ήταν αυτοπία να περιβληθεί κανείς ότι είναι δυνατόν να ξαναγίνει η κατάσταση όπως ήταν πριν.

- Είμαι πολύ προσοσιτής στο 'πώς' θα μπορούσαμε να φτάσουμε στην αυτοκυβέρνηση της ζωής μας σαν Κύπριοι. Είναι φυσικά απαιτητό ως προς όλες αυτές τις λύσεις 'θαύματα' όπως απορρέουν από το πλέγμα των διάφορων αστικών συσχετισμών δύναμης. Όμως ταυτόχρονα ναιώς αρκετή εμπιστοσύνη στο ότι ο Κυπριακός λαός, Τουρκοκύπριοι και Ελληνοκύπριοι θέλουν και ξέρουν πως να ζήσουν μαζί. Κι αυτό δεν είναι μόνο αποτέλεσμα της προηγούμενης συμβιωτικής εμπειρίας αλλά και η συνειδητοποίηση της αξίας και δυναμικής της συνύπαρξης παράλληλα με την ιστορική χρεωκοπία των παραδοσιακών εθνικιστικών προτάσεων. Βεβαίως μέσα από τα κοινοτικά συστήματα παιδείας και τους στρατούς διαχέστηκα μια ιδεολογία εξυπηρέτησης των κρατικών συμφερόντων της Ελλάδας και της Τουρκίας. Παρόλα αυτά έχω εμπιστοσύνη στο ότι

ο κυπριακός λαός θέλει να αποκατασταθεί και να αναπτύξει με τον... εαυτό του, ουσιαστικά.

- Θα σου πω κάτι. Πρέπει να υπάρξει ανοιχτά. Στο Παρίσι πήγα στην ελληνική πρεσβεία για να πάρω βίβα νόμιμα εδώ. Ήδη ότι η κυπριακή πρεσβεία στέλνει σταδιοδρομία με την ελληνική πρεσβεία. Βέβαια; Είναι κατά πάσα πιθανότητα της Ελλάδας ξεκάθαρα. Έτσι πιστεύω της χώρας μου της Τουρκίας ξεκάθαρα. Είναι υπό της Ανεξαρτησίας της Κύπρου ξεκάθαρα. Για να γίνει η Κύπρος πραγματικά ανεξάρτητη πρέπει να υπάρχει μια δική της επί αυτού.

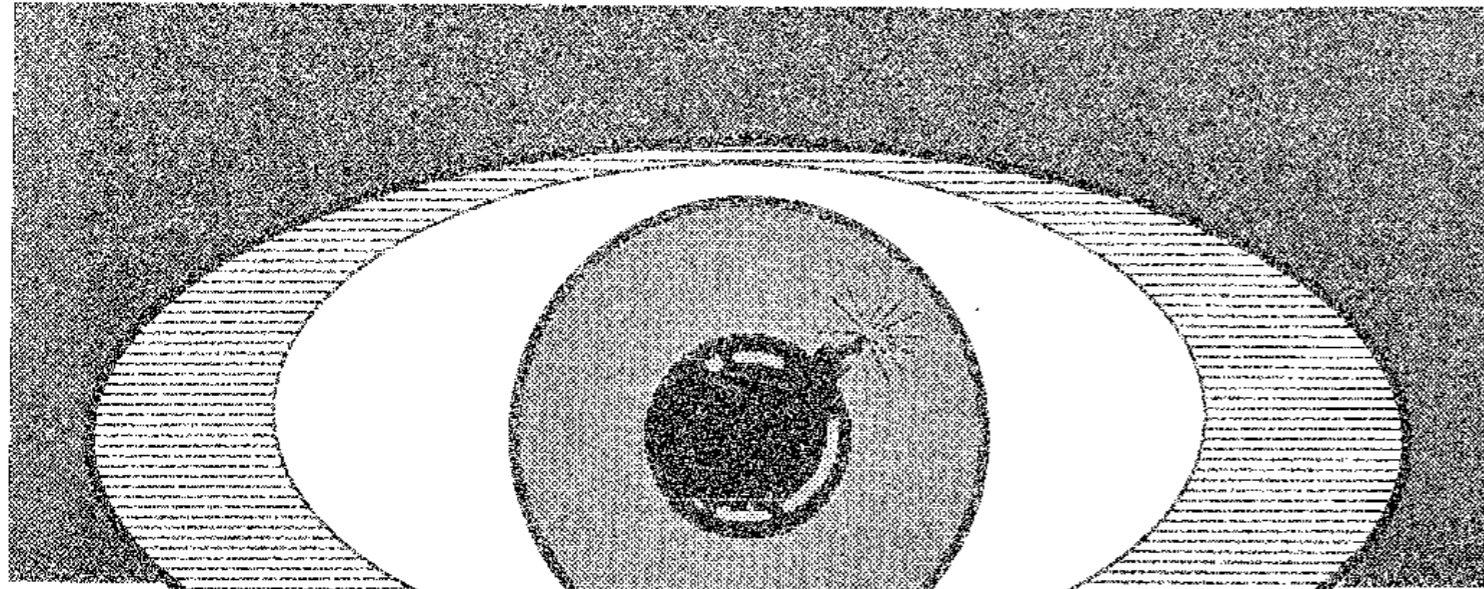
- Καταξ, οι ηγέστες των δυο κοινοτήτων είναι εξαρτημένες από την Ελλάδα και την Τουρκία (η ελληνοκυπριακή λιγότερο βέβαια) αλλά σπειροειδώς οι τωρών συνειδητούς δύναμης δεν σταματούν μια πραγματική ανεξαρτησία. Αλλά είναι ένας στόχος για τον οποίο πρέπει να παλέψουμε γράφει και βέβαια στην απάντησή σου.

- Πρέπει να είναι έτσι.

- Πρέπει να το κάνουμε έτσι! Στο όνομα του ίδιου ήλιου! * καθώς λέει σ' ένα ποιήμα σου.

* Σημ: στίχος από το ποίημα του Αταόλ Μπεχράμογλου 'Γράμμα στο Στρατή Κόσκα' (φυλακή του Μάλτεπε, 1982)

Η βόμβα Κάποια

γεγονότα είναι ιδιαίτερα αποκαλυπτικά. Λειτουργούν όπως μια αστραπή μέσα στη νύχτα. Το κοινωνικό τοπίο αποκαλύπτεται ξαφνικά μέσα από τα σκοτάδια όπως είναι. Η εικόνα είναι αναπάντεχη και γι' αυτό ακριβώς φανερώνει την αλήθεια χωρίς φασαρία. Λειτουργεί κύρια ο υποσημιωτικός και βγάζει στην επιφάνεια κυνικές κυρίαρχες κοινωνικές τάσεις.

Μαζί με τους ανθρώπους που έλαχε να περνούν τη στιγμή εκείνη από τη γέφυρα του Πεδιάδου, το αυτοκίνητο βόμβα ανατίναξε και μια σειρά προσώπων και αποκάλυψε το σημερινό πρόσωπο της ελληνοκυπριακής κοινωνίας. Δεν είναι κατά τη γνώμη μας ένα όμορφο πρόσωπο.

Υπάρχουν βέβαια τα αισθήματα πόνου για τους θανάτους και τους τραυματισμούς που σε μια μικρή κοινωνία όπως η δική μας παίρνουν συλλογική

διάστασι, μιας και η απώλεια δεν είναι θεωρητική είσθηση αλλά συγκεκριμένη διότι βιώνεται μέσα από σχετικά άμεσους δεσμούς με τα έθνη ή το περιβάλλον τους.

Υπάρχει επίσης ένα φυσιολογικό αίσθημα ανασφάλειας που απορρέει από τη μακρόχρονη πολιτική αστάθεια και την μόνιμη απειλή νέου πολέμου που σημαδεύει πλέον όλες τις γενιές των Κυπρίων.

Πέρα απ' αυτό όμως βγήκαν στην επιφάνεια κι άλλα.

Βγήκε π.χ. στην επιφάνεια μια γενική τάση στρουθοκαμηλισμού. Την εξέφρασαν άριστα οι δύο μας πρόεδροι - της κυβέρνησης και της βουλής - αμέσως μετά την βομβιστική ενέργεια, δηλώνοντας την επιθυμία τους να μείνει η Κύπρος έξω από τη διαμάχη της περιοχής, χωρίς όμως να θυμηθούν πως 'ην θρωπιαστικός διευκολύνσεις' που η Κύπρος προσέχε στους δυτικούς στόλους όταν επέβηκαν στο Αίθιοπ, χωρίς να θυμηθούν ότι ισραηλίτες αστυ-

νομικοί ασκούν έλεγχο στα κυπριακά λιμάνια και αεροδρόμια, και χωρίς να θυμηθούν τις πληροφορίες ότι κύπριοι βομβιχανοί σπάζουν τα αραβικά εμπόρα εναντίον του Ισραήλ πακεττώνοντας ισραηλινά προϊόντα και εξάγοντας τα στις αραβικές αγορές. Απόφυγαν επίσης να αναφερθούν στις ευθύνες της κυπριακής κυβέρνησης που αφήνει με τόσο επικίνδυνη προέβια σε κατοικημένη περιοχή, έτσι που να χρησιμοποιείται σαν ασπίδα τους περιόικους. Βέβαια προσπάθησαν να διαχτυπούσαν και μια πολιτική αντίληψη ή οποία να μη λαμβάνει υπόψη ότι δεν υπάρχουν πολιτικές διεργασίες απομονωμένες στη Κύπρο (ή τελικά σε μια μόνο χώρα), κι ότι βέβαια η οποιαδήποτε πολιτική πρέπει να αναίσταται στα περιβάλλοντα της πλάσια τουλάχιστον. Και βέβαια οι ίδιοι έβρουν ότι έτσι είναι (εξ' ου π.χ. και το Μπαβός). Η άποψη όμως αυτή σφραγίζει μια ευρέως εκφρασμένη θέση: 'να φύγουν όλα και να μας αφήσουν ήσυχους'. Θέση ασφαλώς μεταφυσική και άνευ νοήματος που εντάσσεται ελάχιστα μέσα στο ολοένα διεκρινόμενα πλαισία αποπολιτικοποίησης, αντιδιαλεκτικής, μορφολατρικής και εθνικιστικού απομονωτισμού, που χαρακτηρίζει την τρέχουσα δεκαετία.

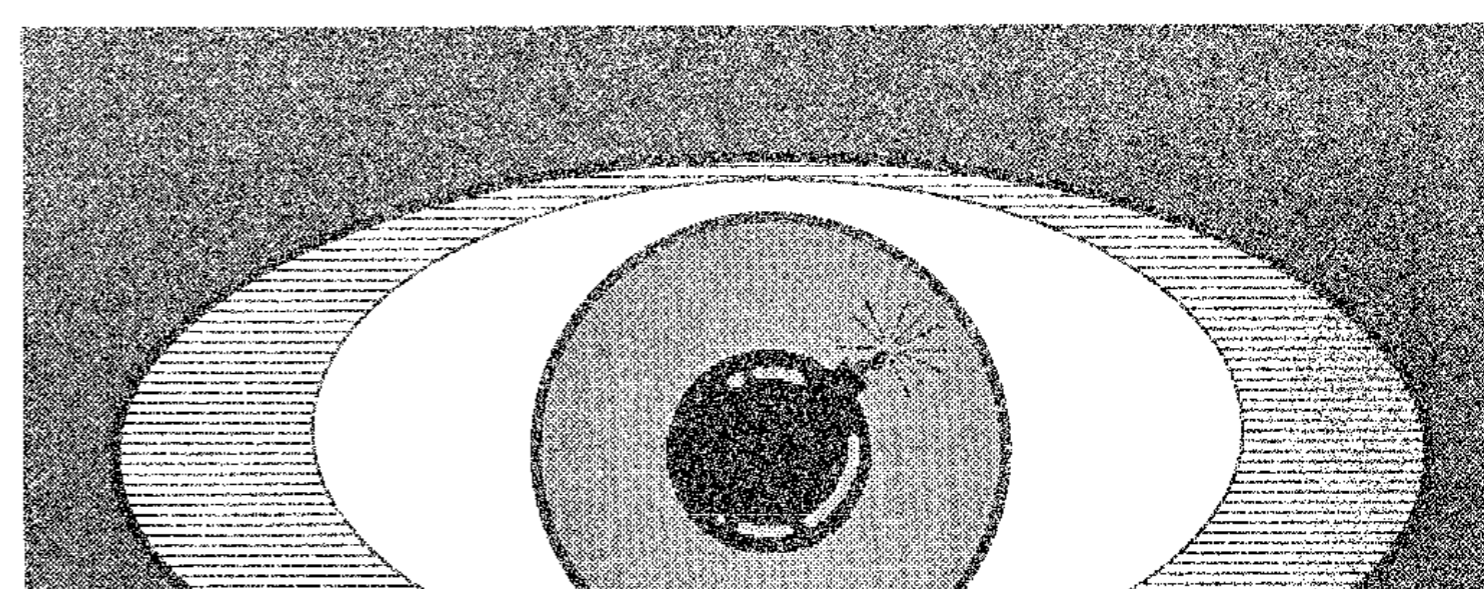
Μέσα σ' αυτό το κλίμα η ποδοσφαιρική επαναμφανίζομενη διάθεση συμφοροδότησης

προς τους Παλαιστίνους

κλονίστηκε σημαντικά, από τη βομβιστική ενέργεια, καταδείχνοντας ότι σε αντίθεση με την αντίστοιχη διάθεση της περασμένης δεκαετίας, αυτή δεν στηρίζεται επάνω σε μια καθολική αντίληψη για την κοινότητα συμφορόντων των Παλαιστίνων και των Κυπρίων αλλά μάλλον πάνω σε μια συναισθηματική κινητοποίηση στηριγμένη στις εικόνες της άγριας καταστολής των Παλαιστίνων.

Η σύγκριση μεταξύ του Παλαιστινιακού αγώνα και της βομβιστικής ενέργειας είναι επίσης ένδειξη αποπολιτικοποίησης και απλοϊκής σύγκρισης. Εάν δηλαδή κάποιοι Κύπριοι βάλουν μερικές βόμβες θα σημαίνει ότι η φύση και σημασία του κυπριακού αγώνα θα μεταβληθεί;

Ο τρόπος που αντιδράσε η ολόκληρη σχεδόν του κυπριακού πικου τις πρώτες μέρες κυρίαρχη ήταν ενδεικτική. Και δεν μιλάμε για τις καθαρές φιλοσοφικές προστάσεις που αποσκοπούσαν να κινήσουν τους Κυπρίους έθνη με το ηρωικό έθνος από τη μια και από την άλλη τους βομβιστές Παλαι-

τινους (ποιός το είπα;) με το σύνολο της παλαιστινιακής επανάστασης από την άλλη. Μιλάμε για τις άλλες π.χ. για τα 'Μέγ' που την επομένη της έκρηξης παρουσιάστηκαν με όχθη ασλίδες φρικιαστικές φωτογραφίες της έκρηξης και λίγα λόγια που τονίζαν το περιεχόμενο των φωτογραφιών. Κομμάτι προσπάθεια πολιτικής αντίδρασης.

Το κείμενο-δήλωση της ΚΥ-ΠΕΑ δημοσιεύτηκε σε λίγες σφημερίδες και καταταραχισμένο. Βέβαια τις επόμενες μέρες παρουσιάστηκαν αρκετά κείμενα πληροφόρησης ή στήριξης του Παλαιστινιακού αγώνα, που στην ουσία προσπαθούσαν να κλύσουν τη ζημιά που υπέστη η Παλαιστινιακή υπόθεση, όχι μόνο από την βόμβα αλλά και από την αντιμετώπιση του θέματος από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας.

Πολύ διαφορετική ήταν η αντίδραση του τύπου αλλά και της κοινής γνώμης στη πρόσφατη δολοφονία των τριών Παλαιστίνων στη Λεμεσό και το δυναμισμό του πλοίου της ειρήνης. Επειδή τα έθνη δεν ήταν Κύπριοι η ευαισθητοποίηση ήταν διαφορετική. Η στοιχειώδης ανθρώπινη αλληλεγγύη δεν λειτουργήσε καθόλου γιατί υπάρχει σαφής διαχωρισμός ανάμεσα στο 'εμείς' και στο 'αυτοί'. Η αυθλογοική συνείδηση περικλείει μόνο του Κύπριους κι αυτό ως ένα βαθμό. Από δω μέχρι τον χωρίς προσοχήματα ρατσισμό που αντιπροσωπεύουν σήμερα όλοι οι Άραβες, η απόσταση είναι μικρή.

Εν τω μεταξύ από την επαύριο της βομβιστικής ενέργειας η αστυνομία και το τμήμα μετανάστευσης μπήκαν σ' ένα κυνήγι 'βομβιστών' χωρίς αρχές τρομοκρατώντας όσους Άραβες είχαν την ατυχία να βρίσκονται εδώ, και φυσικά εκδιώκοντας όσους φαίνονται ύποπτοι,

απορροής

αυτή τη μέτρα, όπως και η... δεν μπορούν ν' ανακόψουν κίνηση να οδηγούν με αστοκίνητο βάρβα. Αλλά ταλαιπωρούν τον κορμί, εδωχουν τους σταχούς ταμίστες και στήνουν τον ρατσισμό.

Ουσιαστικά και περιληπτικά πήμε προς ΕΟΚ αφηρόντας πίσω τα τριτοκοσμικά κινδύνια της μακροεπίσης περιόδου. Γινόμαστε Ευρωπαίοι και ρατσιστές, και φυσικά γράφει για τους Ευρωπαίους Άραβες είμαστε και μες και να κόνομα.

Γιατί οι Κύπριοι της Επανάστασης είναι έθνη απαντών τον ίδιον μεθόδων. Όχι βέβαια οι κορτώντες. Αλλά οι Άραβες. Και βέβαια το 'κρίσιμα' δεν στηρίζεται πλέον στην ασβική αλληλεγγύη, αλλά από Ελληδοτουρκικές σχέσεις και την ΕΟΚ.●

Κωστής Αγκινιάς

Μορντεχάι Βαανούνου: ήρωας ή προδότης

Michel Warchawski

Το δικαστήριο της Ιερουσαλήμ καταδίκασε τον Μορντεχάι Βαανούνου σε 18 χρόνια φυλακή για προδοσία και κατασκοπεία. Ο δικηγόρος Άβιγιγκόρ Φέλνμαν εξέφρασε την έκπληξη του για το μέγεθος της καταδίκης. Αυτό όμως που προκαλεί έκπληξη είναι η αναπόφατη ενόχηση από τους καλύτερους δικηγόρους της χώρας πάνω σε α διαδοχή στήριξε τις ελπίδες του.

Είτε δεχόμαστε την άποψη του κρατους -άποψη που σ' αυτή την περίπτωση υποστηρίχθηκε από ένα σημαντικό μέλος της αριστερής αντιπολίτευσης- και επομένως ο Βαανούνου είναι όντως προδότης, είτε αναγνωρίζουμε ότι ο άνθρωπος αυτός πρόσφερε μια μεγάλη υπηρεσία στην ανθρωπότητα πληροφορώντας τη διεθνή κοινή γνώμη, σίγουρα σ' αυτή την περίπτωση στο πρώην τεχνικό του πυρηνικού αντιδραστήρα της Ναμίονα αξίζει το Νόμπελ Ειρήνης.

Φυσικά από την αρχή ήταν σαφές ότι οι Ισραηλιτες δικαστές δεν θα διάλεξαν τη δεύτερη εκδοχή!

Η "περίπτωση Βαανούνου" ανατρέπει σχήματα και ξεπερνά ότι η μεγάλη πλειοψηφία της ισραηλιτικής κοινωνίας μπορεί να δεχτεί ή ακόμα να κατανοήσει.

Γεννημένος σε μια οικογένεια πτωχών Μαρκονικών μεταναστών ο Μ. Βαανούνου "τα κατάφερε" εκεί που οι όμοιοι του πλήθους αποτυγχάνουν: μπόρεσε να ξεφύγει από το "προσφυγικό" του Μαρκονικού Εβραίου, του καταδικασμένου στο περιθώριο της ισραηλιτικής ζωής, και μετά από εργασία θ επάν στο κέντρο της Ναμίονα, μπόρεσε ν' αρχίσει τις σπουδές του στο πανεπιστήμιο Μπιρ-Σεβά.

Στο πλαίσιο των σπουδών του μπόρεσε να συναντήσει προοδευτικούς φοιτητές, και συνδέθηκε κυρίως με Άραβες φοιτητές, με των οποίους συζητούσε πολύ. Λίγο-λίγο απομακρύνθηκε από την "εθνική αφοσίωση". Μπαίνει στο Ισραηλιτικό Κομμουνιστικό Κόμμα για λίγες βδομάδες και το εγκαταλείπει λόγω δια-

φρασιών. Αυτή το κόμμα θα κάνει το παν να οβήσει κάθε ίχνος από τη σύντομη συμμετοχή του Βαανούνου σ' αυτό, καταστρέφοντας ακόμα και την κομμουνική του κάρτα.

Για τον Μορντεχάι οι απαντήσεις της ροφορμιστικής αριστεράς γίνονται όλο και πιο ανεπαρκείς, και όπως γράφει αργότερα στην φυλακή, δεν είχε την τύχη να συναντήσει την αντιποινιστική αριστερά. Γι' αυτόν το ισραηλιτικό κράτος δεν είναι δυνατό να μεταρρυθμιστεί, ούτε σ' ότι αφορά τις σχέσεις, καταπίεσης και εκμετάλλευσης ως προς τους Ανατολίτες Εβραίους ούτε ως προς τις σχέσεις του με τον παλαιστινιακό λαό. Μια επαναστατική αλλαγή του φαίνεται απόμακρη αν όχι αδύνατη και αποφασίζει να εγκαταλείψει τη χώρα. Ή ακόμα προσυμπιέζεται στο χριστιανισμό. Αυτή η απόφαση σοκάρει και την άκρα αριστερά για την οποία η θρησκευτική αλλαγή θεωρήθηκε τουλάχιστον σαν ένδειξη φιλικής ανισορροπίας.

Παρόλα αυτά ο Βαανούνου εγγειώνει σ' ένα γράμμα που έστειλε στον καθηγητή Ερμανουέλ Φαραζόν. Ο Βαανούνου αποδέχτηκε τον χριστιανισμό, όχι καθοληγημένος από κάποιες μυστικιστικές εμπνεύσεις, αλλά περισσότερο για να δηλώσει μια ολοκληρωτική ρήξη. Η εγκατάλειψη του Ιουδαϊσμού, δεν σημαίνει μόνο την εγκατάλειψη μιας θρησκείας, εγγίζει ο Γιάλ Άσταν, επιρροσμένος της "Επιτροπής για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Βαανούνου". Σημαίνει εγκατάλειψη της φυλής, της συμμετοχής στην κοινότητα. Εδώ έγκεται και η πραγματική προδοσία του Βαανούνου. Αυτό είναι που το ισραηλιτικό κράτος δεν θα συγχωρέσει ποτέ.

Ποιά τα κίνητρα: ιδεολογικά ή οικονομικά;

Οτιν ο Βαανούνου αποφάσισε να δημοσιοποιήσει ότι γνώριζε για την ισραηλιτική πυρηνική δύναμη, ουσιαστικά ολοκλήρωσε τη ρήξη του με την "εθνική αλληλεγγύη" τοποθετώντας τα συμφέροντα των λαών, του ισραηλι-

τικού συμπεριλαμβανομένου, πάνω από κάθε εθνική θεωρία.

Στο Ισραήλ κανείς δεν θα μπορούσε να φανταστεί ότι κάτι τέτοιο είναι δυνατόν.

Η δημοσίευση των μυστικών της Ναμίονα από την "Sunday Times" προκάλεσε ένα αίσθημα καταρρευσης στην ισραηλιτική κοινωνία. Για την μεγάλη πλειοψηφία των Ισραηλιτών, πρόκειται για μια χυδαία περίπτωση κατασκοπείας, αφειδώς πληρωμένη από την άγνωστη βρετανική επιμερίδα. Μιλούν μάλιστα για πολλές χιλιάδες λίρες στερεώνες. Αυτή η υπόθεση καλλιεργήθηκε προσεχτικά από τον ισραηλιτικό τύπο, και έγινε δεχτή κι από την αριστερά: ένας Μαρκονικός Ποίος μπορεί να πιστέψει ότι είναι δυνατόν να παρακινήθηκε από ένα προοδευτικό ιδεώδες; Αν βρέθηκε σε ρήξη με την εθνική αλληλεγγύη, τότε σφαλώς για τα λεφτά.

Μια ανάλυση, έστω και πρόχειρη, του τρόπου που ο Βαανούνου γνωστοποίησε ότι ήξερε για την Ναμίονα δείχνει εύκολα ότι ούτε κατασκοπεία υπήρχε, ούτε προμελέτη. Είναι με μια δόση αβωδότητας που ο Βαανούνου αποκάλυψε τα μυστικά που ήξερε σ' ένα κύκλο σπουδών... της εκκλησίας, στην οποία προσχώρησε στην Αυστραλία. Από δω απορρέει και η δεύτερη υπόθεση που υποστηρίχθηκε από μερικούς Ισραηλιτες προοδευτικούς: ο Βαανούνου είναι ένας πράχτορας της Μοσσάντ. Γεγονός είναι ότι η Μοσσάντ παρακολουθούσε τον Βαανούνου -όπως απόδειξε κατηγορηματικά η "Sunday Times" πριν ακόμα δημοσιοποιηθούν τα μυστικά της Ναμίονα, χωρίς να προσπαθήσει να τον εμποδίσει.

Πώς ο Βαανούνου κατάφερε να φωτογραφήσει τις πιο μυστικές ισραηλιτικές εγκαταστάσεις, αν δεν είχε την βοήθεια της Μοσσάντ; Η υπόθεση αυτή στηρίζεται στην άποψη ότι οι ισραηλιτικές αρχές βοήθκαν ένα εύαχημο τρόπο να προειδοποιήσουν τους Άραβες, γνωστοποιώντας το πραγματικό επίπεδο των σιωνιστικών πυρηνικών δυναμικών.

Η κοινή γνώμη μπροστά στις ευθύνες της.

Παρόλα αυτά (για όσους δεν είναι θύματα της ιδέας ότι ένας Ισραηλιτης, και μάλιστα Άραβας-Εβραίος, δεν προδίδει την χώρα του παρά μόνο για λεφτά) όλα δείχνουν ότι ο Βαανούνου είναι αυτός που δηλώνει ότι είναι. Ένας μαχητής της ειρήνης, έτοιμος για όλα, προκειμένου να επιστήσει την προσοχή στον κίνδυνο που αποτελεί το ισραηλιτικό πυρηνικό οπλο-

στάσιο.

Για τον κίνδυνο αυτό, προειδοποιήσαν πριν από 25 χρόνια, όλα σχεδόν τα μέλη της Επιτροπής Πυρηνικής Ενέργειας, που είχε τότε διαφέρει η ίδια η κυβέρνηση, όταν αποφάσισε να αναπτύξει την ισραηλιτική πυρηνική ενεργεια με την βοήθεια της Γαλλίας. Τα μέλη αυτής της επιτροπής έδωσαν τότε την παραίτησή τους, πλην ενός για να διαμαρτυρηθούν ενάντια σ' αυτό που θεωρήσαν σαν μια επικίνδυνη περίπτωση. Από τότε η άκρα μυστικότητα επιτρέπει κάθε κατάχρηση.

Κανείς δεν ξέρει για παράδειγμα, ποιός είναι υπεύθυνος για την ανάπτυξη ή την χρησιμοποίηση του πυρηνικού ισραηλιτικού δυναμικού. Το κοινοβούλιο ποτέ δεν συζητήσε αυτό το πρόβλημα... διότι βόμβα "δεν υπάρχει", ενώ πρώην υπουργοί ομολόγησαν ότι το ζήτημα δεν τους απασχόλησε ποτέ! Δεν υπάρχει επομένως κανένας έλεγχος καμιά επιτροπή ελέγχου, έστω σ' ότι αφορά την ασφάλεια του πληθυσμού και του περιβάλλοντος. Επιπλέον το Ισραήλ αρνείται να υπογράψει τη συνθήκη της μη εξάπλωσης των πυρηνικών όπλων και απορρίπτει κάθε διεθνή έλεγχο των πυρηνικών του σταθμών, ακόμα κι αν πρόκειται για ένα τόσο ισχυρό και γενναίο φίλο όπως οι ΗΠΑ.

Σ' ένα φυλλάδιο που διένειμε η "Επιτροπή για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Βαανούνου", αναφερόταν και το εξής: "Το ισραηλιτικό κράτος έδειξε πολλές φορές ότι δεν υποχωρεί μπροστά σε τίποτα. Τα πυρηνικά όπλα στα χέρια του, αποτελούν κίνδυνο για τον κόσμο ολόκληρο". Ο μόνος τρόπος να δέσουμε τα χέρια των ανθρώπων που είναι κανόνι, να καταστρέψουν τον πυρηνικό αντιδραστήρα του Ιράκ, να σκοτώσουν 150 άτομα μέσα σε 4 μήνες, διότι ρίχνουν πέτρες ή καινε λάσπη, να εισβάλουν στο Αίβανο για να επιβάλουν την κυριαρχία των Φαλαγγιτών, και να τους επιτρέψουν να σφαγιάσουν χιλιάδες άτομα στη Σάμπρα και Σατίλα είναι να τους ξεμασκαρέψουμε για να κινητοποιήσουμε την κοινή γνώμη, της χώρας διεθνώς. Αυτή είναι η επιλογή του Μορντεχάι Βαανούνου.

Η υπόθεση Βαανούνου δεν ξεσηκωσε κύματα σοβινιστικής υστερίας και μακαρθισμού όπως παλιότερα γνωρίσαμε για παράδειγμα όπως στην περίπτωση της δήθεν ανακάλυψης του δήθεν κατασκοπευτικού δικτύου που διεύθυναν οι Band Turki και Usi Adir στα 1972. Η έκπληξη αντικαταστάθηκε γρήγορα από την γενική αδιαφορία. Αυτό αντικαταστάθηκε γρήγορα από την γενική αδιαφορία. Αυτό αντικαθρεφτίζει τις βαθείς αλλαγές που συντελούνται στην ισραηλιτική κοινωνία και το οδινάτισμα της προπαγάνδας του προστατευτισμού και

των επιπτώσεων της.

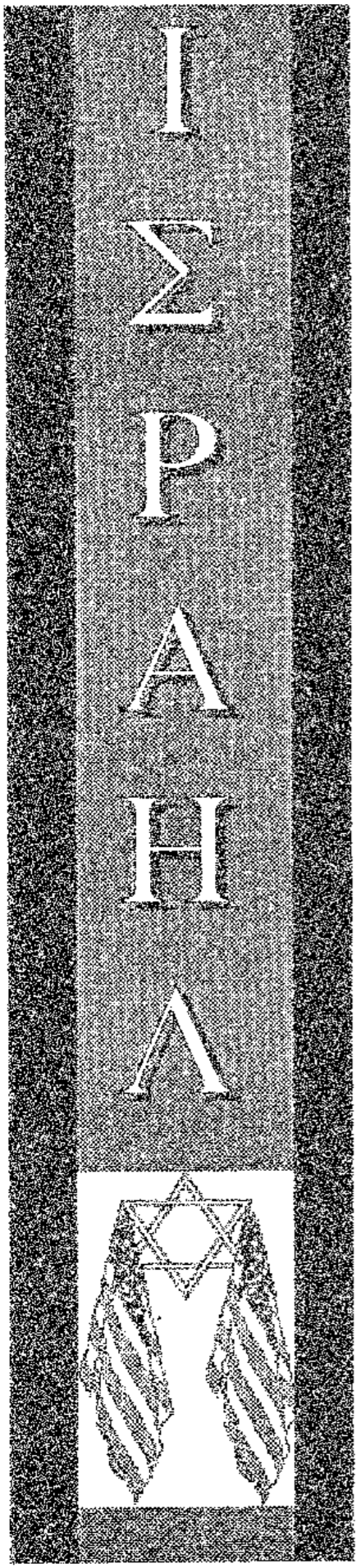
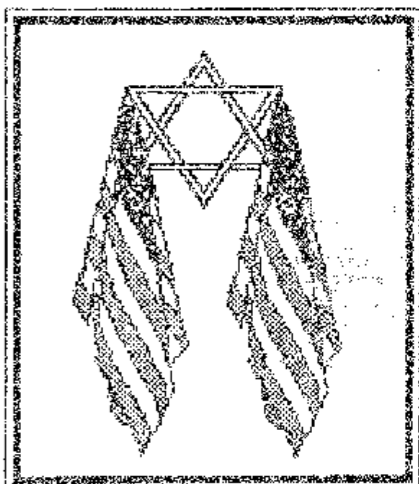
Όμως αν ο Μορντεχάι Βαανούνου θέλησε να ξεπηλάσει την ισραηλιτική κοινωνία, ή τουλάχιστον ένα μέρος της, σε σχέση με τους κινδύνους του ισραηλιτικού πυρηνικού εξοπλισμού, επέταξε. Αν ο Μορντεχάι Βαανούνου επέταξε το Εναλλακτικό Νόμπελ Ειρήνης, το οφείλει στη διεθνή αλληλεγγύη, όχι στο ανύπαρκτο αντισημιτικό κλίμα του Ισραήλ.

Βέβαια για πρώτη φορά στο Ισραήλ, εκατοντάδες άτομα, συμπεριλαμβανομένων ερισμένων προσωπικοτήτων, κινητοποιήθηκαν και υποστήριξαν τον Βαανούνου του οποίου η απαγωγή από τη Ρώμη και οι συνθήκες κράτησής του αποτελούν σκάνδαλο. Η στρατηγία που οργάνωσε η "Επιτροπή για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Βαανούνου", (για τερματισμό της ολοκληρωτικής απομόνωσης, για να διασφαλιστεί να βλέπει την προαβατιστική του, είχε μια σχετική απήχηση: ένα μέσο μαζικής επικοινωνίας και επέτρεψε στην άποψη του θύματος ν' ακουστεί μετά την μονοπώληση της πληροφορίας που είχε επιβάλει το ισραηλιτικό κράτος περιφρατώντας κάθε δημοκρατικό δικαίωμα του κατηγορούμενου.

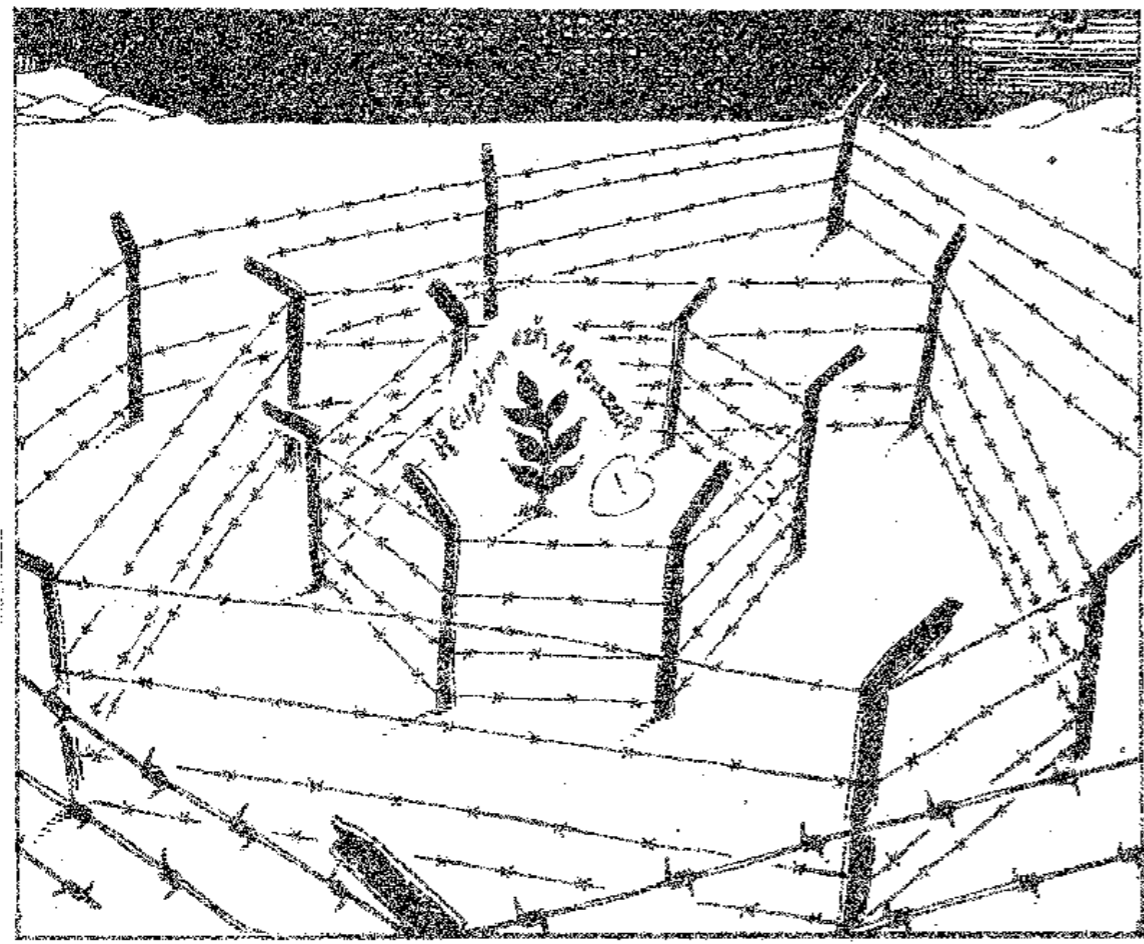
Αλλά αυτό για το οποίο ο Βαανούνου μπήκε στο κίνδυνο, και του οποίου 18 χρόνια φυλακή, η κατάδειξη δηλαδή του ισραηλιτικού πυρηνικού κινδύνου σ' αυτούς που θα απελευθώσουν τα πρώτα θύματα, μένει να γίνει. Πρόκειται για το μέλλον του ισραηλιτικού έθνους, μέλλον το οποίο δεν έχει θέση στις επιλογές των σιωνιστών ηγετών. * * *

1) Τίτλος πρωτοτύπου: «Η περίπτωση του Μορντεχάι Βαανούνου.»

2) Ο Michel Warschawski διαβάζει το δελτίο "News from Within" που είναι έκδοση του "Κέντρου Εναλλακτικής Πληροφόρησης" του Ισραήλ.

I
Σ
Ρ
Α
Η
Λ

Το «κράτος του Ισραήλ», που ιδρύθηκε σε βόρος του Παλαιστινιακού λαού, δεν διατάζει να εφαρμοσεί τις παλιές ναζιστικές μεθόδους εναντίον των Παλαιστινίων και μάλιστα να τις εκσυγχρονίζει... Η διεθνής συνείδηση συνεχίζει την περίεργη αιωπή της...

Οι προτάσεις Καχάνα
«ακριβές αντίγραφο» των Ναζιστικών Νόμων
 Δημοσίευμα της Ισραηλινής εφημερίδας «Αλ - Χανασαμέρ» στις 21.3.1985.
 Άρθρο του Ισαάκ Σουρ

Ο Ισραηλινός βουλευτής κ. Μίεζρ Καχάνα ετοίμασε ένα νομοσχέδιο για την εξόντωση των Αράβων που πολύ λίγες διαφορές έχει με τα Ναζιστικά νομοσχέδια "Νιρμπεργκάρ" που αποβλέπουν στην εξόντωση των Εβραίων.

Σ' αυτό το συμπέρασμα καταλήγει ο βουλευτής του Λικούντ - Χισούτ κ. Μιχαήλ Εϊτάν στην αναφορά του προς την Εκπαιδευτική Επιτροπή της Ισραηλινής Βουλής της οποίας είναι και μέλος.

Σαν παράδειγμα αναφέρει ένα άρθρο του νομοσχεδίου του Καχάνα που έχει τίτλο: "Νόμος της Ισραηλινής Ιθαγένειας και της ανταλλαγής πληθυσμών Αράβων και Εβραίων". Αυτό το Νομοσχέδιο θυμίζει το Νόμο της Ιθαγένειας του Γ' Ράιχ, που θεσμοθετήθηκε στις 15.9.1935 στη Ναζιστική Γερμανία.

Σε άλλο του άρθρου ο Καχάνα προτείνει να ψηφιστεί Νόμος που ν' απαγορεύει την ανάμιξη των Εβραίων με άλλους λαούς για να διατηρηθεί "η αγγλότητα του Ισραηλινού λαού". Κι αυτός ο νόμος μας θυμίζει το νόμο "προστασίας του Γερμανικού αίματος και της Γερμανικής τιμής", που θεσμοθετήθηκε την ίδια ημερομηνία στη Χιτλερική Γερμανία.

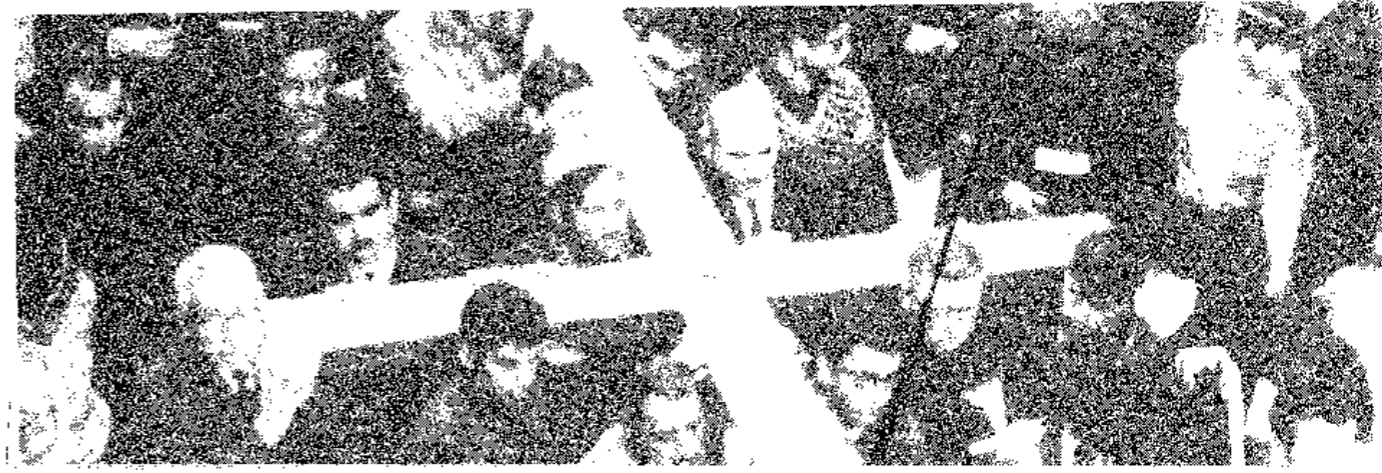
Στην αναφορά του τονίζει: "Αν συγκρίνουμε τα νομοσχέδια - Νιρμπεργκάρ με τις προτάσεις Καχάνα είναι πολύ δύσκολο να βρούμε ουσιαστικές διαφορές από τους ναζιστικούς νόμους και στη μορφή, αλλά προπάντων στο περιεχόμενο.

Οι προτάσεις Καχάνα είναι αυθεντικά αντίγραφα παρόμοιων ναζιστικών νόμων και θέτουν ν' απασχολήσουν περισσότερο τους ψυχολόγους και λιγότερο τον Ισραηλινό λαό.

Με τους προτεινόμενους από τον Καχάνα νόμους δίνεται το δικαίωμα και η πρόθεση να εφαρμοσθούν οι ίδιοι νόμοι κατά των Εβραίων που ζουν σ' άλλες χώρες, είτε στις ΗΠΑ είτε στη Σοβιετική Ένωση, στην Αγγλία και αλλού.

Παρακάτω παραθέτουμε τις προτάσεις Νόμων του Καχάνα και δίπλα τους, τους ναζιστικούς νόμους ώστε και ο πιο δύσπιστος αναγνώστης να πιστέψει ότι οι προτάσεις αυτές είναι αντίγραφα των Ναζιστικών Νόμων.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΧΑΝΑ	ΝΟΜΟΙ ΤΩΝ ΝΑΖΙ
α) Να ιδρυθούν χωριστές πλαζ για τους Εβραίους και άλλες για τους άλλους που δεν είναι Εβραίοι. β) Αν κανένας μη Εβραίος συλληφθεί στις πλαζ των Εβραίων τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι 6 μήνες.	α) Χωριστά κολυμβητήρια και χώροι αναψυχής για τους Εβραίους και άλλα για τους μη Εβραίους. β) Χωριστοί χώροι φιλοξενίας (ξενοδοχεία κλπ) και θεραπείας για τους Εβραίους.
α) Όσοι δεν είναι Εβραίοι δεν έχουν πολιτικά δικαιώματα. Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή τους στις πολιτικές εκδηλώσεις. Δεν διορίζονται δημόσιοι υπάλληλοι ούτε ψηφίζουν στις βουλευτικές εκλογές. β) Είναι υποχρεωμένοι να πληρώνουν φόρους και να εργάζονται υποχρεωτικά. Αν κανένας αρνείται, διώχνεται από τη χώρα ακόμα και με τη βία.	α) Οι Εβραίοι δε θεωρούνται πολίτες του Γ' Ράιχ. Δεν έχουν δικαίωμα ψήφου. Δεν επιτρέπεται ο διορισμός τους σε δημόσιες θέσεις (Νόμος Ιθαγένειας 14.11.1935)
Απαγορεύεται σ' όσους δεν είναι Εβραίοι να κατοικήσουν στο νομό της Ιερουσαλήμ.	Τα συμβόλαια των ενοικιάσεων των σπιτιών από Εβραίους στις πόλεις Βερολίνο και Μόναχο δεν ανανεώνονται χωρίς την ειδική άδεια των αρχών. (Εντολή Υπουργού Εργασίας 8.2.1939)
Απαγορεύεται σ' άντρες και γυναίκες Εβραίους να παντρεύονται με μη Εβραίους είτε κατοικούν μέσα στο Ισραήλ είτε σ' άλλες χώρες κι αν γίνει τέτοιος γάμος θεωρείται άκυρος και όχι νόμιμος.	Ο γάμος ανάμεσα σ' Εβραίους και Γερμανούς πολίτες θεωρείται παράνομος και επισφραγισμένος και μέσα κι έξω από τη Γερμανία. (Πρώτη παράγραφος του Νόμου προστασίας "του Γερμανικού αίματος και της Γερμανικής τιμής" 15.3.1935)
Απαγορεύεται στους άντρες και γυναίκες Εβραίους ν' αναπτύξουν εξωσυζυγικές σχέσεις οποιουδήποτε είδους με τους μη Εβραίους. Κάθε παράβαση τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο χρόνια.	α) Απαγορεύονται οι εξωσυζυγικές σχέσεις ανάμεσα σ' Εβραίους και πολίτες με "Γερμανικό αίμα ή συγγενικό μ' αυτό". (3η παράγραφος του Νόμου "προστασίας του Γερμανικού αίματος και της Γερμανικής τιμής") β) Δεν επιτρέπεται στους Εβραίους ν' απασχολούν πολίτες με γερμανικό αίμα ή συγγενικό μ' αυτό στις υπηρεσίες του σπιτιού τους κάτω από ηλικία 45 χρόνων. (Τρίτη παράγραφος "προστασίας του γερμανικού αίματος και τιμής")
Πρέπει να είναι χωριστά τα σχολεία που φοιτούν οι Εβραίοι από εκείνα που φοιτούν οι μη Εβραίοι. Καμία ανάμιξη δεν επιτρέπεται.	Απαγορεύεται στους Εβραϊκής καταγωγής μαθητές να φοιτούν στα γερμανικά σχολεία, αλλά μόνο σε εβραϊκά (εντολή Υπουργού Παιδείας ναζιστή 15.1.1948)
Απαγορεύεται η ύπαρξη και ίδρυση μικτών κατασκηνώσεων σχολείων ή ιδρυμάτων για τη νεολαία. Αλλά πρέπει να υπάρχουν άλλες για τους Εβραίους και άλλες για τους μη Εβραίους.	Απαγορεύεται στους φοιτητές και τις φοιτήτριες Εβραϊκής καταγωγής να επισκέπτονται τις κατοικίες και τα ιδρύματα που προορίζονται για τους "καθαρόαιμους Γερμανούς"

Τακτικοποίηση-Κουττουκοποίηση ή ένας υπεύθυνος διάλογος

Μόριος Τεμπριώτης

Η πρόσημι να αυτό το κείμενο μας δίνεται από την πρόσφατη δημόσια τοποθέτηση των Χρ. Ανδρέου και Χρ. Κουττουκοί στην "Επίκαιρη" σχετικά με την κοινοβουλευτική διαμάχη στο Σ.Κ.Ε.Δ.Ε.Κ.

Και αρχή ακριβώς: τι γάρ μας που επί- τέλους υπάρχουν οι αλλαγές που κέρτα- ούν το ζήτημα της έλλειψης κοινοβουλευτικής δημοκρατίας στην Ε.Δ.Ε.Κ. (αυτό και με τον τρόπο τους) και ιδιαίτερα διότι υπάρχει ο αλληλο- σπαρακισμός που υπάρχει όπως ο Χρ. Κουτ- τουκοί, ο Νίκος Μιχαήλ, Γιώργος Γεωργιά- δης, Μουρακούδης, Σαββάνης, Νικολαΐδης, Α. Χατζηανδρέου και άλλοι.

Και οι χαρακτηριστικά των κειμή- των του Χρ. Αν- δρέου (Επίκαιρη 30 Απριλίου και 14 Μαΐου) όπως και του κειμένου του Χρ. Κουττουκοί (14 Μαΐου) είναι η άγρια προσωπική επίθεση ενάν- τια στον Τάκη Χατζη- δημητρίου και το υποτι- θέμενο "ψυχολογικό του περίγραμμα". Μήπως πρέπει να υποθέσουμε ότι αν ο Τάκης Χατζη- δημητρίου αντικαταστα- θεί από τον Χρ. Κουτ- τουκοί ή τον Ντίνο Μι- χαήλ, οι δημοκρατικές διαδικασίες θα θριαυ- βόσουν; Η μήπως οι "κεντρικές επιτροπές του- αλέττας" (έκφραση του Χρ. Κουττουκοί) θα εκλείψουν; Η μήπως οι ομαδοποιήσεις θα στα- ματήσουν;

Είναι εμφανής η αδυνα- μία και των δύο αρθρο- γράφων (πέρα από την συνειδητή τους προ- σπάθεια να μην ανα- φερθούν σε παρόμοιες καταστάσεις του προ- σφατού παρελθόντος, όπου μάλιστα ο Χρ. Κουττουκοί δεν ήταν ανάμεσα στα θύματα αλλά ανάμεσα στους

θύματ) να συσχετίσουν την έλλειψη δημοκρατι- κών διαδικασιών με την ίδια την δομή του κόμ- ματος απ' ενός και με την προτεινόμενη πολι- τική στρατηγική απ' ατέρου. Η αδυναμία αυτή φαίνεται όχι μόνο από την αρθρογραφία των δύο αλλά και από την υπό του ηγέτου των ανανεωτικών εκδι- δόμενη εφημερίδα "Παρασκήνιο", η οποία περιορίζεται σε μια κοι- νοβουλευτική ανατομολογία και ανεβάζει την Γατρογλυπτική σε νέα επίπεδα.

Ας δούμε όμως τι μας αποκαλύπτουν οι δύο κενδυλοφόροι των δη- μοκρατικών διαδικασιών:

"Στην προσπάθεια του αυτή (ο Τ. Χατζη- δημητρίου; ΣΣ) ομα- δοποιήθηκε με μια κε- τηγορία ανθρώπων που καλά καλά ούτε σαν μέλη του κόμμα- τος δεν θα έπρεπε να γίνουν δεκτά. Ακόμη- σε λοιπόν, έμμεσους υποταχτικούς και γνωστούς σ' όλες τις ομάδες βάσης, διαδι- δοντας πως μια

ομάδα Εδουκτών ήθε- λε να φάει τον Γιατρό και τον Τάκη Γ' αυτό αν ήθελαν να σωθεί το κόμμα έπρεπε να έλ- θουν στο συνέδριο και να ψηφίσουν τον συν- δισσμό που τους πα- ράγγελεν".

Χρ. Κουττουκοί

Το Γ' Συνέδριο ανα- λέχθηκε σχεδόν εξ ολοκλήρου στην ομα- δοποίηση. Έτσι αντι- καταστατικά (ΣΣ Τ. Κλημητρίου) στο Ε' Συνέδριο ΟΜΑΔΟ- ΠΟΙΗΘΗΚΕΣ και συ- ναχίζεις να είναι ομα- δοποιημένος, κοινώς έχετε ισάκκα (σίμπε)".

Χρ. Ανδρέου

Αυτές οι περιγραφές θα μπορούσαν κάλλιστα να αναφέρονται και στο τρίτο συνέδριο, όπου φυσικά εκποτίστηκε η Αριστερή Αντιπολίτευ- ση. Από το 1976 περί- που άρχισε να διαμορ- φώνεται μέσα στο κόμ- μα ένα ρεύμα το οποίο έθετε το ζήτημα των δημοκρατικών διαδικα- σιών και της αναγνώρι- σης των πολιτικών τά- σεων σε συνδιασμό με την παρουσίαση ενός υπαλλαχτικού αριστερού προγράμματος.

Όλ' αυτά βέβαια έγιναν μέσα σ' ένα χρονικό διάστη- μα και η ολοκλήρωση τους βασικά συμπίπτει με την αποβολή μας το 1980. Αποβλήθηκαν τό- τε αγωνιστές όπως ο επαρχιακός γραμματέας Πάφου Τάκης Γεωργιά- δης, ο Γιάννης Σιάγιας και Μίλας Νικολαΐδης (μέλη της επαρχιακής Πάφου), ο επαρχιακός γραμματέας, βουλευτής Λεμεσού και μέλος της Κεντρικής Επιτροπής και του Πολιτικού Γρα-

φείου, Πατρίκος Παύ- λου, ο Νίκος Κόκκινος, επαρχιακός οργανωτι- κός γραμματέας Λεμε- σού, Κυριάκος Τσελεβάν- τος, της επαρχιακής Αμμοχώστου και της Κεντρικής Επιτροπής και στη Λευκωσία οι ακόλουθοι, από τη Κε- ντρική Επιτροπή και από το Πολιτικό Γρα- φείο: Πανίκκος Χρυσάν- θου, Ζήνωνας Σαρρεπ- κλής, Α. Δημητρίου, Ελ- λη Μόζουρα, Μόριος Τε- μπριώτης, Θέμος Δημη- τρίου, Κώστας Χαραλα- μπίδης, Νίκος Σαρλής, Μάνικα Βασιλείου. Από την Ε.Δ.Ε.Κ. αποβλήθηκαν οι Ζήνωνας Πορφίδης, Αντρός Ανδρέου, Δά- ρος Μιχαήλ, Γιώργος Χατζηκακός και δεκά-δες άλλοι μέλη του Κόμματος και της Νεο- λαίας. Αντιλαμβάνεστε ότι οι πιο κάτω αποτά- λσαν την βαρκοκοκκα- λιά του κόμματος στις κρίσιμες εποχές του προέκδοτου και της εισβολής και στήριξαν την εκρηκτική ανάπτυξη του κόμματος στα χρό- νια που ακολούθησαν.

Μ' αυτό θέλουμε να πούμε ότι η παραδοχή του Χρ. Ανδρέου ότι η "Ε.Δ.Ε.Κ. πρέπει σαν Κρό- νος τα παιδιά της" είναι σωστή αλλά δεν είναι δυνατόν να επαρριπτείται η αποκλειστική ευθύνη στον Τάκη Χατζηδημη- τρίου και μάλιστα κατ' αυτόν τον τρόπο.

Μέχρι και το '74 η Ε.Δ.Ε.Κ. είχε περισσότερο ένα κίνηματικό χαρα- χτήρα, χωρίς θεσμοθε- τημένους μηχανισμούς πράγμα που επέτρεπε και μια σχετικά δημο- κρατία. Με την ραγδαία προσέλευση χιλιάδων

μελών μετά το '74, πα- ρουσιάστηκε η ανάγκη μηχανισμού χωρίς αυτό να συνοδεύεται από κό- ποια αντίστοιχη αντίλη- ψη για τη διαφύλαξη και εμπέδωση μιας δημο- κρατικής λειτουργίας, ενώ η ταυτόχρονη έλ- λεψη αποκρυσταλλωμέ- νης πολιτικής γραμμής (ή πολιτικών γραμμών) δημοκράτης το φαινό- μενο της καλλίεργειας μιας νεοτροπίας "οπα- δού" ανόμοια στα μέλη με αποκορύφωμα την προσωπολατρική του σχέση με το Γιατρό, (χρη της οποίας υπέρ- χουν και στα πιο πάνω αναφερθέντα κείμενα. Συνέπεια όλων αυτών η γραφειοκρατία και ο βο- ναπαραρισμός μέσα στο κόμμα, ιδίως μετά το '80 οπότε απελευθερώ-

νεται, από την αριστε- ρή του τάση και αφήνε- ται έρμαιο στον Πα- πανδρέϊκο καιροσκοπι- σμό και τον υποδόσκο- ντα ελεγκτατισμό του ελληνικού κρατισμού. Γαγονός που ταυτόχρο- να αποκόπτεται το κόμμα από την ίδια του την παράδοση. Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες μια οργανωτική δομή, η οποία να βασίζεται στη δημοκρατική και κυρίαρ- χη λειτουργία των πυ- ρήνων της βάσης θα έθετε υπό αίρεση τον εμπειρισμό, τον καιρο- σκοπισμό και την έλλει- ψη ενόρασης. Να(!) γιατί οι πυρήνες και νε- νικά η οργανωμένη βά- ση από την ψηφοθηρία και το εκλογικό μάρκε- τινγκ. Να(!) γιατί τα μέλη της βάσης ενκα-

τάσσων τον εκλογικό αγώνα. Να(!) για τί η κακοδομιονία του κόμ- ματος δε σφειλάει στις ψυχώσεις του συμπαθο- υς Τάκη Χατζηδημη- τρίου.

Μέσα στις σημερινές συνθήκες όπως διαμορ- φώνονται από την εμπ- πέδωση της αμερικανι- κής ειρήνης στη περιο- χή μας και που στη Κύ- προ συνοδεύεται από την άνοδο της δεξιάς, του εθνικισμού, του ρα- τισμού της καθοδηγη- μένης ηγετοπάθειας, την περιθωριοποίηση της εργατικής τάξης, της πτώσης της αριστεράς, τις εκφυλιστικές τάσεις που παρατηρούνται και στα δύο κόμματα της αριστεράς, αυτό που προέχει για όλους αγω-

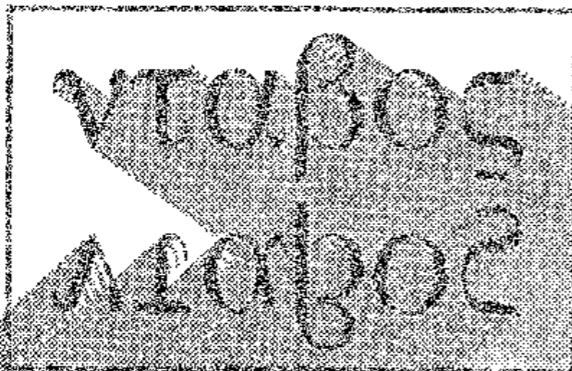
νούν για την επικαιρο- ποίηση της σοσιαλιστι- κής σκέψης, για τον ενασκευμό της από το παρασκήνιο και την επα- ναφορά της στα προ- σκήνιο, είναι η σοβαρή και επιστημονική αντιμε- τώπιση των προβλημά- των. Για να μείνουμε στο ζήτημα που μας ενδια- φέρει θα πρέπει να προ- βληματιστούμε ψύχραιμα και σοβαρά για τη μορ- φή και την πολιτική ενός μοντέρνου εργατι- κού κόμματος κανού να διαδραματίσει καταλυτι- κό ρόλο στην προβολή μιας σοσιαλιστικής εναλ- λαχτικής πολιτικής πρό- τασης για τον τόπο μας. Μέσα σ' αυτή την προοπτική δεν χωρούν ούτε τα "παρισσημιακά" ούτε τα "τακτικοποίη- κά!".

Μ.Τ.

... λίγο πριν τις αποβολές του 8ου συνεδρίου. Από αριστερά: Νίκος Κόκκινος, Θέμος Δημητρίου, Ζήνωνας Πορφίδης, Πατρίκος Παύλου, Τάκης Γεωργιάδης, Μόριος Τεμπριώτης.

Μια αβάστακτη ελαφρότητα

κρίσιμος βενιζέλος

Η κρίση του Μάρτη 1987 κορυφώθηκε κύρια με την προσκόλλησή και ερμηνή στις θέσεις που προανάφερα από την Ελληνική κυβέρνηση.

Ωστόσο, αμέσως μετά άρχισε η ανταλλαγή μακρής σειράς μηνυμάτων ανάμεσα στους δύο πρωθυπουργούς, Παπανδρέου και Οζάλ.

Παρόλο που το περιεχόμενο των μηνυμάτων επίσημα τουλάχιστο δεν έχει ανακοινωθεί, θα πρέπει να θεωρείται βέβαιο ότι στόχευαν στην αναβάθμιση των σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών και την εξομάλυνση των κρίσεων που πηγάζουν από τις διαφορές σε μια σειρά θεμάτων.

Το 1988 αρχίζει μια διαδικασία με συζήτηση των δύο ηγετών στο Νταβός και στην συνέχεια στις Βρυξέλλες.

Νέα δεδομένα υπάρχουν, μια νέα κατάσταση πραγμάτων γεννιέται.

Συμφωνήθηκε ο "μη πόλεμος", ενώ εντοπίζονται αλλαγές ορολογίας. Γίνεται αναφορά σε αποστρατικοποίηση αντί σε κατοχή.

Ένα ερώτημα τίθεται μπροστά μας: Εγκατέλειψε ο Α. Παπανδρέου τις διακηρυγμένες θέσεις του ή ο Υ. Οζάλ έχει υποταχθεί θετικά και ουσιαστικά θέματα στο κυπριακό;

Πάντως η μετέπειτα δηλώσεις του Τούρκου πρωθυπουργού δεν πείθουν για το δεύτερο.

* Υπήρξε προκλητικός στο θέμα των αγνοουμένων.

* Όχι πολύ αργότερα από τις συναντήσεις μίλησε για δύο ισότιμα κράτη στην Κύπρο...

Είναι εμφανές ότι η Τουρκία δεν έδειξε στοιχεία καλής θέλησης που να δικαιολογούν αναβάθμιση των σχέσεων μαζί της.

Η Τουρκία στοχεύει να προβληθεί στην Ευρώπη με ένα άλλο προσώπειο. Αυτό της "καλής γειτονίας", που δεν της το επέτρεπε η κατοχή στην Κύπρο και η κατάργηση της Δημοκρατίας στην χώρα.

Αυτό που επιτακτικά ζητά ο Οζάλ είναι να ανοίξει ο δρόμος για την Τουρκία προς την Ευρώπη του 1992.

Το Νταβός και οι Βρυξέλλες μήπως εν μέρει έχουν δώσει το άλλοθι;

Η Ευρώπη και η διεθνής κοινή γνώμη θα στρέψουν την προσοχή τους προς τις Ελληνοτουρκικές σχέσεις και το κυπριακό θα μπει στο ράφι, ενώ θα αναμένονται εξελίξεις σε αυτές.

Ο Τούρκος Οζάλ θα επισκεφτεί κατά πόσα πιθανότητα την Αθήνα στις 13 του Ιούνη.

Η Ελληνική κυβέρνηση, έχει δηλώσει επανειλημμένα το τελευταίο καιρό, ότι έχει προετοιμάσει τον Οζάλ (ή επίσκεψη Μαχσιρίτα στην Αγκυρά) πως χωρίς θετικά βήματα στο κυπριακό, η επίσκεψή θα ματαιωθεί.

Αναμένουμε...

Ωστόσο αποχώρηση ενός μικρού αριθμού Τούρκων στρατιωτών αίγουρα δεν λύνει το κυπριακό. Το μόνο που θα γίνει είναι ότι θα δοθεί ένα πιστοποιητικό καλής θέλησης για την Τουρκία.

Πάντως εάν υπάρξει αδιέξοδο αυτό δεν επηρεάζει την Τουρκία αλλά μάλλον την Ελλάδα. Περισσότερο δε αν οι Τούρκοι αποσύρουν ένα αριθμό στρατευμάτων από την Κύπρο.

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η διεθνής κατάσταση αναμφίβολα επηρεάζει και τα περιφερειακά προβλήματα.

Την περίοδο αυτή που διανύουμε, έχουμε μια σειρά σημαντικών εξελίξεων.

- Ήγγικαν και Γκορμπάτσοφ συναντιούνται και συμφωνούν για την κατάργηση των πυρηνικών μέσου και μικρού βεληγεκούς.
- Οι Σαντινίστας συζητούν με τους Κόντρας.
- Στην Αγκόλα ξεκίνησε μια διαδικασία συνομιλιών ενώ αναμένεται και η αποχώρηση των Κουβαϊνικών στρατευμάτων.

Όποιος εντάσει το Νταβός και τις Βρυξέλλες στο ίδιο "πνεύμα" με το πιο πάνω, είναι εκτός πραγματικότητας.

- Οι σοβιετικοί παρακάθησαν σε συνομιλίες με εμφανή την πρόθεση από μέρους τους να αποχωρήσουν από το Αφγανιστάν.
- Η κυβέρνηση της Αγκόλας ξεκίνησε μια διαδικασία συνομιλιών

με την ταυτόχρονη δήλωση του Κύπρου που υποστήριξε την αποχώρηση των στρατευμάτων της χώρας του από την Αγκόλα...

Στη περίπτωση όμως της Τουρκίας δεν έχουμε αντιληφθεί στοιχεία καλής θέλησης από μέρους της.

Η ΤΟΥΡΚΙΑ

Η Τουρκία βυθισμένη στην απομόνωση που την οδηγεί η δικτατορία και οι μέθοδοι της, αναζητά σανίδα σωτηρίας που θα την σπρώξει στην πολυπόθητη... Ευρώπη.

Η κινητικότητα στο Νταβός και στις Βρυξέλλες δεν φαίνεται να τους βρίσκει όλους συμφωνούς στην Τουρκία.

Οι στρατιωτικοί δεν είδαν με καλό μάτι τη "στροφή" Οζάλ.

Ο Τουρκοκύπριος ηγέτης Ραούφ Ντεκτάς φαίνεται ότι διαφωνεί και οι ενέργειες με τα διαβατήρια και τις βίβες ήταν μάλλον αντίδραση στο "πνεύμα Νταβός".

Επίσης μια σειρά Τούρκων αρθρογράφων στις μεγαλύτερες εφημερίδες τηρούν σκληρή στάση, ενώ υπογραμμίζουν όλοι την αναγκαιότητα "προστασίας" της "ΤΔΒΚ" και πως η Τουρκία θα πρέπει να ξεκινήσει εκστρατεία αναγνώρισης της.

ΕΜΕΙΣ ΤΙ ΚΑΝΟΥΜΕ;

Η αναβάθμιση των σχέσεων

Ελλάδας - Τουρκίας υποσκάπτει αναμφίβολα τον αντικατοχικό αγώνα μας.

Η εντατικοποίηση όλων των δυνάμεων στον αντικατοχικό αγώνα με αναποχώρητους στόχους για μια λύση χωρίς κατοχή, στρατεύματα με καταχώρηση της επιστροφής των προσφύγων και των τριών βασικών ελευθεριών (εγκατάσταση, διακίνησης και παρουσίας) δεν μπορεί παρά να ωθήσει την Ελλάδα, ώστε να προσαρμοστεί σ' αυτή την πορεία.

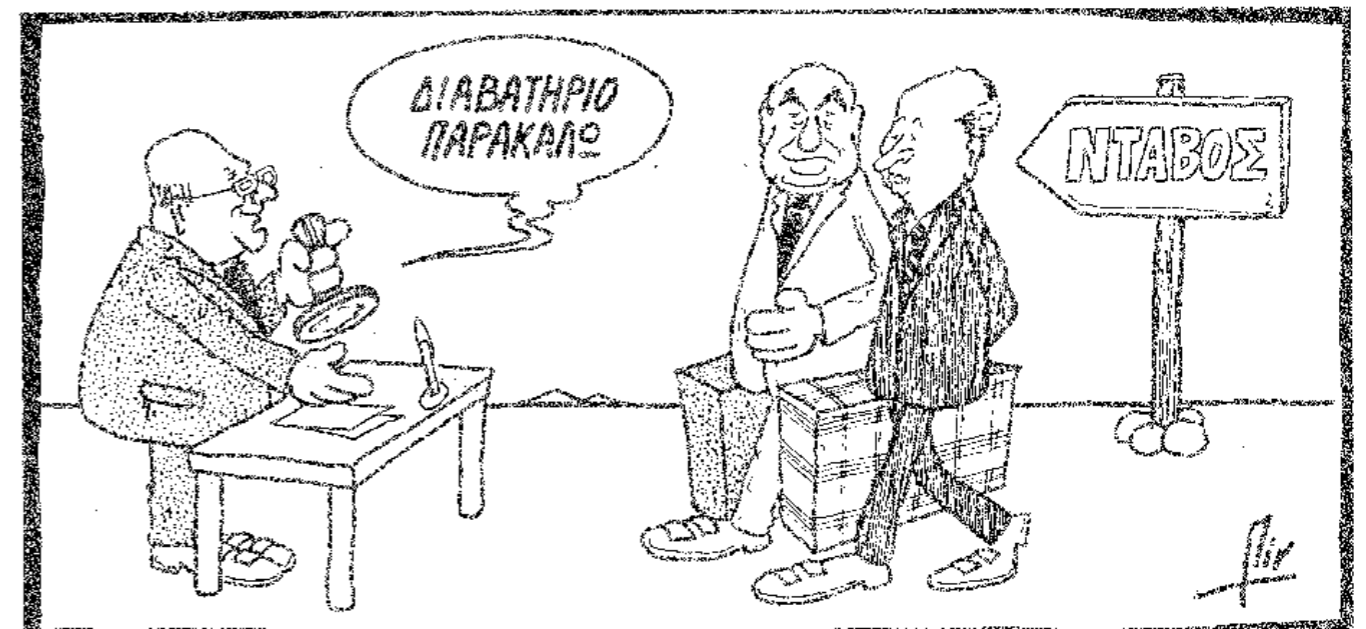
Αυτός είναι και ο ρόλος που πρέπει να διαδραματίσουν όλες οι αγωνιστικές δυνάμεις του τόπου.

Η Ελλάδα, από το 1984 και μετά αποτέλεσε το κύριο στήριγμα του αγώνα μας.

Με βάση τη στάση της, σκαδομήθηκε μια στρατηγική που επιναποθετούσε το κυπριακό στις σωστές του διαστάσεις. Αποτέλεσμα η Ελλάδα το υπόσχεμα της στατηγικής και τακτικής μας.

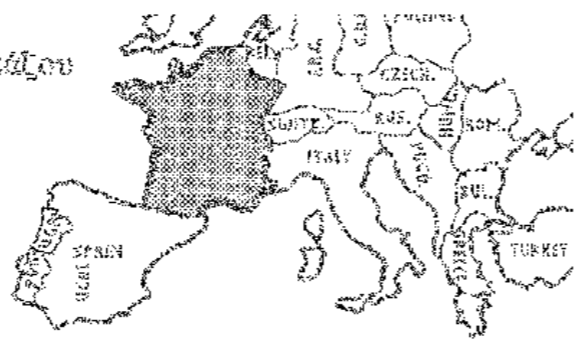
Γι' αυτό με την δική μας κινητικότητα, με δυναμισμό και σταθερότητα στις θέσεις μας, η Ελλάδα δεν μπορεί να αντιπαχθεί αλλά θα συμπαραταχθεί.

Άλλωστε το Νταβός δεν μας τοποθετεί μπροστά σε τετελεσμένα γεγονότα, μονόχε σε τετελεσμένα γεγονότα διαδικασία μπορεί να μας έχει φέρει... κ.β.

(από τον Φιλελεύθερο)

η υποψηφιότητα του Pierre Juquin και η ενολλακτική αριστερά

Ο δεύτερος γύρος των προεδρικών εκλογών στην Γαλλία τελείωσε δίχως επιλήψεις. Ο F. Mitterand κέρδισε με απόλυτη πλειοψηφία με πάνω από 54% των ψήφων.

Αντίθετα, η εκλογή στον πρώτο γύρο των εκλογών, ήταν διπλή.

Το κόμμα της άκρας δεξιάς του J. M. Le Pen (Front National) πήρε πάνω από 14%. Ο τελευταίος, λίγες βδομάδες πριν τις εκλογές, αντικαίησε ότι θεωρούσε τα στρατόπεδα συγκέντρωσης της Γερμανίας και την εξόντωση των Εβραίων κατά την διάρκεια του φασισμού σαν μια 'λατινοαμερική' της ιστορίας. Αυτή η δήλωση, επέστρεψε γύρω στην αριστερά όσο και στην παραδοσιακή δεξιά να εξοπλίσουν μια σχεδόν συντονισμένη επίθεση ενάντια στον γύρι της άκρας δεξιάς με στόχο να τον απαρνηθούν εκλογικά. Η απιστοχία τους ήταν ακριβή.

Από την άλλη, η επαναστατική αριστερά κατάφερε να κερδίσει γύρω στο 5% (σημ. 1) των ψήφων, και να διπλασιάσει έτσι τα προηγούμενα της εκλογικά αποτελέσματα. Γιατί η εκλογή δεν ήταν τόσο εκλογική αλλά οφείλεται στην σύνθεση των δυνάμεων που συνέβησαν σ' αυτή την οριακή αύξηση. Γύρω από την υποψηφιότητα του Pierre Juquin, πρώην μέλους της κεντρικής επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος της Γαλλίας, συγκεντρώθηκαν αγωνιστές διαφορετικών πολιτικών προσεγγίσεων. Πάνω θα λέγαμε πριν 2 ή 3 χρόνια ότι ο Pierre Juquin ή ο Alain Kihino, ο πρώτος γκετικό μέλος του Φασιστικού και Ρεφορμιστικού Κομμουνιστικού Κόμματος της Γαλλίας, ο δεύτερος σύμβολο της γαλλικής επαναστατικής αριστεράς και ένθερμος υποστηρικτής των αντιφασιστικών κινημάτων στις λεγόμενες ανατολικές χώρες. Σε αγωνίζονταν στα πλαίσια του ίδιου κινήματος, θα έπαιρναν μέρος στις ίδιες εκδηλώσεις και θα διακδικούσαν τα ίδια αξιώματα.

Τι είναι αυτό το κίνημα και γιατί αγωνίζονται; Ποιά είναι οι νέες πολιτικές συγκυρίες που οδήγησαν στην δημιουργία του; Ποιά είναι οι πολιτικές του προοπτικές;

Η προεκλογική εκστρατεία του κινήμα-

τος γύρω απ' την υποψηφιότητα του Pierre Juquin ξετυλίχθηκε γύρω από μια σειρά οικονομικά και δημοκρατικά αιτήματα των οποίων ο κεντρικός στόχος ήταν να ανατάξουν την πολιτική της παραδοσιακής και της άκρας δεξιάς που ενδιώκει την όλο και βελτιωμένη διαίρεση του εργατικού κινήματος σε Γάλλους και ξένους εργάτες στην Γαλλία την λογική των κοινών ταξικών συμφερόντων των εργαζομένων. Αιτήματα που τα διαχωρίζουν ταυτόχρονα απ' την πολιτική του σοσιαλιστικού και του κομμουνιστικού κόμματος που με την λογική του λεγόμενου οικονομικού 'εξοχρονισμού' όπως εκφράζεται και υλοποιείται απ' την γαλλική Σοσιαδημοκρατία ή απ' τους Γερμανούς Χριστιανοδημοκράτες, σε συλλογία απ' την παραδοσιακή δεξιά και αριστερά, σ' όλες τις σημαντικές χώρες της δυτικής Ευρώπης μόνο στην συνολική αύξηση της ανοχής και στην πτώση του δημοτικού επαύλου μπορεί να οδηγήσει, φαινόμενα που ήδη ήταν αναμφισβήτητες διαστάσεις. Το κίνημα γύρω απ' τον P. Juquin, υποστηρίζει ότι κανόνες 'φυσικοί' νόμοι και 'φυσική' αναγκαιότητα δεν οδηγεί στην ανεργία (γύρω στο 10% του ενεργού πληθυσμού στις ανεπτυγμένες βιομηχανικές χώρες) σ' αυτή την άδωλη επιτάξη ανθρώπινου δυναμικού την στιγμή μάλιστα που 'ένα σημαντικό μέρος του ευρωπαϊκού πληθυσμού και της ανεργικότητας γενικότερα, δεν έχει κλείσει τις πιο στοιχειώδεις του ανάγκες. Ήρθε η σπατάλη αυτή παρόλο που είναι παράλογη δεν είναι αναπόφευκτη. Πιο συγκεκριμένα εγράφεται στο πλαίσιο μια πολύ χαρακτηριστικής 'λογικής' που είναι αυτή του καπιταλιστικού κέρδους: Έτσι ο τεχνολογικός εξοχρονισμός σηκώνεται στην δυτική Ευρώπη με το φαινόμενο της 'νέας φτώχειας' και την εντατικοποίηση της εργασίας ή ημιορεομιακής υπεραγωγής με την αύξηση των ανικανοποίητων κοινωνικών στοιχειωδών αναγκών σηκώνεται η οικονομική επιτυχία μιας χώρας με την οικονομική αποτυχία των

γειτονικών της χωρών.

Η δεξιά ανέγει τον νόμο του κέρδους σε νόμο φυσικό, κάτι σαν τον νόμο της βαρύτητας του Νεύτωνα, και η παραδοσιακή αριστερά αρκείται να τον καταδικάσει όπως οι θρησκευόμενοι το ιστορικό αίτημα, ενώ του υποτάσσεται στην καθημερινή του πράξη. Το φαινόμενο της ανάπτυξης της φασιστικής δεξιάς και του ετασισμού είναι τα προϊόντα της οικονομικής κρίσης και τα υπο-προϊόντα της λεγόμενης 'ρεαλιστικής' διαχείρισης της απ' τη γαλλική παραδοσιακή αριστερά. Αυτή η διαχείριση κάθε άλλο παρά εμπόδιο την ανάπτυξη της ανεργίας και της φτώχειας, φαινόμενα που ενόησαν την αναγκαστική εκλογική πρόοδο της άκρας δεξιάς, η οποία αντλεί την δύναμη της απ' τα λεγόμενα 'αποβλήματα' κοινωνικά στρώματα. Η ιδέα ενάντια στον φασισμό στη Γαλλία είναι ταυτόχρονα πάλι ενάντια στην 'αποβολή' δηλαδή ενάντια στην αποθροσίση ενός σημαντικού μέρους του πληθυσμού.

Τα αιτήματα του κινήματος γύρω απ'

τον Juquin, όπως οι 35 ώρες εργασίας δίχως μείωση του μισθού, 6.000 χιλιάδες φράγκα σαν κατώτερο επίπεδο μισθού, το δικαίωμα ύψους στους μειονότητες, ο άμεσος πυρηνικός ασφαλισμός, η σταδιακή κατάργηση των πυρηνικών εργοστασίων και ο προσανατολισμός προς ενολλακτικές πηγές ενέργειας, η υποστήριξη δίχως όρους των αντιφασιστικών κινήματων (που με τα γεγονότα στη Νέα Καληδονία αποκτούν μια ιδιαίτερη σημασία), η ισοπαρα των δύο φύλων, τα οικογενειακά αιτήματα, θα μπορούσαν πριν 20 χρόνια να θεωρηθούν σαν αρκετά υγειονομικά. Γι' αυτό μάλιστα στις σημερινές συνθήκες έχουν ένα τελείως διαφορετικό χαρακτήρα.

Πρώτα απ' όλα η πρακτική τους σημασία είναι τεράστια γιατί μόνο η ικανοποίηση τέτοιων αιτημάτων αποτελούν πραγματική ενότητα στην άδωδο της άκρας δεξιάς και στους κινδύνους που αυτή επιφέρει.

Δεύτερο, γιατί με τα αιτήματα αυτά προτείνεται για ενολλακτική πολιτική σε σχέση με αυτή της παραδοσιακής αριστεράς και της μετροπασαυδής δεξιάς. Στην θέση της καπιταλιστικής εθνικής διαχείρισης της κρίσης - ανεξάρτητα απ' την σοσιαλδημοκρατική ή δεξιά της απόρριψη - αντιτίθεται μια διεθνιστική σοσιαλιστική 'διαχείριση' και προσφέρεται έτσι μια άμεση δημιουργική διάσχιση σ' όλα τα στρώματα που στην απομόνωση τους αποδεικνύονται έλο και περισσότερο ευάλωτα στην δημοκρατική προπαγάνδα της άκρας δεξιάς.

Τρίτο, τα αιτήματα αυτά συμβολίζουν την επανένωση και την θέληση οδήγηση με τον νόμο του κέρδους γιατί κάτω απ' τις σημερινές συνθήκες προϋποθέτουν την επαναστασιακή προοπτική του εργατικού κινήματος και ταυτόχρονα την επανασυνειδητοποίηση των ιστορικών του καθήκοντων.

Το κίνημα αυτό υποστηρίζει μερικές οργανώσεις της 'αριστεράς της αριστεράς'. Πρόκειται για τους λεγόμενους 'ανανεωτές' (Renouveleurs) που προέρχονται απ' το κομμουνιστικό κόμμα όπως λέγαμε ο ίδιος ο P. Juquin, για τον Επαναστατικό Κομμουνιστικό Σύνδεσμο (L.C.R.) που είναι μια οργάνωση της επαναστατικής αριστεράς, για μικρότερες οργανώσεις ή ομάδες όπως το Ενωμένο Σοσιαλιστικό Κόμμα (P.S.U.), τον Ομοσπονδία της Ενολλακτικής Αριστεράς (F.C.A.), για προσωπικούς του ακολογικού, του φεμινιστικού, και του φαινητικού κινήματος. Τα κίνημα συγκεντρώνει μερικές χιλιάδες ενεργούς αγωνιστές. Κατά την διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας παράλληλα με την αυτονομία υπέρβα και λειτουργία των οργανώσεων και των ομάδων που ανέφερα, λαμβάνουν πολλά απ' τα μέλη των οργανωτικών αυτών δομών καθώς και πολλοί άλλοι ανεξάρτητοι ή 'ανεπίλεκτοι' αγωνιστές στα πλαίσια των κοινών επιτροπών γειτονίας, εργοστασίου, πανεπιστημίου που δημιουργήθηκαν με την ευκαιρία αυτή. Οι 'επιτροπές-juquin' θα συνεχίσουν την πολιτική τους δραστηριότητα πάνω σε μόνιμη βάση. Υπήρξαν κατά την διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας γύρω στις 600 επιτροπές.

Το δεύτερο ερώτημα αφορά τις συγκυρίες που χέρι ακόμα εμπόδιζαν ενώ σήμερα επιτρέψαν η καλύτερα οδήγησαν σ' αυτή την εμπειρία ενότητας και κοινής δράσης των στερογγών απέναντι των παραδόσεων. Οι βασικοί λόγοι είναι οι εξής:

Η διεθνής συγκυρία: Η διεθνής κατάσταση δεν έμεινε δίχως ιδεολογική σημασία στην δυτική ευρώπη. Ο Μισουλόφιν ηγέτης της δεξιάς και Ρακόβσκι ηγέτης της αριστεράς αντιπολίτευση ενάντια στο Στάλιν έχουν επιτύχει αποκατασταθεί. Ο τελευταίος, υπήρξε ο πιο σενός αναγεννητής και προνομιούχος φίλος του Τρότσκι. Η ίδια η σοβιετική ηγεσία καταδικάζει σήμερα την γραφειοκρατικοποίηση, την έλλειψη δημοκρατίας, την αυθαρισία, με λίγα λόγια την γραφειοκρατική κατάληξη της εξουσίας στην ίδια της την χώρα.

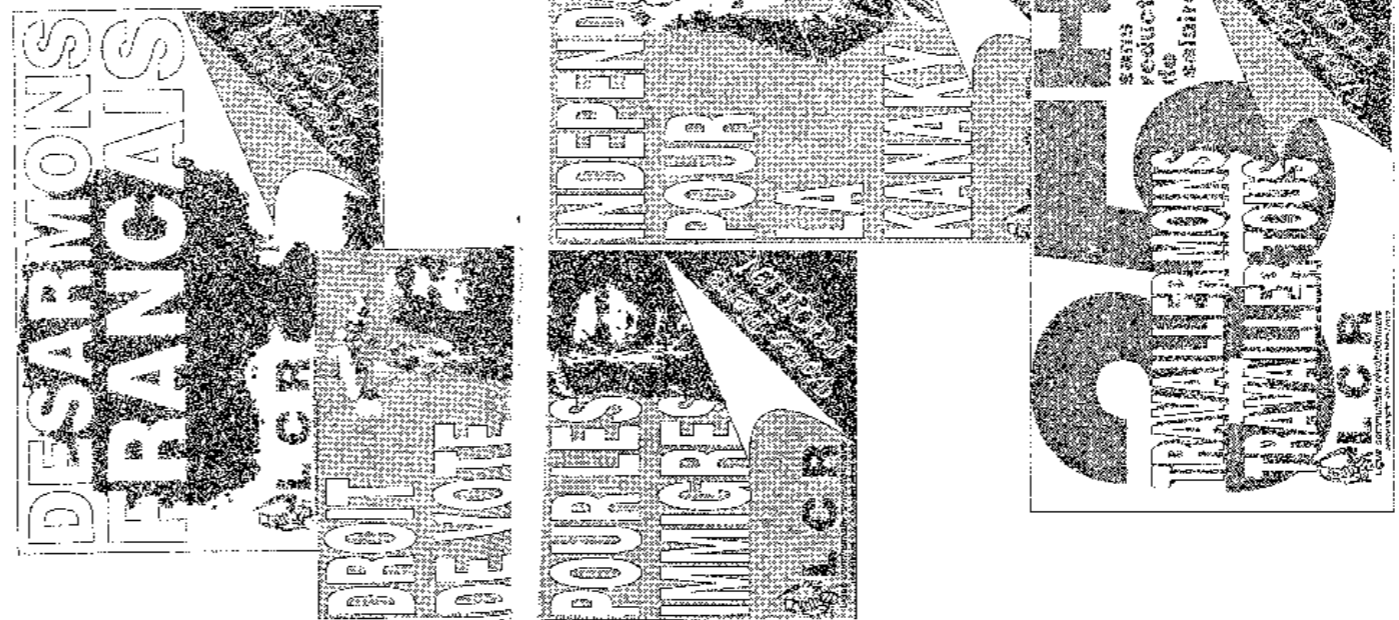
Τα σταλινικά εγκλήματα που κερδίζονται σήμερα σαν τέτοια στην Ευρώπη την παλαιά. Ήρθε, η γραφειοκρατική παρακώρρωση του κράτους δεν εξελήθησε έτσι πρόκειται να εξελιχθεί 'από τα πάνω' δίχως ένα ισχυρό εργατικό κίνημα. Γι' αυτό αποδεικνύεται σήμερα ότι ο σοσιαλισμός δεν είναι σ' ορισμό το αντίθετο της δημοκρατίας, ότι οι αντιφασιστικές εξεγέρσεις δεν είναι συνώνυμο της καπιταλιστικής παλινωδίας, ότι ο αντισταλινισμός δεν είναι το 'ανάποδο' του μαρξισμού.

Υστερα οι Πολωνοί εργάτες, καθολικοί στην πίστη τους δεν αγωνίστηκαν και δεν αγωνίζονται για τα ίδια αιτήματα που άλλοτε (και τώρα) υποστήριζαν (υποστηρίζουν) οι πιο 'αυθόδοξοι' μαρξιστές: Η 'θεολογία της απολιθώσεως' και η 'εκκλησία των φτωχών' στην Λατινική Αμερική δεν παύσει να χέρι για τους ίδιους στόχους με κίνημα μαρξιστικών παραδόσεων.

Ο πλουραλισμός επιτέλους είναι στην ημερήσια διάταξη και φαινόμενα των καιρών.

Η εμπειρία της σοσιαλδημοκρατικής διαχείρισης της κρίσης: Η ελπίδα αντικαπιταλιστικής διαχείρισης της κρίσης απ' την κυβέρνηση του Σοσιαλιστικού και του Κομμουνιστικού Κόμματος που γεννήθηκε με την νίκη της αριστεράς το 1981, σύντομα μετατόπησε σε απογοήτευση. Η πολιτική των κομμάτων αυτών, αντίθετα με τις προεκλογικές τους διακηρύξεις, ήταν αυτή της άσπλητας και του 'ρεαλισμού' πολιτική που η κυβέρνηση του Chirac συνέχισε και εμπάθνε με τη νίκη της δεξιάς στις τελευταίες βουλευτικές εκλογές.

Παράλληλα ο εκλογικός καταποντισμός του ΚΚΓ' τα τελευταία χρόνια (μόνο 7% στις πρόσφατες προεδρικές εκλο-

γός ανέπτυξε στην διάλυση των μύθων που το κόμμα αυτό καλλιέργησε αδιάκοπα. Πως είναι δυνατό το μοναδικό κόμμα της εργατικής τάξης να παίρνει μόνο 2% των ψήφων ενώ η τάξη που υποτίθεται ότι εκπροσωπεί αποτελεί την τεράστια πλειοψηφία του γαλλικού πληθυσμού; Πως είναι δυνατό η μόνη ορθή πολιτική που υποτίθεται ότι είναι αυτή της ηγεσίας του ΚΚ να οδηγεί στην αποσυνολοκρατική της εργατικής τάξης; Πως εξηγείται το γεγονός ότι η άνοδος της άκρας δεξιάς και του ρατσισμού είναι ακριβώς για έννοιες όπως όποιον το ΚΚ διαδέχεται, των λίγων χρόνια ακόμα, ως πιο σημαντικές του συνδέσμου; Παύσει απ' τους αγωνιστές και τους πρώην αγωνιστές του Κομμουνιστικού Κόμματος απάντησαν σωστά στα ερωτήματα αυτά και προσανατολίζονται ή προσανατολίστηκαν ήδη προς την δημιουργία ενός νέου ανεξάρτητου πολιτικού κόλου.

Η κρίση επιδείχθηκε αναγνωρίζεται από πλήθος ατόμων και μη ειδικών (σε όχι μόνο μαρξιστών) στη βελία, μακροχρόνια και διαρθρωτική.

Η οικονομία της αγοράς γνωρίζει γύρω στις 25 κυκλικές κρίσεις μέχρις διακοπής και τέσσερις διαρθρωτικές μακρές διακοπές. Πρόκειται για τις κρίσεις του δεύτερου και τρίτου τετάρτου του 19ου αιώνα καθώς και της κρίσης του μεσοπολέμου. Η σημερινή διαρθρωτική κρίση που άρχισε στις αρχές της δεκαετίας του '70 είναι η τέταρτη αυτής της φύσης. Η έξοδος από την δεύτερη έγινε δυνατή με τον αποικιακό και την γεωγραφική εξάπλωση του καπιταλισμού ή με άλλα λόγια με τον «κλασικό ιμπεριαλισμό». Η έξοδος απ' την τρίτη έγινε δυνατή με τον φασισμό στην Ευρώπη και τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο. Η ανθρωπότητα πληροφορεί σήμερα ακόμα τη τρίτη τόσο της δεύτερης όσο και της τρίτης διαρθρωτικής κρίσης. Αυτοί που θεωρούν ότι γεγονότα τέτοιας φύσης ή παρόμοια τραγωδίες ανήκουν στο παρελθόν, ή ότι έχουν κάθε επικαιρότητα δεν έχουν καταλάβει τίποτα απολύτως απ' την ιστορία των τελευταίων εκατόν χρόνων. Η έκφραση η Ρόζας Λούξεμπουργκ «Σοσιαλισμός ή βαρβαρότητα» δεν ήταν ποτέ τόσο επικαιρή όσο σήμερα.

Η εμπειρία των εργατικών και των φοιτητικών αγώνων του περασμένου χειμώνα. Οι αγώνες αυτοί έχουν δείξει ότι τα μαζικά κινήματα μπορούν να λειτουργήσουν τόσο δημοκρατικά όσο και αποτελεσματικά ότι δηλαδή η δημοκρατία δεν είναι το αντίθετο της αποτελεσματικότητας αλλά προϋπόθεσή της.

Η ενότητα του κινήματος προϋποθέτει την λειτουργία του πάνω σε δημοκρατικές βάσεις. Με αυτή την έννοια η «χρονοβόρος» δημοκρατία δεν είναι

πολιτέλεια αλλά σημαντικό ουσιαστικό στοιχείο κάθε φιλόδοξου αμφισβητήσιμου κινήματος. Οι αδιεξόδους κέρδισαν πάνω μέρος των ακριβών τους. Οι φοιτητές κέρδισαν όχι μόνο αυτά που ζητούσαν αλλά ακόμη πολλά που δεν ζητούσαν. Την παγώδη π.χ. της μεταρρύθμισης του «κώδικα» που αφορά την απόκτηση της γαλλικής υπηκοότητας απ' τους ξένους που γεννήθηκαν στη Γαλλία.

Με τα κινήματα αυτά στην Γαλλία αλλά και με άλλα κινήματα σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, κυρίως το Κίνημα Ειρήνης και το Κόμμα των Γερμανών στη Δυτική Γερμανία γίνεται φανερό ότι στην πολιτική σκηνή υπάρχει κάτι που θα μπορούσαμε να αναφέρουμε «πολιτικό κενό». Υπάρχει μια πολιτική έλλειψη που φαίνεται ότι η εναλλακτική αριστερά μπορεί να καλύψει.

Ποιά είναι λοιπόν οι προοπτικές της εναλλακτικής αριστεράς;

Τα αποτελέσματα της προεκλογικής εκστρατείας του P. Juquin δεν είναι απόλυτα απογοητευτικά. Βέβαια, το κίνημα μόλις που γεννήθηκε. Οστόσο πολλοί αγωνιστές από τις οργανώσεις του κινήματος, θεωρούν ότι ο P. Juquin προσανατολίστηκε περισσότερο από όσο έπρεπε προς το σκολεγιό και το

αντιρατσιστικό κίνημα, παραμελώντας κάπως το εργατικό. Όσοι οι «Ανανεωτές» όσο και ο «Κομμουνιστικός Σύνδεσμος» θεωρούν ότι το κέντρο βάρους της σκολεγιόλης, θα έπρεπε να καθοριστεί λαμβάνοντας υπ' όψη κυρίως την ούνηση και τα ερωτήματα των αγωνιστών του ΚΚΓ. Οι άμεσοι πολιτικοί προσανατολισμοί και τα κέντρα βάρους της πολιτικής του κινήματος θα ξεκαθαριστούν στους μήνες που έρχονται. Η πρώτη επιτυχία ή αποτυχία του κινήματος θα εξαρτηθεί απ' την ικανότητα και να προσφέρει πολιτική διεξοδική στις φερόμενες δυνάμεις που αναπτύσσονται στο ΚΚΓ.

Οι πολιτικές προοπτικές του κινήματος εξαρτώνται επίσης απ' τις οργανωτικές δομές που θα υιοθετήσει οι οποίες πρέπει να συνδέσουν την δημοκρατική λειτουργία και την αποτελεσματικότητα. Ο P. Juquin προσανατολίζεται προς μια μακροχρόνια «εμοσπονδιακή» λειτουργία. Άλλοι αγωνιστές προσανατολίζονται προς την δημιουργία ενός νέου κόμματος πάνω στην βάση ενός εκτενούς πολιτικού προγράμματος το οποίο πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο μεθοδικής επιδιώξεως στους μήνες που έρχονται. Σε κάθε περίπτωση, προς το παρόν το κίνημα θα συνεχίσει να λειτουργεί με βάση την αρχή της εμοσπονδίας γιατί η δημιουργία ενός κοινού κόμματος προϋποθέτει την ωριμότητα

πάνω σε τουλάχιστον τρία θεωρητικά ζητήματα με πρακτικές επιπτώσεις.

Πρόκειται πρώτο για την στάση του κινήματος απέναντι στην παραδοσιακή αριστερά. Ο P. Juquin στο πρόσφατο βιβλίο του γράφει ότι η Γαλλία χρειάζεται μια αριστερά που να προσανατολίζεται πραγματικά προς την κατάργηση του καπιταλισμού. Μια πλειοψηφική αριστερά. Μια κυβέρνηση που να αναπαύεται απ' αυτή την τελειότητα. (σημ. 2)

Αυτή η διαπίστωση δεν είναι λανθασμένη αλλά δεν αρκεί. Η παραδοσιακή αριστερά και η κυβέρνηση της μελούσαν για «αλήθεια» και για «ρήξη» (τουλάχιστον ως το '82) ωστόσο στην πράξη εφαρμόζουν την πολιτική του «ρεαλισμού» και της λιτότητας. Μια αριστερή κυβέρνηση δεν αρκεί. Μια αριστερά που «προσανατολίζεται πραγματικά» προς την κατάργηση του καπιταλισμού προϋποθέτει ένα ισχυρό εργατικό κίνημα και μια βαθιά αναδιάρθρωση των δυνάμεων της παραδοσιακής και της εναλλακτικής αριστεράς προς όφελος της τελευταίας.

Όσον αφορά το ζήτημα του κράτους, οι απόψεις του Juquin δεν είναι απόλυτο καθαρές. Θεωρεί ότι η περίοδος μετάβασης προς τον σοσιαλισμό θα είναι μια «μακριά περίοδος» αντίθεσης ανάμεσα σ' ένα κράτος (δημοκρατικό)

και την ανάπτυξη της άμεσης δημοκρατίας. Υπάρχουν πολλά ιστορικά παραδείγματα διαδοχής εξουσίας όπου τελικά επιβλήθηκε η αντιπροσωπευτική δημοκρατία. Στην Πορτογαλία το 1976 π.χ. Στην χώρα αυτή, αυτά που οι εργατικές τάξεις δεν μπόρεσαν να «χωνέψουν» δεν είναι τόσο την εθνικοποίηση του 80% της οικονομίας αλλά πολύ περισσότερο τα εσωτερικά συμβόλια, τις επιτροπές γειτονιάς και τις επιτροπές των στρατούς. Ένα σοσιαλιστικό καθεστώς μπορεί να λειτουργήσει συνδέοντας την άμεση με την αντιπροσωπευτική δημοκρατία. Η κατάργηση όμως θεσμών της αστικής κοινωνίας όπως οι κεντρικές δομές στον στρατό και την αστυνομία, είναι προϋπόθεση για την μετάβαση προς τον σοσιαλισμό τόσο αναγκαία όσο η ύπαρξη εναλλακτικών μορφών δημοκρατικής άμεσης διακυβέρνησης. (σημ. 3)

Κάθε επαναστατική κρίση γεννά και αναπτύσσει θεσμούς όπως το εργοστασιακό συμβούλιο, στρατιωτικές επιτροπές που αμφισβητούν τη στρατιωτική ιεραρχία, επιτροπές γειτονιάς, βιομηχανικών περιοχών κλπ.

Η εμπειρία έχει αποδείξει τόσο στην Πορτογαλία όσο και στην Ελλάδα, -για να μην αναφέρουμε παρά τα πιο πρόσφατα δυτικά παραδείγματα- ότι καμία μακροχρόνια «εργική συνάσπαση» δεν είναι δυνατή ανάμεσα στους θεσμούς αυτούς και το αστικό κράτος.

Η ιστορία δεν είναι συνθήκη «ορθολογικών αποφάσεων» ακόμα λιγότερο «καθολικών αμοιβαίων». Μιαίει πολύ περισσότερο με το «θεωρητικό» σιαι-σπυρικό θέατρο. Οι «ηθικοί» πρέπει να προσεομάζονται για τους ρόλους που πρόκειται να αναλάβουν.

Στο ίδιο βιβλίο, ο Juquin εκφράζει απόψεις γύρω από το ζήτημα της Ευρώπης που επίσης επιδέχονται κριτική. Ο Ευρωπαϊσμός, γράφει, πέθανε, αλλά το Ιταλικό κομμουνιστικό κόμμα και τα άλλα κομμουνιστικά κόμματα της ΕΟΚ δεσμεύτηκαν στον ευρωπαϊκό αγώνα. Ολά τα σοσιαλιστικά κόμματα λαμβάνουν μέρος, ακόμα και το Εργατικό Κόμμα (Αγγλίας) παρόλο που είναι ακόμα συγκρατημένο...

Ο Juquin βλέπει μια δημοκρατική μεγάλη Ευρώπη (των 30 ή όχι των 12), αθεωμέτη δίχως πυρηνικά όπλα, στρατιωτικά ανεξάρτητη τόσο απέναντι στο ΝΑΤΟ όσο και στο σύμφωνο της Βαρσοβίας.

Απ' τις αρχές της δεκαετίας του '80 παρατηρείται μια έντονη αλληλεπίδραση των ευρωπαϊκών οικονομιών. Οι οποίες αποτελούν σήμερα ένα αδιαίρετο σύνολο.

Οι κρατικοί θεσμοί και τα εθνικά κράτη δεν ανταποκρίνονται για στο βαθμό δεδυναμώσεως του κεφαλαίου.

Οι εθνικές μεταρρυθμίσεις θα πρέπει να προσηλθύνουν προς την θεώρηση ενοποίησης της Ευρώπης, επιβάλλοντας το κίνδυνο «διεθνοποίησης» των εθνικών κατακτήσεων. Θα πρέπει να κερδίσουν την ενοποίηση της Ευρώπης με την διετήρηση των εθνικών κρατών. Θα πρέπει τέλος να συμβαλλούν στην στρατιωτική ενοποίηση της Ευρώπης με το ΝΑΤΟ. Σ' όλα αυτά τα ζητήματα τόσο οι εθνικές μεταρρυθμίσεις όσο και οι ρεφορμιστικές ηγεσίες κάθε άλλο παρά συμφωνούν.

Υπάρχουν τόσο «κέντρα αποφάσεων» όσο και διαφορετικά ειδικά συμφέροντα, τόσο στρατηγικά όσο και όθη.

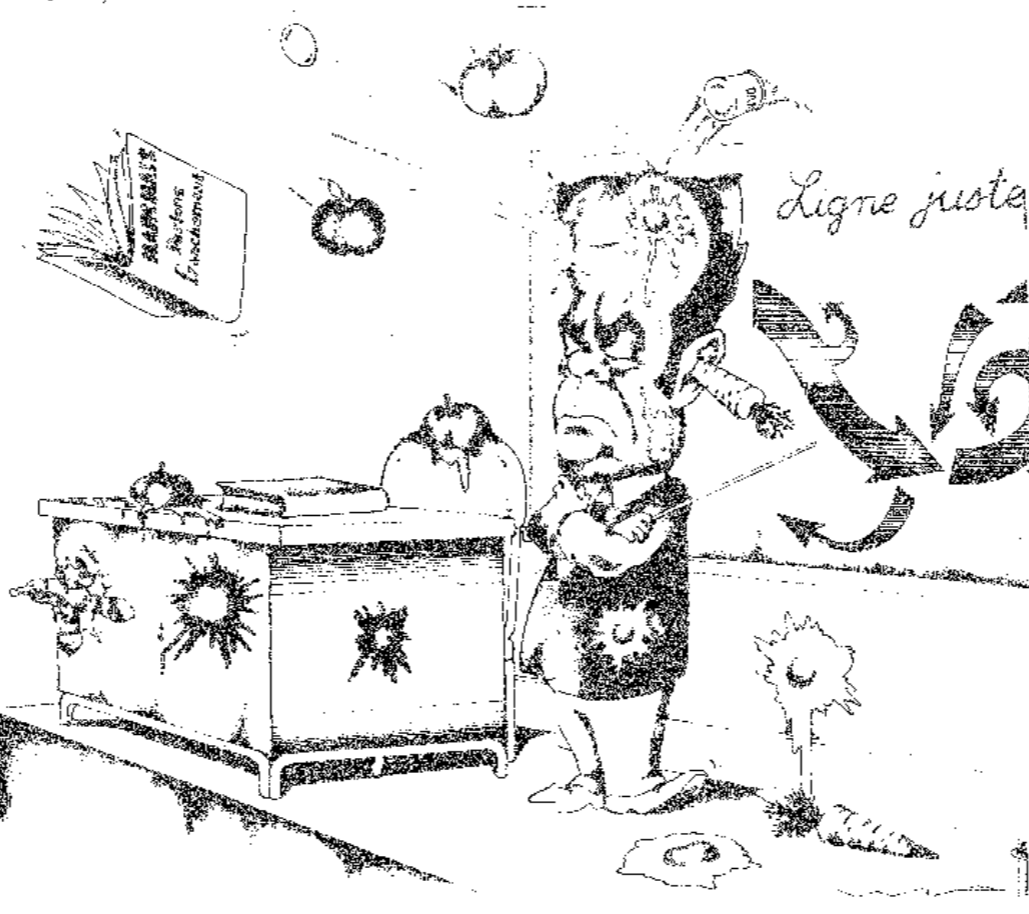
Οστόσο μέσα σ' αυτό τον πεδίο αναπόφευκτα υπάρχει μια τάση, η εγγενής της οποίας τα αμετάκλητα συμπτώματα συμπίπτουν με τα ιστορικά, να εθνικά με τα διεθνή ή οποία μπορεί να παίζει καθοριστικό ρόλο στην διεξαγωγή ενοποίησης της Ευρώπης.

Η «διεθνοποίηση» των κατακτήσεων π.χ. ή της πιο προοδευτικής, ήδη υπάρχουσας εργατικής νομοθεσίας είναι το πρώτο ορθό βήμα προς την κατεύθυνση αυτή.

Η μόνη πραγματική ρεαλιστική ενοποίηση είναι αυτή των ενομένων σοσιαλιστικών πολιτικών της Ευρώπης. Η Ευρωπαϊκή «τρίτου είπου» εάν δεν είναι σοσιαλιστική δεν είναι παρά ένας κενόχρηστος μύθος. Δεν υπάρχει ευδύτερη Ευρώπη ούτε σαν ιμπεριαλιστική, ούτε σαν σοσιαλιστική.

Ανάμεσα στις γερμανικές αναλήψεις του κομμουνιστικού κόμματος και των μεταρρυθμιών δίχως μεταρρυθμίσεις του σοσιαλιστικού υπάρχει ανάγκη θεωρητικής και προγραμματικής επιδιώξεως, δυνατότητα ανάπτυξης και μαζικοποίησης της εναλλακτικής αριστεράς. Μάρς 1983. 20 χρόνια απ' το Μάη του 1963 (σημ. 4). Πολλοί γάρτησαν την επέτειο της τελευταίας ρομαντικής εξέγερσης του 19ου αιώνα. Γέορτσσαν μια λάθος επέτειο. Ο Μάρς είναι η πρώτη εξέγερση του 21ου αιώνα. Σ. Τ. Παρίσι, 15.5.8

Επισημώσεις:
1. Η οργάνωση «Εργατικές Ανάσεις» (L.O.) πήρε 2% των ψήφων. Το Κίνημα για ένα Εργατικό Κόμμα (M.P.P.) 0.5% και ο P. Juquin 2.1%.
2. Βλέπε P. Juquin, «Fraternellement avec, εκδ. Gressel.
3. Βλέπε G. Benseid, «la Revolution et la routine» και Parti «et strategie» εκδ. La Brèche.
4. Βλέπε D. Benseid, A. Κίνιας, «Mai et Hebelles et Roperlis, 68-86, εκδ. La Brèche.

Ναρκοτικά, ασυζητήστες πτυχές

Νίκος Περιστέρης

Τελευταία δεν περνά μέρα που το θέμα των ναρκωτικών να μην είναι κεντρικό θέμα κάποιας εφημερίδας. Το θέμα αυτό ενδιαφέρον είναι τουλάχιστον περίπου μια και δεν φαίνεται να έχουμε σοβαρά πρόβλημα και κοσμάτια. Περιέργη είναι και οι διαφοροί μύθοι που κτίζονται γύρω από το θέμα. Εμείς βοσκοίμε πιο ενδιαφέρουσες κάποιες ασυζητήστες πτυχές και κάποια παραλείπόμενα του θέματος...

που, καταπραΰνει τον πόνο...

Παραλείπόμενα 'ιστορικά':

Η αναδρομή στην ιστορία και στη σύγκριση είναι πάντα πολύτιμος οδηγός σε μια αντικειμενική κατανόηση ενός κοινωνικού φαινομένου μια και μας βοηθά να ξεφύγουμε από την τάση να βλέπουμε σαν απόλυτα κάτι και στην ουσία είναι κοινωνικά προσδιορισμένο.

Φαίνεται λοιπόν ότι η καταφυγή στη χρήση τοξικών ουσιών, δεν είναι κάτι το πρόσφατο. Αντίθετα φαίνεται ότι η χρήση αυτή είναι συνυφασμένη με την ίδια την ανθρώπινη φύση στη διαχρονική και διαπολιτισμική της διάσταση.

Στις οικονομικά αναπτυσσόμενες περιοχές, τα ναρκωτικά συνιστούν από παλιά ένα πολιτισμικό δεδομένο, βαθειά ριζωμένο μέσα στις θεσμικές συνήθειες, στην παραδοσιακή ιατρική και στο οικονομικό σύστημα του τόπου. Έτσι, η χρήση των ναρκωτικών εδώ δεν συνιστά μια 'αποκλίση', ημιωρθεά συμπεριφορά αφού πραγματοποιείται με την συναίνεση της κοινωνίας. Τις περισσότερες φορές η χρήση αυτή είναι συνυφασμένη με μια μυστικιστική διάσταση που υποβαθμίζει το θείο και θρησκευτικό συναίσθημα.

Ας πάρουμε το παράδειγμα της Μαριχουάνας:

α) Η πρώτη φορά που γίνεται μνεία για την μαριχουάνα είναι στο 2737 π.χ. από τον αυτοκράτορα Σίν Ναγκ σε ένα βιβλίο του για την φαρμακευτική. Ο Σίν Ναγκ συνιστά την μαριχουάνα σαν φάρμακο κατάλληλο για τους ραυματισμούς, την μαλακία, τις 'γυναικείες αδυναμίες', κλπ.

β) Από την Κίνα η μαριχουάνα εισέβαλε στην Ινδία όπου έγινε μέρος της θρησκείας και της φιλοσοφίας. Το ακόλουθο εδάφιο είναι από τις Βέτας - τις ιερές γραφές των Ινδών: 'η μαριχουάνα φέρνει ευτυχία, σε ανεβάζει στους ουρανούς' είναι ο παράδεισος του φτωχού ανθρώ-

που, στραφοίμε τώρα στις εκφραζόμενες χώρες. Θα κοιτάξουμε κυρίως την περίπτωση της Αμερικής μια και η τοξικομανία φαίνεται να είναι πολύ πιο διαδομένη εκεί. Η Αμερική του 19ου αιώνα μπορούσε εύκολα να χαρακτηριστεί σαν 'ο παράδεισος του σπιδού'. Το όπιο πουλιόταν νόμιμα και εύκολα σε χοιμηδες τιμές σε όλη τη διάρκεια του αιώνα. (1) Διάφορα είδη οπίου καθώς και αναρίθμητα φαρμακευτικά παρασκευάσματα που περιείχαν όπιο πουλιόταν ελεύθερα όπως οι ασπιρίνες σήμερα! Υπήρχαν διάφορα κανάλια διανομής, και όλα ήταν νόμιμα, π.χ:

- α) οι γιατροί τα έδιναν στους ασθενείς τους και ειδικά ή με συνταγή
- β) τα φαρμακεία τα πουλούσαν σε πελάτες χωρίς συνταγή γιατρού
- γ) οικιακά και μπλοκάκια τα πουλούσαν, ή τελος
- δ) γίνονταν παραγγελίες και ταχυδρομικές!

Το ίδιο σημαντικό είναι ότι το περισσότερο από το όπιο αυτό εισάγεται στην Αμερική νόμιμα. Ένα μέρος του μάλιστα καλλιεργείται στην ίδια η Αμερική! Είναι σημαντικό επίσης ότι παρόλο που με την πάροδο του χρόνου η καλλιέργεια του οπίου άρχισε να σπασρεύεται από συγκεκριμένες Πολιτείες, η απαγόρευση σε ολόκληρη την Αμερική δεν έγινε παρά μόνο το 1942.

Για ποιο λόγο χρησιμοποιούσαν οι Αμερικάνοι το όπιο σε τέτοιο βαθμό; Ένας λόγος ήταν η ίδια η γνώμη των γιατρών! Οι γιατροί συνήθως ονόμαζαν το όπιο ή την μορφή 'G.O.M.' (God's Own Medicine) - 'Το φάρμακο του ίδιου του Θεού'! Το 1880 ο Δρ. Κλεν σε ένα βιβλίο του για το όπιο κατανομάζει 54 αρρώστιες που μπορούσε να θεραπεύσει το όπιο - από αναμία, διαβήση, νευραλγίες, μέχρι και την νιμοφανία! Φαίνεται ίσως έτσι πόσο λίγα γνώριζαν οι γιατροί του καιρού εκείνου. Από την άλλη όμως σε πολλές αρρώστιες το όπιο βοηθούσε

πραγματικά -ας σκεφτούμε μόνο τη χρήση μορφίνης σαν παυσίπονο. Προφανώς οι γιατροί της εποχής εκείνης χρησιμοποιούσαν το όπιο με τον ίδιο τρόπο που οι σημερινοί γιατροί χρησιμοποιούν τα διάφορα ηρεμιστικά!

Πολλές φορές οι γιατροί συνέστησαν το όπιο σαν υποκατάστατο του αλκοόλ -σαν μέθοδο θεραπείας από τον αλκοολισμό.

Ένας γιατρός του 1889 εξήγησε γιατί με το ακόλουθο επιχειρήμα: 'η μορφή είναι πιο ασφάλεια για μια υγιή ζωή παρά το αλκοόλ'. 'καθησυχάζει αντί να διεγείρει τα ένστικτα και τα πάθη. Σαν αποτέλεσμα οδηγεί λιγότερο σε πράξεις βίας και εγκλημάτων'. 'με καλή δυο κοκίον η μορφή αποτελεί πιο καλή εκλογή από το αλκοόλ'. Αυτά δεν αποτελούσαν απλώς ιατρικές γνώμες, αλλά και πράξεις! Πολλοί γιατροί χρησιμοποιούσαν την μέθοδο αυτή μέχρι και το 1940.

Τέλος αξι σημειώσουμε ότι εκτός από τα ίδια τα όπια, υπήρχε και ένας μεγάλος αριθμός παραγώγων του οπίου που κυκλοφορούσαν σαν σιρόπια για βροφή, σαν ελιξίρια ζωής, φάρμακα της ευτυχίας, κλπ. Ας μην σαρ φανεί παλιό αυτό: στην Κύπρο οι παλαιότεροι μας λένε ότι πολλοί έβραζαν 'χασκόπι' στο νότο του μορού για να ηουχάζει!

Μπείνει λοιπόν καθαρά το ερώτημα αν τα ναρκωτικά είναι ή όχι βλαβερά στον οργανισμό -και αν ναι, πόσο βλαβερά είναι; Πώς γίνεται να τα χρησιμοποιούσε ο κόσμος σε μεγάλη κλίμακα και να μην πάθαινε τίποτα;

Αναπτυσσόμενες σύγχρονες επιπτώσεις:

Η σύγχρονη κινή αντίληψη για τα ναρκωτικά εκφράζεται πολύ καλά σε μια απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου των ΗΠΑ το 1962. Λέει αυτή: 'Το να είναι κανείς ναρκωμανής είναι σαν να είναι ζωντανός νεκρός... Το δόγμα σπάζουν και πέφτουν, χάνεται η όρεξη, και το στομάχι και τα έντερα δεν λειτουργούν κανονικά... Το μάτι και το όραμα κιννίζονται... η μύτη κοκκινίζει... η αναπνοή γίνεται δύσκολη. Το οξυγόνο στο αίμα λιγοστεύει αναπτύσσεται βρογχίτιδα και σωματίωση. Επιπρόσθονται τα γεννητικά όργανα, υπάθουν φλέβες... κλπ. Χάνονται τα καλά χαρακτηριστικά της προσωπικότητας και τα διαδεχονται κακά χαρακτηριστικά. Φανταστικοί φόβοι βασανίζουν το μυαλό και κάποτε κυριαρχεί πλήρης τρέλλα. Συχνά επέρχεται και ο θάνατος, σε πρόωγη ηλικία... Τέτοια

ενός πολυσυζητημένου θέματος

είναι τα βασάνα του ναρκωμανή' τέτοια είναι η κατάσταση του να είσαι ένας ζωντανός νεκρός'.

Το παράδειγμα είναι πως τα πιο πάνω δεν φαίνεται να έχουν καμιά απολύτως επιστημονική βάση. Για παράδειγμα:

- Το 1956 ερευνητές της British Columbia ανέτρεξαν όλα τα ιατρικά συγγράμματα πάνω στη ναρκωμανία και κατέληξαν: '... με κατέληξη μας δεν μπορούσαμε να βρούμε ούτε μια επιστημονική έρευνα για τα αποδεδειγμένα επιζήμια αποτελέσματα της ναρκωμανίας. Φαίνεται ότι οι προηγούμενοι ερευνητές υπέθεσαν ότι τα επιζήμια αποτελέσματα ήταν τόσο φανερά που να μην χρειάζονταν επιστημονική επαλήθευση'.

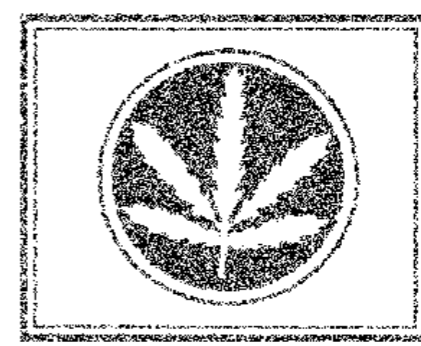
Πιο κάτω οι ίδιοι ερευνητές αναφέρουν ότι αναγκάστηκαν να γράψουν στους πιο διακεκομμένους ειδικούς για το θέμα για να ζητήσουν επιστημονικά τεκμήρια για τα επιζήμια αποτελέσματα των ναρκωτικών. Οι απαντήσεις έλεγαν ότι δεν υπήρχαν αποδείξεις για οργανικές βλάβες από τα ναρκωτικά. Αλλά ότι υπήρχαν ενδείξεις για ψυχολογικές και κοινωνικές ζημιές...Με μια σοβαρή παράλληλη όμως παρατήρηση οι ερευνητές της British Columbia: ότι κανένας από αυτούς που απάντησαν δεν έκανε διάκριση μεταξύ της ψυχολογικής/κοινωνικής ζημιάς που προήλθε από τα ίδια τα ναρκωτικά και τέτοιας ζημιάς που προήλθε της χρήσης των ναρκωτικών, και που παθαινόταν να προκλήθηκε από άλλους λόγους... Επιπλέον δεν υπήρχαν συγκεκριμένες επιστημονικές μελέτες για τις προτεινόμενες επιζήμιες ψυχολογικές/κοινωνικές συνέπειες της χρήσης ναρκωτικών.

Πολλές άλλες παρόμοιες μελέτες συμπεραίνουν τα ίδια. (2) Πώς όμως εξηγούνται τα διάφορα συμπτώματα που περιτηρήθηκαν σε ναρκωμανείς; Αν δεν είναι αποτέλεσμα της χρήσης ναρκωτικών τότε τι τα δημιουργεί;

Γενικά, η απάντηση των ερευνητών της British Columbia που ανέφερα πιο πάνω, είναι πως τα περισσότερα συμπτώματα των ναρκωμανών προέβλεπαν της ναρκωμανίας.

Για παράδειγμα μια έρευνα βασισμένη σε 861 ναρκωμανείς, περισσότεροι από τους οποίους ήταν εγκληματίες και φτωχοκαταλήγει:

- Ο ναρκωμανής συνήθως παρουσιάζει σαν κήρινος, σκούρος, Όπως αυτό το χρώμα έχουν όλοι όσοι ζουν σε ανθυγιει-

νός συνθήκες, σκέχως του αν είναι ναρκωμανείς. Επίσης, ναρκωμανείς που ζουν σε καλύτερες συνθήκες δεν έχουν τέτοιο πρόβλημα.

- Ο ναρκωμανής συνήθως παρουσιάζει να έχει σαπισμένα δόντια. ΟΜΩΣ αυτοί οι άνθρωποι συνήθως δεν φροντίζουν τα δόντια τους, ούτε πάνε σε οδοντίατρο. Ίσως η κακή διατροφή να παίζει σημαντικό ρόλο. Μια έρευνα που έγινε σε φυλακές απέδειξε ότι τόσο οι ναρκωμανείς φυλακισμένοι όσο και οι μη-ναρκωμανείς είχαν μεγάλο ποσοστό χαλασμένων δοντιών... Πάντως δεν υπάρχει απόδειξη ότι είναι τα ναρκωτικά που χαλούν τα δόντια.

Ίσως μια σχετική παρατήρηση του Δρ. Ντόουλ του πανεπιστημίου Ροκφέλλερ, ο οποίος εξέτασε ένα σημαντικό αριθμό ναρκωμανών και μη-ναρκωμανών, να τονίσει ακόμα πιο δυνατά το ίδιο σημείο. Λέει λοιπόν ο Δρ. Ντόουλ: 'Το κάπνισμα τσιγάρου είναι χωρίς ερώτημα πιο βλαβερό στον ανθρώπινο οργανισμό -παρά η ηρωίνη'! Αλλά θα επανέλθω σε αυτό πιο κάτω.

Είνα λοιπόν τα ναρκωτικά σκίνδυνα; Βεβαίως όχι -για 3 λόγους:

- α) Τα ναρκωτικά προκαλούν εξιστό (addiction). Τι σημαίνει αυτό; Ένα εξιστικό ναρκωτικό έχει δυο χαρακτηριστικά: Πρώτο, δημιουργεί συμπτώματα αποτράβησης ή στέρησης (withdrawal symptoms) και δεύτερο το φαινόμενο που μπορούμε να ονομάσουμε 'ανοχή' ή 'ανεκτικότητα'. Το πρώτο χαρακτηριστικό σημαίνει ότι τα ναρκωτικά προκαλούν μια 'ψυσική εξάρτηση' έτσι που όταν κάποιος προσπαθήσει να τα διακόψει προκαλούν το 'σύνδρομο της αποτράβησης/στερήσης' που έχει αφόρητα βασανιστικές επιπτώσεις στον οργανισμό - ακόμα και θάνατο. Ο χαρακτήρας και η ένταση των συμπτωμάτων αποτράβησης εξαρτώνται από πολλούς παράγοντες π.χ. το συγκεκριμένο ναρκωτικό, την έκταση και μορφή χρήσης του ναρκωτικού, την υγεία και προσωπικότητα του ναρκωμανή, κλπ... Μερικά πιθανά συμπτώματα είναι ο καταπληκτικός ιδρώτας,

ανορεξία, ευεξαιπτία, τρέμουλο, ναυτία, εμετοί, τρεμουλιαστό, πίκρα, εναλλαγή κυμάτων ζέστης και κρύου, αναταραχή του δέρματος (itchiness) - το δέρμα μοιάζει με μαρμένο γαλάκτωμα, εφ' ου και ο όρος 'cold turkey' -κρύο γαλάκτωμα- που περιγράφει την αποτράβηση αυτή χωρίς ιατρική βοήθεια.

Ένα συνδεδεμένο φαινόμενο είναι και το 'μετ-εθιστικό σύνδρομο' που αναφέρεται σε περιπτώσεις ναρκωμανής που έχει σταματήσει προσωρινά την χρήση ναρκωτικών (περνώντας μέσω από την εμπειρία του συνδρόμου της αποτράβησης) αλλά που συνεχίζει να κυριαρχείται κατά δικαίωμα από κατ'εξοχή άγχος, και πόθο για το ναρκωτικό. Κάτι μπορεί να επανέλθουντι μόνος ή αβούβ και χρόνια μετά την αποτράβηση. Το σημαντικό είναι ότι ο ναρκωμανής που αποτράβεται τη χρήση ναρκωτικών μπορεί να επιστρέψει απίθανο και δύσκολοι νοσήθει συνεχώς μισός άνθρωπος, άγχεται και ποθεί μια επιστροφή στην κανονική ζωή που γι' αυτόν σημαίνει πλάση την ζωή με τα ναρκωτικά. (Τα ναρκωτικά έχουν γίνει μέρος της ζωής του και χωρίς αυτά...)

Είναι ακριβώς εδώ που γυρνάμε στο δεύτερο χαρακτηριστικό των ναρκωτικών - ότι δηλαδή σε κάποιον που είναι ήδη ναρκωμανής και παίρνει κανονικά την ίδια δόση συνεχώς -η λήψη ναρκωτικών δεν έχει καμιά αρνητική επίδραση. Μόνο η έλλειψη του ναρκωτικού προκαλεί τα εφιαλτικά αισθήματα που περιγράψαμε.

Από τα πιο πάνω συμπεραίνουμε ότι ο εθισμός στα ναρκωτικά είναι ένας πρόβλημα χωρίς γυρισμό. Αυτό το επιβεβαιώνει και η αποτυχία όλων των μεθόδων που δοκιμάστηκαν μέχρι τώρα για να βοηθήσουν ναρκωμανείς να κόψουν τα 'συνήθειά' αυτό (π.χ. ειδικές κλίμακες). Το ποσοστό αυτών που τα κατάφεραν ήταν πολύ μικρό -και ακόμα και από αυτούς πολλοί ξαναγύρισαν στα ναρκωτικά μια και το 'μετ-εθιστικό σύνδρομο' κυριαρχούσε την ζωή τους.

β) Ο δεύτερος και τρίτος κίνδυνος, θα σας φανεί παρόξενος, προέρχεται από τους ίδιους τους νόμους και την εστιασμένη! Η εξήγηση είναι απλή: από την στιγμή που μπαίνουν συστηρί νόμοι εναντίον του ναρκωμανή, και αφού από ότι είδαμε ο ναρκωμανής δεν μπορεί να ελέγξει το πάθος του λόγω του εθισμού, ο ναρκωμανής αναγκάζεται να καταφύγει στην μούρη αγορά. Και αυτό συνεπάγεται:

- ότι οι τιμές θα είναι πολύ πιο ακριβές από ότι αν μπορούσε να τα αγοράσει

διεθνισμός - αυτοδιαθεση

1. Προσφυγή

Ο διάλογος γύρω από το "εθνικό ζήτημα" στην Κύπρο φαίνεται να παίρνει ενδιαφέρουσα εξέλιξη, μια και στον "χορδ" μπαίνει και η ομάδα "Εργατική Δημοκρατία" (Ε.Δ.) που στο προηγούμενο τεύχος του "Έντός των Τειχών" απαντά με δικό της "καυστικό" άρθρο σε δικό μου προηγούμενο άρθρο που δημοσιεύτηκε και πάλιν στο "Έντός" τον Μάρτη του '84.

Ουσιαστικά το άρθρο της Ε.Δ. θέλει να παρουσιάσει ότι επιχείρημα διεθνιστική τοποθέτηση στο "εθνικό ζήτημα" σε αντιπαράθεση με την δική μου "σοσιαλιστική" - όπως προσπαθούν να πισώσουν τοποθέτηση, ιδιαίτερα στον εκτός του ΑΚΕΑ, αριστερό χώρο.

Θ' αναπαρέλθο το "πολεμικό" στυλ της Ε.Δ. και τις ειρωνικές αιχμές που άφθονα χρησιμοποιεί και θ' αφήσω αυτόχρονα τα μέλη της κίνησης "Οι Γυναίκες επιστρέφουν" (που παρεμπιπτόντως γίνεται αντικείμενο ειρωνείας στο άρθρο της Ε.Δ.) να υπερασπίσουν οι ίδιες την κίνησή τους, και τους σκοπούς τους.

Ομολογώ όμως ότι περίμενα μια πιο έντομη παρουσίαση από μέρους της Ε.Δ. των θέσεων που αρχικά ανέπτυξε. Η εκλεκτική πορεία αποσπομάτων του προηγούμενου άρθρου μου, η απόκριση άλλων και η προσπάθεια τούτη της θέσεων μου με διάφορους "Τουρκοφύλους" (φορπίζοντας συναισθηματικά το άρθρο τους με φωτογραφία του Σαυφίαν να κρατά τουρκική σημαία μετά τις μάχες της Ομορφιάς το 63-64), δύσκολα μπορεί να χαρακτηριστεί σαν "αντικειμενική" παρουσίαση τη αντίπαλης θέσης. Τη στιγμή μάλιστα που στο άρθρο μου γινόταν ιδιαίτερη αναφορά στις τραγικές συνθήκες που οι Τ/Κ έζησαν μεταξύ 63-74 και στοιχεία τα οποία η φασιστική ΤΜΤ και ο Ντεκτάς χρησιμοποίησαν στο έπακρο για σκοπούς διπλής τους προπαγάνδας.

Καμιά επίσης αναφορά στις θέσεις μου για κοινό μέτωπο Ε/Κ και Τ/Κ για υιοθέτηση πραγματικής πολιτικής για βραχυκύκλιση εξώθεν σερβρισμένων λύσεων (συνταχτική συνέντευξη) κλπ...

Λίγη περισσότερη ενημέριση λοιπόν δεν βλέπεται.

Και τώρα στην ουσία:

Η κυρίαρχη θέση που παρουσιάζεται στο άρθρο της Ε.Δ. αφορά το δικαίωμα

μια απάντηση στην εκδοτική ομάδα

αυτοδιάθεσης των λαών (στο οποίο κι εγώ είχα αναφερθεί) μέσα από την Ανεμιστική θεώρηση των πραγμάτων. Ως γνωστόν η Ανεμιστική θέση αναγνωρίζει μεταξύ άλλων το δικαίωμα των λαών και εθνότητων που μειοψηφούν στα πλαίσια μιας συγκεκριμένης κρατικής επικράτειας, το δικαίωμα των λαών αυτών να καθορίζουν οι ίδιοι την τύχη τους και να δημιουργήσουν δικό τους κράτος, έστω κι αν αυτό σημαίνει απόσχιση από το συγκεκριμένο κράτος μέσα στο οποίο ζουν.

Στη περίπτωση φυσικά λαών υπό αποικιακό ζυγό, το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης εξυπακούει την αποτίναξη της αποικιακής κυριαρχίας και κληρονομιάς.

Για την οικοδόμηση των θέσεων της η Ε.Δ. παραθέτει και "τατιάτα" από τον Λένιν συμπεριλαμβανομένου και εκείνου που αναφέρεται στη διευθέτηση του θέματος της κρατικής απόσχισης από το κοινοβούλιο της απασχλημένης περικοχής και όχι από ένα κεντρικό συμβούλιο.

Σημειώνουμε εν τω μεταξύ εδώ ότι κάτι τέτοιο έχει ήδη γίνει στην Κύπρο, δηλ. η κατοχική "βουλή" ερόφανε αποφάσεις την απόσχιση της (κατεχόμενης) Βόρειας Κύπρου από την επικράτεια την Κυπριακή Δημοκρατίας ανακηρύσσοντας της «Τ.Δ.Β.Κ.». Αν πιστέψουμε τα όσα λένε στο άρθρο τους οι της Ε.Δ. η απόσχιση -δημιουργία της «Τ.Δ.Β.Κ.» είναι πολιτικά σωστή, και μάλιστα σύμφωνα με την λενινιστική αντίληψη των πραγμάτων (αυτοδιάθεση)!

Θα δούμε πιο ύστερα κατά πόσο έτσι πράγμα συμβαίνει.

Στο ίδιο επίσης άρθρο της Ε.Δ. αναφέρεται ότι είναι οι Τ/Κ (λόγω της δεινής κοινωνικής και οικονομικής τους θέσης) που πρέπει να παραλληλίζονται με τους παλαιστίνιους και όχι οι "προνομιούχοι" Ε/Κ σαν "βαρβαρότητα" την εφαρμογή του αιτήματος για "... διώξιμο των πάνω από 60.000 πρόσφυγων εποίκων από την Ανατολία", συμπληρώνει βέβαια η Ε.Δ. ότι σαν θέμα αρχής συμφωνεί με την απομάκρυνση των εποίκων, επισημαίνει όμως ότι "... θα συναντήσουμε δύσκολα προβλήματα ακόμα και στο θέμα της αποχώρησης και του τελευταίου εποίκου".

2. Η "μίζερολογία" για τους "πρόφωτους" εποίκους

Κανείς δεν ισχυρίστηκε ότι αυτό ήταν εύκολο, ούτε ότι ο δρόμος προς τη δημοκρατία και τον σοσιαλισμό είναι σπαρμένος με ροδοπέταλα!

Κάποις όμως μ' έχει αιχχίσει η αναπατική τοποθέτηση της Ε.Δ., από τη μια ειρωνεύεται και χλευάζει τους "σοσιαλιστές" (σαν του Λόγου μου) και τους κατατάσσει σαν "υμπαρσάστες" του Κρισόστομου, του Κυπριανού, Βασιλείου και λοιπών άλλων "απεγνωσμένων Ε/Κιστών", που ζητούν την απομάκρυνση των εποίκων, αυτόχρονα όμως, σαν θέση αρχής θεωρεί σωστή την πιο πάνω τοποθέτηση (την απομάκρυνση των εποίκων δηλαδή)! Η θέση αρχής

ή υιοπέδωση χωρίς όρια;

«Εργατική Δημοκρατία»

Ελλάδα

είναι διηλεδή σωστή, η εφαρμογή της όμως είναι "βαρβαρότητα".

Κι αυτή δεν είναι παρά η πιο "ανάδουλη" αντίφαση της Ε.Δ. Ας πάρουμε όμως τα πράγματα με τη σειρά τους αρχίζοντας απ' τα εύκολα.

2. Η "μίζερολογία" για τους "πρόφωτους" εποίκους

Και πρώτα-πρώτα την αναγωγή της "μίζερολογίας" (της δεινής δηλ. κοινωνικό - οικονομικής κατάσταση, σε απόλυτο και υιοπεδικό

κρίτηριο για τη διαμόρφωση θέσης: ο παραλληλισμός των "φτωχών" Τ/Κ με τους επίσης "φτωχούς" Παλαιστίνιους και η "βαρβαρότητα" της απομάκρυνσης των "πρόφωτων" εποίκων από την Ανατολία (υπόψη ότι εκτός από τους απτήμονες της Ανατολίας οι έποικοι αποτελούνται και από στρατιωτικές της εφόδης, συνταξιούχους Τούρκους, δημοσίους υπάλληλους κ.α.

Απ' ότι ξέρω, οι Μαρξιστές διαφορώνουν θέση απέναντι σε μια ομάδα κοινωνική, εθνική και χρησιμοποιώντας σαν κριτήριο όχι μόνο την οικονομική τους κατάσταση αλλά κυρίως τον ρόλο τους σε σχέση με την κυρίαρχη εξουσία (καστικό κράτος, φεουδαρισμό) και φυσικά την θέση τους στην παραγωγική διαδικασία. Μήπως θα πρέπει να υπενθυμίσουμε στους φίλους της Ε.Δ. ότι στις δεκαετίες του 1920 - 1930 ήταν οι εξεθλωμένοι και καταστραμμένοι οικονομικά μακρο-απτάδες μάζες και οι στρατός του Λόμπεν-πρόλεταριάτου που αποτέλεσαν την κοινωνική βάση του ναζισμού και φασισμού στην Γερμανία και Ιταλία αντίστοιχα; Μήπως θα πρέπει επίσης να υπενθυμίσουμε ότι τα χιλιάδικά "τάγματα εφόδου" (S.A.) που "κάθισαν" τη Γερμανία από τα εργατικά συνδικάτα είχαν στρατολογήσει στις τάξεις τους και απογνητωμένους εργάτες που πιστώσαν στο "κοινωνικό" (δηθεν) μήνυμα του εθνικοσοσιαλισμού; Χρησιμοποιώ αυτό το παράδειγμα όχι βέβαια για να υποστηρίξω ότι οι Τ/Κ αποτελούν την αρχή νέων χιλιατικών ορδών, αλλά για να υποδείξω ότι σ' αυτή την περίπτωση δεν είναι η αξιολογητή οικονομική κατάσταση που είναι το καθοριστικό στοιχείο τοποθέτησης (και οι συνθήκες στην Γερμανία ήταν τότε πράγματι αδιέβητες) αλλά ο συγκεκριμένος πολιτικός ρόλος που τα εξεθλωμένα αυτά στρώματα (λόγω των όσων που συμβλήθηκαν από τη συνθήκη των Βερσαλλιών μετά τον Α Παγκόσμιο πόλεμο) έπαιξαν στην φυσική εξόντωση των οργανώσεων της Γερμανικής εργατικής τάξης και στην επέλαση της ναζιστικής εξουσίας, της πιο καταστροφικής δηλαδή βαρβαρότητας που γνώρισε η ανθρωπότητα στη σύγχρονη ιστορία της. Κι ολ' αυτό έγιναν δυνατά από την δράση των εξεθλωμένων πρόσφυγων μαζών της μεσο-πολεμικής Γερμανίας.

Το γεγονός ότι το σύγχρονο Τουρκικό Κρατικό κράτος χρησιμοποιεί σήμερα τα πιο εξεθλωμένα στρώματα της πληθυσμού της επικράτειας του, και που η ίδια η Τουρκική αστική τάξη (δημοκρατική) για να εδραιώσει την κατήχη και τον φεουδαρισμό Κυπριακών εδαφών από την Τουρκία, είναι τριπλά βαρβαρή πράξη.

- "Εξάγει" τα πιο μίζερα στοιχεία του πληθυσμού της εκτός της Τουρκικής επικράτειας και αποσπάζεται από τις στοιχειωδέστερες ευθύνες απέναντι τους.

- "Ελέγχει" πολιτικά τους Τ/Κ, τακτοποιώντας κάθε προσπάθεια διαμόρφωσης του πολιτικού οικοδομήματός των "έσπασε" στα κατεχόμενα (ο Ντεκτάς στηρίζεται ως γνωστόν στις θέσεις του "κόμματος της Αναγέννησης" δηλ. των εποίκων). Είναι εξ' άλλου γνωστός οι αιχμές και έντονες προειρήνες των Τ/Κ με τους εποίκους και το γεγονός ότι οι ίδιοι οι Τ/Κ θεωρούν τους εποίκους σαν ξένο σώμα δεν είναι λοιπόν το ποσό πρόσφυχοι και μίσηροι έστω οι έποικοι της Ανατολίας που καθορίζει την στάση απέναντι τους αλλά ο συγκεκριμένος πολιτικός τους ρόλος στα κατεχόμενα. Μήπως το ότι σφαιριζόνται οι δικαιώματα των Ε/Κ προσφύγων δεν παίζει κανένα ρόλο για την Ε.Δ.;

Εφόσον ο ρόλος των εποίκων είναι ολοφάνερα αναδραστικός, δεν έχω απολύτως κανένα ενδιαφέρον να τάνισμαι υπέρ της απομάκρυνσής τους από την Κύπρο. Θέση στον αγώνα αυτό έχουν και οι ίδιοι οι Τ/Κ λαοφιλέστεροι μαζί με τους Ε/Κ εργαζόμενους ενάντια στην κατοχή γενικά και την καταπίεση της μιας εθνικής κοινότητας από την άλλη.

Όσο για το "εξ' αριστερών" μέτωπο του και Κληρίδη σχετικά με τα ανθρωπιστικά προβλήματα που θα προκύψουν από την τυχόν απομάκρυνση των εποίκων, (και που αναφέρεται στο άρθρο της η Ε.Δ.) διαρρηχθήκαν μήπως οι φίλοι της Ε.Δ. ότι αυτή η θέση μπορεί ν' αποτύχει "σφήνα" ή πρόσχημα γ' απόβληση του αγώνα γ' ανατροπή του φεουδαριστικού στατους έφο και της κατοχής;

Για ν' απολλάξουμε όμως τους φίλους της Ε.Δ. από τους "ανθρωπιστικούς" ενδοιασμούς τους για τους πρόσφυγους έποικους από την Ανατολία, ίσως κι ένα διαφορετικό απόσπασμα του Εργατικού

(σημ. 1): «Εδώ δεν υπάρχουν Τούρκοι από την Τουρκία και Κύπριοι. Υπάρχει το Τουρκικό έθνος... Δεν ήρθαμε εδώ σαν τουρίστες ή σαν πρόσωπα που εκδιώχθηκαν από την πατρίδα του. Ήρθαμε για να κάνουμε τον τόπο αυτό πατρίδα μας. Ήρθε καιρός να ζητήσουμε λογαριασμό από την εξουσία. Ήρθε καιρός να ζητήσουμε λογαριασμό και από αυτούς που λένε πως οι λαοί είναι μεταξύ τους αδερφοί».

Νομίζω ότι τα σχόλια περιττεύουν...

3. Η "μίζερολογία" για Τ/Κ - Παλαιστίνιους

Το άρθρο της Ε.Δ. μας δίνει όμως την ευκαιρία να ασχοληθούμε και με ένα άλλο, πιο κοινό για μας παράδειγμα: τον αγώνα του Παλαιστινιακού λαού (για τους Ιρλανδούς και τους Κούρδους επιφυλάσσομαι).

Λέει λοιπόν η Ε.Δ.:

«Ούτε καν περνάει από το μυαλό του Χ. Ηλιάδη ή των υπολοίπων, να αναρωτηθούν μήπως υπάρχει κάποια αντίφαση ανάμεσα στην περνοποίηση των Ε/Κ που ήταν η προνομιούχα και κυρίαρχη εθνότητα με τους εξεθλιωμένους Παλαιστίνιους και τους καταπιεσμένους καθολικούς της Β. Ιρλανδίας. Αν υπάρχουν κάποιοι που έχουν πολύ περισσότερα κοινά με αυτούς είναι οι Τ/Κ.»

Αναπαρέχονται φυσικά το γεγονός ότι αυτή είναι ακριβώς και η θέση του Ντεκλάς που στο παρελθόν επιχείρησε παλαιστινιακά "αυτίσματα" με βάση αυτόν ακριβώς τον παραλληλισμό (ή μάλλον παραλογισμό).

Θα θυμόμαστε φυσικά οι φίλοι της Ε.Δ. ότι όταν η Παλαιστίνη (ή γεωγραφική εκείνη οντότητα που σήμερα περιλαμβάνεται στα σύνορα του Ισραηλτικού κράτους) τελούσε υπό Βρετανική κηδεμονία, το διεθνές σιωνιστικό κίνημα ενεδόρυνε την μαζική Εβραϊκή μετανάστευση στην Παλαιστίνη. Η μετανάστευση αυτή επιταχύνθηκε κατά τη δεκαετία του 30 με την άνοδο του Χίτλερ στην εξουσία στην Γερμανία. Μαζική ήταν επίσης η Εβραϊκή μετανάστευση αμέσως μετά την λήξη του Β' Παγκοσμίου πολέμου. Το δεύτερο αυτό μεταναστευτικό κύμα αποτέλεσε κυρίως από Εβραίους που επέζησαν της φρίκης του ναζιστικού ολοκαυτώματος και που είχαν χάσει κυριολεκτικά τα πάντα.

Μέχρι εκείνη τη στιγμή οι Άραβες Παλαιστίνιοι ήταν "προνομιούχοι" σε σχέση με τους επιζήσαντες της φρίκης του Λουσβίτς και του Μαουτχάουζεν. Οι Παλαιστίνιοι ήταν επίσης το κυρίαρχο εθνικό στοιχείο στην Παλαιστίνη (δημογραφικά,

πολιτικά, οικονομικά) και τότε σίγουρα δεν είχαν τίποτα να ζηλέψουν από τους εξεθλιωμένους Εβραίους (έτσι κι αν οι διάφορες σιωνιστικές οργανώσεις που οργάνωναν την μετανάστευση χρηματοδοτούνταν από τους πανίσχυρους Ρώτσαντ).

Εκείνοι όμως που τελικά θυματοποιήθηκαν ήταν οι "κυρίαρχοι" Παλαιστίνιοι κι όχι οι εξεθλιωμένοι Εβραίοι επιζήσαντες του ναζιστικού ολοκαυτώματος (σημειώζω ότι οι ΗΓΙΑ και η ΕΣΣΔ ήταν τα πρώτα κράτη που αυτόματα αναγνώρισαν το κράτος του Ισραήλ που ιδρύθηκε σύμφωνα με απόφαση του ΟΗΕ).

Η απύθμενη βαρβαρότητα του Λουσβίτς με κανένα τρόπο δεν δικαιολογεί την βαρβαρότητα σε βάρος των Παλαιστίνιων (την αρπαγή της γης τους, την προσφυγοποίηση τους...) (σημ. 2)

Με τον ίδιο τρόπο, η αδικία που διαπράχθηκε σε βάρος των Τ/Κ το (63-74) - που ο Ντεκλάς και η Άγκυρα εκμεταλλεύτηκαν στο έπακρο για επιδίωξη των δικών τους στόχων με κανένα τρόπο δεν δικαιολογεί (ιδιαίτερα από την σκοπιά των Μαρξιστών) την προσφυγοποίηση, την μετακίνηση πληθυσμών, την "εθνική στεγανοποίηση", την κατοχή, και τον σφατερισμό των δικαιωμάτων του κυπριακού λαού - και ιδιαίτερα των προσφύγων (Ε/Κ και Τ/Κ).

Μια βαρβαρότητα δεν αναιρείται από μια άλλη, ούτε δικαιολογεί μια άλλη βαρβαρότητα.

Αν η πιο πάνω θέση αποτελεί "γκάφα" (και μάλιστα "πρωτότυπη" σύμφωνα με το άρθρο της Ε.Δ.) τότε χαίρομαι που είμαι και παραμένω ένας αδιόρθωτος "γκαρτζής".

Και πάλιν λοιπόν, δεν είναι η ιστοπεδωτική αντίκριση της συγκριτικής οικονομικής κατάστασης μεταξύ Ε/Κ-Τ/Κ (και στη συνέχεια με τους Παλαιστίνιους) που αποτελεί το απόλυτα κυρίαρχο κριτήριο, αλλά ο πολιτικός ρόλος που η «Τ.Δ.Β.Κ.» παίζει σαν ληστρικός κατασταλτικός μηχανισμός για σφατερισμό των δικαιωμάτων του κυπριακού λαού στο σύνολο του (Ε/Κ-Τ/Κ), και ιδιαίτερα των προσφύγων.

Αυτό, με κανένα τρόπο δεν σημαίνει "Αιβάνασμα" του δικού μας κράτους το οποίο στο παρελθόν έδειξε πως "βολεύεται" με τους Τ/Κ.

Με τον ίδιο τρόπο επίσης, η διζωνική Ομοσπονδία την οποία μας επαγγέλλονται φίλοι και εχθροί, δεν αποτελεί βήμα για θετικό ξεπέρασμα των εμποδίων που ο ιμπεριαλισμός και η αστική τάξη δημιουργήσαν αλλά αντίθετα ενισχύει και καταχωρώνει αυτά τα εμπόδια με τη

γεωγραφική θεσμοποίηση τους.

Είναι μέσα σ' αυτό το πνεύμα που μιλήσα "για μια άλλη προοπτική" στο προηγούμενο άρθρο μου.

Είναι μέσα από τις κοινές πρακτικές εμπειρίες του κοινού αγώνα των Ε/Κ και Τ/Κ για κατοχύρωση των δημοκρατικών ελευθεριών (που συμπεριλαμβάνει την ανταποχή των κατοχικών δεδομένων), του αλληλοσεβασμού και της συμβίωσης χωρίς καταπίεση της μιας εθνικής ομάδας από την άλλη που οι Ε/Κ και Τ/Κ θα βγάλουν τα συμπεράσματα τους σχετικά με τη δυνατότητα πραγμάτωσης των πιο πάνω μέσα στα πλαίσια του ικτισμένου κοινωνικού συστήματος.

Σημειώσεις:

1. Αρχηγός του κόμματος της "Αναμόρφωσης και Ευημερίας". Το απόσπασμα είναι από το συνέδριο του κόμματος του το 1979. Στη συνέχεια το κόμμα αυτό μαζί με άλλα συνενώθηκαν για να σχηματίσουν το μοναδικό σήμερα κόμμα των εποίκων στην κατοχόμενη Κύπρο: το κόμμα της "Αναγέννησης" (υπογραμμίσαις δικές μου).
2. Σήμερα πολλοί είναι εκείνοι που παρασιπούν την ουσία της Παλαιστινιακής επανάστα-

ση. Ο καταστασιακός χάρτης του ΕΛΟ διακρίνει την απελευθέρωση ΟΛΟΚΛΗΡΗΣ της Παλαιστινιακής γης κι όχι απλά της Δυτικής Όχθης του Ισραήλ και της Κορβας της Γάζας. ΟΛΟΚΛΗΡΗ η Παλαιστίνη είναι αφύλακτη μέσα στα σύνορα του Ισραηλτικού κράτους. Γι' αυτό και οι Παλαιστίνιοι οργανώνουν αντισταση του Ισραήλ αφού κάτι τέτοιο θα νομιμοποιήσει την αρπαγή της γης τους. Τελικά πολύ "σοβαλοτριπίτες" αυτοί οι Παλαιστίνιοι!

4. η αυτοδιάθεση και η ιστοπεδωτική αντίληψη της Ε.Δ.

Με την ίδια ευκολία που η Ε.Δ. χρησιμοποιεί ως όχημα με τρόπο τόσο απλό και ιστοπεδωτικό για να μας πει ότι σήμερα είναι οι Τ/Κ που πρέπει να παρνομούνται με τους Παλαιστίνιους και όχι οι Ε/Κ χρησιμοποιεί και τις ταπεινότητες του Λένιν για την αυτοδιάθεση. Αυτή η ιστοπεδωτική θεώρηση των πραγμάτων τους οδηγεί στην διαφορετική θέση τους σχετικά με το κατά πόσον το Κυπριακό είναι "εθνικοαπελευθερωτικό και αντικατοχικό" ζήτημα. Στη συνέχεια βέβαια του άρθρου τους, όταν αναφέρονται στο "δικαίωμα απόφασης" ξεκαθαρίζουν αρκετά τα πράγματα, δικαιώνοντας (χωρίς να

την κατονομάζουν) τη δημιουργία της «Τ.Δ.Β.Κ.».

Ας δούμε όμως τώρα με ποιά τρόπο η Ε.Δ. τολαιπώνει και τον Λένιν.

Και αρχίζω να πρέπει να υποδείξουμε ότι υπάρχουν πολλές δηλώσεις τόσο του Λένιν όσο και των άλλων κομμουνιστών μερμένων του Μαρξισμού, που άνοι αναφέρονται στο ίδιο θέμα, αλληλοσυγκρούονται μεταξύ τους. Η αντίφαση όμως δεν είναι παρά μόνο φαινομενική. Ο Μαρξισμός είναι η επιστημονική μέθοδος ανάλυσης του συγκεκριμένου και όχι του αφηρημένου.

Οι θέσεις του Λένιν πάνω σ' ένα συγκεκριμένο θέμα μπορούν να διαφέρουν, ανάλογα με το συγκεκριμένο θέμα πολιτικό-κοινωνικό περιεχομένου της κάθε περίπτωσης και τη συγκεκριμένη ιστορική συγκυρία.

Η ιστοπεδωτική θεώρηση των πραγμάτων αρκείται στο "κέντρο" της συγκεκριμένης δήλωσης ή θέσης και όχι στο περιεχόμενο της. Ο "πατερούλης" Στάλιν χρησιμοποίησε κατά κόρον την αντιδιαλεκτική αυτή μέθοδο για να εξολοθρεύσει τους αντιπάλους του μέσα στο μπολσεβίκικο κόμμα. Με τον ίδιο αντιδιαλεκτικό τρόπο η Ε.Δ. θέλει να πιστώσει ότι ο Λένιν θεωρεί το κατοχικό έκτρεμα της «Τ.Δ.Β.Κ.» σαν έκφραση του δικαιώματος των λαών γ' αυτοδιάθεση (μέχρι και την κρατική απόφαση)!

Αν και ο υπερ-απλουστερισμένος συλλογισμός της Ε.Δ. αποτελεί τουλάχιστον παρελκυστικό ως δούμε πως το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης μπορεί να πάρει διαφορετική μορφή κρατώντας όμως το ίδιο περιεχόμενο: την εθνική απελευθέρωση και την αποδυνάμωση του διεθνούς ιμπεριαλιστικού συστήματος.

α) Κούρδοι: Η γεωγραφική ιστορική κοιτίδα του Κουρδικού λαού βρίσκεται σήμερα τμηματισμένη μέσα στην κρατική επικράτεια άλλων χωρών της περιοχής (Τουρκία, Ιράκ, Συρία, ΕΣΣΔ). Το μεγαλύτερο μέρος του ιστορικού γεωγραφικού χώρου που ονομάζεται Κουρδιστάν βρίσκεται μέσα στα σύνορα της Τουρκικής κρατικής επικράτειας. Ως γνωστόν, το Τουρκικό Κομμουνιστικό κράτος και η Πεν-τουρκιστική αντιδραστική εθολογία του, δεν αναγνωρίζουν καν την ύπαρξη εθνικών μειονοτήτων μέσα στην Τουρκική επικράτεια, πόσο μάλλον να σέβεται τα στοιχειώδη δικαιώματα τους (γλώσσα, πολιτισμό κλπ). Όταν το Τουρκικό κράτος δεν ακολουθεί την πολιτική της ελάνθωσης ακολουθεί εκείνη της σφοδρότητας, ιστορικά παραδείγματα υπάρχουν άφθονα και δεν χρειάζονται, ελπίζω, να επικαθούμε σ' αυτά. Η σφοδρή κατάσταση κατάληξης σε βάρος των μειονοτήτων οδήγησε στην παραπέρα εμπέδωση και σφισσηλάτηση της συνείδησης

ότι οι Κούρδοι αποτελούν ξεχωριστή εθνική οντότητα, με δική τους ιστορική συλλογική μνήμη και ιστορικό γεωγραφικό χώρο (κοιτίδα). Τα τελευταία χρόνια το "Κουρδικό Εργατικό Κόμμα" ανέλαβε ένοπλο αγώνα ενάντια στο Τουρκικό κράτος, με αίτημα τη δημιουργία ξεχωριστού Κουρδικού κράτους.

Η περίπτωση αυτή αποτελεί το πιο "κλασικό" παράδειγμα εφαρμογής του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης (μέχρι και την κρατική απόφαση) όπου μια αποδεδειγμένη ξεχωριστή συνείδηση εθνική οντότητα διεκδικεί την κρατική κατοχύρωση του αναμφισβήτητου δικαιώματος της ιστορικού γεωγραφικού χώρου (Κουρδιστάν), πράγμα που στη συγκεκριμένη περίπτωση συνδέεται την κρατική απόφαση από την Τουρκική επικράτεια. Φυσικά κανένα από τα κράτη όπου βρίσκεται εθλιωμένο το Κουρδιστάν δεν ευνοεί κάτι τέτοιο αφού αυτό θ' αναστρατευόταν και τη δική τους κρατική έκταση. Εξ ου και η ανιστορητική Τουρκία - Ιράκ για κινήματα (σε Κομμουνιστικό κίνημα) και η σφοδρή αίσθηση των ΗΠΑ και ΕΣΣΔ στέφονται στην πολιτική αυτή.

Στην περίπτωση του Κουρδιστάν, το ταίρια του Λένιν που η Ε.Δ. χρησιμοποιεί σε στο άρθρο της μπορούν να χρησιμοποιηθούν αυτοόσια, μια και το πολιτικό και εθνικό-κοινωνικό τους περιεχόμενο είναι ίδιο. Αυτό καθορίζεται και το καθήκον των Τούρκων διεθνιστών να υπερασπίσουν το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης του κυπριακού λαού (και υπάρχουν πραγματικά τέτοιοι Τούρκοι διεθνιστές).

Και μια μικρή παρένθεση: Ο Οζγκουρ Οζγκουρ μπορεί να είναι Τ/Κ, η εθνική του όμως καταγωγή και οι Μαρξιστικές του ευσυνείδητες θέσεις να τον είχαν οδηγήσει σε ξεκάθαρη θέση σε σχέση με το ζήτημα αυτό: Δεν μπορείς (κατοχρασιακό) να εθλιώσεις το αίτημα για χωριστή εξίσωση του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης για τους Τ/Κ και να αρνείσαι το ανάλογο για τους Κούρδους. Είναι μέσα σ' αυτό το πνεύμα που επέκρινε τη γενική στάση του Οζγκουρ (όχι μόνο για το Κουρδικό) στο πρώτο μου άρθρο.

Ταυτόχρονα όμως επισημαίνω ότι η υπερασπίση των δημοκρατικών ελευθεριών, ιδιαίτερα των Τ/Κ εργαζομένων μελών που ο Οζγκουρ εκφράζει (και αναλύει με το ΑΚΕΛ) επιβάλλει την έμπρακτη υπερασπίση του Οζγκουρ αστώνται στα καταπιεστικά μέτρα του Ντεκλασιακού κατοχικού καθεστώτος. Αυτό όμως δεν σημαίνει την υποκριτική παραποίηση σε θέματα όπου υπάρχει διαφωνία αρχικά με τον Οζγκουρ (ή οποιοδήποτε άλλο Τ/Κ προσεδωτικό) χώρο: μια παρεξηγημένη, δόθεν "ανταρσιαστική" αντίληψη.

(η συνέχεια στο επόμενο τεύχος)

ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Ομιλία του Μιχάλη Ατσαλλίδη στο σεμινάριο
"Η Κυπριακή Δίεση - Ελλάδα και Τουρκία"
που οργανώθηκε από το Ινστιτούτο Thomas Dehler.
Μόναχο, 29-31 Ιανουαρίου, 1988.

Εχω κληθεί εδώ για να παρουσιάσω την ελληνοκυπριακή άποψη. Θα μιλήσω με την προσωπική μου ιδιότητα, σαν ένας ελληνοκύπριος, προσπαθώντας όμως να εκφράσω απόψεις που μοιράζονται πολλοί ελληνοκύπριοι. Σημειώνω από την αρχή ότι πιστεύω πως οι τύψεις των ελληνοκυπρίων και των τουρκοκυπρίων είναι αλληλένδετες.

Οι ελληνοκύπριοι αποτελούν τα τέσσερα πέμπτα του νόμου πληθυσμού της Κύπρου. Σε οποιαδήποτε Ευρωπαϊκή χώρα θα εθεωρούνταν ξεκάθαρα η πλειοψηφία του πληθυσμού. Σ' αυτές τις χώρες θέματα που μπορούσαν να είναι υπό συζήτηση θα σχετιζόνταν με την διασφάλιση μειονοτικών δικαιωμάτων για το υπόλοιπο τμήμα του πληθυσμού. Τέτοια ζητήματα στα πλαίσια της κοινής ευρωπαϊκής αντίληψης, θα ήταν τα ακόλουθα: Κατά πόσον τα μέλη της μειονότητας απολαμβάνουν το δικαίωμα της νομικής ισότητας, κατά πόσο δικαιούνται να ασκήσουν το δικαίωμα της ψήφου, να είναι υποψήφιοι, να έχουν ελευθερία του λόγου και της εξάσκησης της θρησκείας τους, και να τους επιτρέπεται να διαφοροφύσουν θεσμούς οι οποίοι διαφυλάττουν τα ιδιαίτερα πολιτιστικά στοιχεία και την γλώσσα τους.

Όταν όμως συζητείται το πρόβλημα της Κύπρου, ευρωπαϊκής χώρας στην οποία υπάρχει μια πλειοψηφία και μια μειοψηφία, τα θέματα που συζητούνται είναι πολύ διαφορετικά. Βασικός λόγος είναι ότι αν και οι ελληνοκύπριοι αποτελούν την συντριπτική πλειοψηφία του λαού της Κύπρου, γεωπολιτικοί παράγοντες εμπόδισαν κατά τα τελευταία τριάντα χρόνια την εφαρμογή των γενικά αποδεκτών αρχών της δημοκρατίας. Στα πρώτα στάδια οι ελληνοκύπριοι αναγκάστηκαν να παρατηθούν από την εξάσκηση του δικαιώματος τους για αυτοδιάθεση και να δεχτούν ένα σύστημα διακυβέρνησης της Κύπρου το οποίο είναι ασυνήθιστο και στα ευρωπαϊκά πλαίσια αλλά και στα πλαίσια της Βρετανικής Κοινοπολιτείας. Από το 1974 με την τουρκική στρατιωτική εισβολή της Κύπρου άρχισε μια διαδικασία η οποία απειλεί να τους μετατρέψει σε

μια αριθμητική μειοψηφία του πληθυσμού της Κύπρου.

Γνωρίζω ότι πολλές φορές στην Ευρώπη το κυπριακό θεωρείται ένα διακοινωνικό πρόβλημα, ζήτημα παζαρέματος και διευθετήσεων μεταξύ της ελληνοκυπριακής και της τουρκοκυπριακής κοινότητας στην Κύπρο.

Μακάρι το κυπριακό να ήταν ένα πρόβλημα συμβιβασμού των δύο κοινοτήτων της Κύπρου. Στην περίπτωση αυτή η λύση του θα ήταν πολύ πιο εύκολη. Θα μπορούσε να λυθεί απλώς με την εφαρμογή μέτρων εμπιστοσύνης και με αλλαγές στις ψυχολογικές στάσεις του πληθυσμού της Κύπρου. Πιστεύω ότι αυτοί που προτείνουν αυτή την ανάλυση του κυπριακού προβλήματος λανθάνονται.

Υπάρχουν πράγματι δύο ξεχωριστές εθνικές οντότητες στην Κύπρο, και για ιστορικούς και νομικούς λόγους, μπορούν να θεωρηθούν σαν δύο κοινότητες. Δεν είναι όμως επίτευγμα των τουρκοκυπρίων η πορεία που οδήγησε τους ελληνοκύπριους από τη θέση μιας ξεκάθαρης πλειοψηφίας στην κατάσταση που έχει ορισμένες ομοιότητες με αυτή μιας μειοψηφίας. Θα ήθελα να εξετάσω σε συντομία αυτή την πορεία, διότι σχετίζεται με τις τρέχουσες επιλογές και δυνατότητες.

Σε συντομία η θέση μου είναι η ακόλουθη. Οι τουρκοκύπριοι έχουν παγιδευτεί σε μια κατάσταση που επέτρεψε και επιτρέπει την εκμετάλλυσή τους σαν μιας στρατηγικής μειονότητας. Λόγως αυτό δεν υποστηρίζω συγχρόνως ότι οι ελληνοκύπριοι χρησιμοποίησαν πάντοτε την πιο ενδεδειγμένη τακτική για να αποτρέψουν αυτή την πορεία. Αυτό που έχει σημασία όμως τώρα είναι ότι δεν μπορεί να εξευρεθεί μια βιώσιμη λύση του κυπριακού προβλήματος αν δεν αποεγκλωβισθούν οι τουρκοκύπριοι από την κατάσταση μιας στρατηγικής μειονότητας και πάρουν τη φυσική τους θέση σαν μια καλά προστατευμένη εθνική μειονότητα στα πλαίσια των θεσμών μιας δημοκρατικής ομοσπονδίας Κύπρου, απολαμβάνοντας

όλες τις ισότητες που προσφέρει μια συνήθης ομοσπονδία.

Από το 1878 η Κύπρος βρισκόταν σε μια αφύσικη κατάσταση όντας μια ευρωπαϊκή αποικία της Βρετανίας που την χρησιμοποιούσε σαν στρατηγική βάση. Στην περίοδο της αποικιοκρατίας δεν ήταν καθόλου παράδοξο, ότι ακολουθώντας την συνήθη ευρωπαϊκή ιστορική πορεία, οι ελληνοκύπριοι, που αποτελούσαν τα τέσσερα πέμπτα του πληθυσμού, αντιστάθηκαν στην αποικιοκρατική κυβέρνηση απαιτώντας την ελευθερία τους, και ότι αυτή την ελευθερία την έβλεπαν σαν ενσωμάτωση μαζί με τους άλλους Έλληνες στο Ελληνικό κράτος. Το αίτημα της ένωσης σ' αυτά τα πλαίσια ήταν η φυσική έκφραση του δημοκρατικού δικαιώματος της αυτοδιάθεσης.

Δεν ήταν επίσης ασυνήθιστη αποικιοκρατική τακτική το διαίρει και βασίλευε. Για να αναφέρω μόνο δύο ενδείξεις η αποικιακή δύναμη προσέλαβε τουρκοκύπριους στην αποικιακή αστυνομία για να χρησιμοποιούνται ενάντια στην ένοπλη ελληνοκυπριακή αντίσταση στην αποικιοκρατική διακυβέρνηση. Η διεθνής ένδειξη περιγράφεται από τον C. M. Woodhouse στην αυτοβιογραφία του που κυκλοφόρησε το 1982. Ο Woodhouse, που ήταν τότε ανώτερος βρετανός δημόσιος υπάλληλος, γράφει ότι το 1954 ένοιωσε "μεγάλη ανησυχία για την Κύπρο". Ο λόγος, όπως γράφει, ήταν το γεγονός ότι ο Harold McMillan "μας πρόετρεπε να εξορκώσουμε τους Τούρκους με σκοπό να εξουδετερώσουμε την Ελληνική αναταραχή".

Ήταν σ' αυτήν την περίοδο που η τουρκοκυπριακή μειονότητα μετετράπηκε σε στρατηγική μειονότητα. Σύμφωνα με τον Dr Fazil Kitchuk που ήταν τότε η ηγετική φυσιογνωμία των τουρκοκυπρίων και που αργότερα έγινε αντιπρόεδρος της Κύπρου:

"Αν και ο παρής του πρώτου τουρκοκυπριακού πολιτικού κόμματος οργανώθηκε το 1942, δεν ήταν παρά το 1955 που η τουρκοκυπριακή κοινότητα δραστηριοποιήθηκε πολιτικά. Μέσα στα

επόμενα τρία χρόνια, αναπτύχθηκε μια κοινοτική πολιτική δομή σαν αποτέλεσμα όχι μόνο των προσπαθειών των τουρκοκυπρίων ηγετών να αναταχθούν στην ένωση, αλλά επίσης και σαν αποτέλεσμα της ενθάρρυνσης βρετανίων και τούρκων αξιωματούχων που επέδωκαν να διαφυλάξουν τα στρατηγικά συμφέροντα των χωρών τους" (Patrios 1972, σελ. 23)

Η εμπλοκή της Τουρκίας και των βρετανικών στρατηγικών συμφερόντων καθόρισε την τροπή του κυπριακού απελευθερωτικού αγώνα που αν και διεξήχθη για την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα κατέληξε στην ανεξαρτησία το 1960. Το 1964, ο Philip Windsor, του London School of Economics, περιέγραψε την κατάσταση στην Κύπρο ως εξής:

"Η Βρετανία φάνηκε σίγουρα να συμπληρώσει το έργο της αποικιοκρατίας. Τόσο για στρατηγικούς όσο και για πολιτικούς λόγους άφησε την Κύπρο με σοβαρούς περιορισμούς στην κυριαρχία της. Δεν κατοικούσε μόνο υπό Αγγλική κυριαρχία ορισμένες περιοχές στο νησί, αλλά έφησε την νέα κυβέρνηση με ένα σύνταγμα το οποίο στο μεταξύ αποδείχτηκε μη λειτουργικό, και το οποίο δεν μπορεί να τροποποιηθεί παρά μόνο με την συναίνεση των τριών "προστέπων δυνάμεων", η κάθε μια από τις οποίες, όπως η Βρετανία, έχει το δικαίωμα της επέμβασης. Κάτω από τις περιστάσεις αυτές, ο πρόεδρος Μενάκιος έχει αρκετό δικαίωμα όταν υποστηρίζει ότι τα γεγονότα στην Κύπρο από τα Χριστούγεννα του 1963 αποτελούν μέρος του συνεχόμενου αγώνα για ανεξαρτησία. Πράγματι οι συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου, με τις οποίες η Βρετανία προσπάθησε να διαφυλάξει ένα επίπεδο σταθερότητας στην Κύπρο μετά την αποχώρησή της, κατέληξαν στην διευρυμένη μιας αποικιακής διένεξης από μια κυβέρνηση σε τρεις".

Από την σκοπιά της Τουρκίας οι συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου αναλύθηκαν από τον κ. Melih Esenbel, ο οποίος κατά την περίοδο αυτή ήταν Γενικός Γραμματέας του υπουργείου εξωτερικών της Τουρκίας: «Η συμφωνία Λονδίνου-Ζυρίχης», σύμφωνα με τον κ. Esenbel, «δημιούργησε μια νέα κατάσταση στην Κύπρο. Ο πιο σημαντικός παράγοντας στην νέα κατάσταση ήταν το "δικαίωμα επέμβασης". Το να σκορπεί κανείς την συμφωνία της Ζυρίχης πιστεύοντας ταυτόχρονα ότι δεν θα γινόταν μια μέρα επέμβαση θα καθιστούσε αυτή την συμφωνία άχρηστη. Και συνεχίζει η επέμβαση μας πραγματοποιήθηκε τμηματικά. Το 1964 έγινε από τον αέρα. Το 1967, 10.000 Έλληνες στρατιώτες αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν το νησί, αλλά η πραγματική επέμβαση έγινε το

1974. Όμως η επέμβαση του 1974 ήταν η επέμβαση που είχαμε κατά νου όταν φθάναμε στην συμφωνία Ζυρίχης-Λονδίνου το 1958-1959. Η επέμβαση έγινε εσφαλτά το 1974. Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο ήταν η στάθμηση τουρκοκυπριακών στρατευμάτων σύμφωνα με την συμφωνία Ζυρίχης-Λονδίνου. Αυτός επίσης ήταν ένας από τους σημαντικότερους στόχους που επιδιώχθηκαν με την συμφωνία Ζυρίχης-Λονδίνου». (Terouman 21.7.1984)

Ο Philip Windsor στο απόσπασμα που παραθέτω, και που γράφτηκε όπως αναφέρα το 1964, μιλήσε για "γεγονότα στην Κύπρο από τα Χριστούγεννα του 1963". Από τον Δεκέμβριο του 1963 και κατά την διάρκεια μέρους του 1964 σημειώθηκαν στην Κύπρο διακοινωνικά επεισόδια. Αυτά τα γεγονότα θεωρήθηκαν από την Τουρκία σαν δικαιολογία για εισβολή. Το καλοκαίρι του 1964 η Τουρκική αεροπορία βομβάρδισε χωριά στην Κύπρο και απειλήθηκε εισβολή. Η εισβολή ματαιώθηκε λόγω αυστηρών προειδοποιήσεων από την Σοβιετική Ένωση και τις Ηνωμένες Πολιτείες. Ο πρόεδρος Johnson έγραψε στον πρωθυπουργό της Τουρκίας Ismet Inonu διακρινίζοντας ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν έστρεψαν καμία φευδαίωση σχετικά με τον σκοπό μιας Τουρκικής εισβολής στην Κύπρο: "Έχω την εντύπωση" έγραψε ο πρόεδρος Johnson "ότι πιστεύετε πως μια τέτοια επέμβαση από την Τουρκία είναι επιτρεπτή σύμφωνα με τους όρους της συνθήκης εγγύτητας του 1960. Θα πρέπει όμως να επιστήσω την προσοχή σας στην αντίληψη μας ότι η προτεινόμενη επέμβαση της Τουρκίας θα έχει σαν σκοπό την πραγματοποίηση μιας μερικής διχοτόμησης του νησιού, μιας λύσης που σαφώς αποκλείεται από την συνθήκη εγγύτητας".

Η τουρκική εισβολή και η υλοποίηση των τουρκικών στόχων όπως αυτοί εκτιμούνταν από τον κ. Esenbel ματαιώθηκε από τις υπερδυνάμεις το 1964. Όμως οι συνέπειες των γεγονότων του 1964 συμπεριλαμβάνουν την επέκταση του ελέγχου της Τουρκίας επί της τουρκοκυπριακής μειονότητας, και την δημιουργία εδαφικών θύλακων που θα χρησιμοποιούνταν σαν στρατηγικές βάσεις για μελλοντικές απόπειρες επέμβασης της διχοτόμησης.

Μερικοί Τουρκοκύπριοι εγκατέλειψαν τις περιοχές όπου σημειώθηκαν επεισόδια και άλλοι εξαναγκάστηκαν από την ηγεσία τους να μετακινηθούν. Το ένα τρίτο περίπου του τουρκοκυπριακού πληθυσμού συγκεντρώθηκε σε θύλακες οι οποίοι βρίσκονταν όχι μόνο κάτω από πολιτικό αλλά και τον στρατιωτικό έλεγχο της Τουρκίας μέσω στρατιωτικών δυνάμεων. Οι στρατιωτικοί στόχοι της δημιουργίας των θύλακων αυτών

υποδηλώνονται και από την επιμονή της ηγεσίας των τουρκοκυπρίων για διατήρηση των θύλακων και μετά την κατάπτωση οποιονδήποτε διακοινωνικών επεισοδίων. Έτσι το 1967 ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών σημειώνει στην έκθεσή του ότι:

"για αρκετό καιρό, η κυβέρνηση παρότρυνε τους πρόσφυγες να επιστρέψουν στα σπίτια τους, δελεάζοντάς τους ότι εκεί θα ζούσαν κάτω από συνθήκες ασφάλειας, και ότι ορισμένα χωριά έχει επιδιορθώσει ή ξανακτίσει εγκαταλεημένα τουρικά σπίτια με την ελπίδα ότι αυτό θα προσέλαβε τουρκοκυπριακές οικογένειες να επιστρέψουν στα σπίτια τους".

Και συνεχίζει: «είναι γνωστό ότι η τουρκοκυπριακή ηγεσία δεν εννοεί την επιστροφή των προσφύγων στα σπίτια τους που βρίσκονται στις περιοχές που ελέγχονται από την κυβέρνηση. Για να δικαιολογήσει αυτή την απόφαση των προσφύγων, εν και δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι ο κυριότερος λόγος για την στάση της αυτή είναι πολιτικός» (S/8288 para 127, 6.12.1967)

Σε άλλη έκθεση του ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών αναφέρεται σε μια "προφανώς άκρομη πολιτική αυτοαπομόνωσης" από μέρους των τουρκοκυπρίων". (S/8426 10.5.1968)

Η εμπειρία όμως αυτή της απομόνωσης έδωσε και αν επεβλήθη από την τουρκοκυπριακή ηγεσία επάνω στα μέλη της τουρκοκυπριακής κοινότητας, ήταν ποτέ μια καθοριστική εμπειρία για μεγάλο αριθμό Τουρκοκυπρίων. Η προσπάθεια να δημιουργηθεί ξεχωριστή τουρκοκυπριακή οικονομία είχε σαν αποτέλεσμα την στασιμότητα του βιοτικού επιπέδου των Τουρκοκυπρίων και μια απόκλιση από το επίπεδο ζωής των Ελληνοκυπρίων. Οι Τουρκοκύπριοι θεωρούσαν ότι ζούσαν σε μια κατάσταση πόλεμικας εν και ήταν η δική τους ηγεσία που εμπόδιζε την ελεύθερη διακίνηση τους. Το σημερινό της ηγεσίας ότι καταπέδονταν από τους Ελληνοκύπριους έγινε αποδεκτό από μέλη της κοινότητας. Εντός της κοινότητας δημιουργήθηκε μια μονοδιάσημη κατάσταση που παγοποίησε οποιονδήποτε πολιτικές εξελίξεις. Αυτή εμπειρία μας την διακοπή των δεσμών με το κράτος ή με διακοινωνικές δεσμούς όπως συνέχισες και με στην συχνά βλαπτική ανακοπή της ανάδειξης νέων πολιτικών ηγετών που συγχωρούσαν για την επανένταξη των τουρκοκυπρίων στη εθνική οδό. Μέσα σε τέτοιες συνθήκες ολοκληρώθηκε ο αρχηγός της Κοζλόγλου τον Απρίλη του 1965 και με τον Ελληνοκύπριο αρχηγό του Μιχαήλη και αντικατέστησε η ηγεσία του το 1971 του ηγετικού στελέχους

τή του Τουρκικού Δημοκρατικού κόμματος να δώσει μια οργανωμένη πολιτική έκφραση στην αντίθεση πολλών τουρκοκυπρίων στην πολιτική της τουρκοκυπριακής ηγεσίας.

Σ' αντιδιαστολή, η περίοδος μεταξύ του 1964 και του 1974 ήταν για τους Ελληνοκύπριους μια περίοδος όπου οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις οδήγησαν στην εγκατάλειψη στην πράξη του στόχου της ένωσης. Η ανεξαρτησία, που το 1960 άρχισε σαν ένας επαγγελθείς συμβιβασμός, έγινε αποδεκτή για την μεγάλη πλειοψηφία, ιδιαίτερα αφού κατέστη φανερό, ότι αυτό ήταν ο μόνος τρόπος να συντηρηθεί η ενότητα της Κύπρου.

Δεν θα αναφερθώ με λεπτομέρειες στις διαδικασίες αυτές. Υποδεικνύω όμως ότι από το 1970, η στρατιωτική χούντα που πραξικοπηματικά κατέλαβε την εξουσία στην Αθήνα το 1967, άρχισε μια τρομοκρατική επίθεση εναντίον της Κύπρου και ηγεσιάζοντας την Κυπριακή κυβέρνηση ότι εγκατέλειψε τον στόχο της ένωσης με την Ελλάδα.

Οι κυριότεροι πολιτικοί στόχοι του προέδρου Μακαρίου στην περίοδο μεταξύ του 1964 και 1974 ήταν δύο. Ο πρώτος ήταν η διασφάλιση της ανεξαρτησίας της Κύπρου, που μετά το 1967 επέβαλλε και αντίσταση εναντίον των ενεργειών της χούντας των Αθηνών, και δεύτερον η επανένταξη των τουρκοκυπρίων στην κυπριακή πολιτεία. Η επίτευξη των δύο αλληλένδετων αυτών στόχων θα μετέτρεπε τους τουρκοκύπριους από μια στρατηγική μειονότητα σε μια προνομιακή εθνική μειονότητα στα πλαίσια του Κυπριακού κράτους και της Κυπριακής κοινωνίας.

Δυστυχώς διάφορες πρωτοβουλίες προς αυτήν την κατεύθυνση απέτυχαν.

Το 1965 μεσολάβηση των Ηνωμένων Εθνών μέσω του διπλωμάτη Galo Plaza από το Εκουαδόρ κατέληξε σε έκθεση που απέρριπτε τον εδαφικό διαχωρισμό, εισηγείτο την θεληματική εγκατάλειψη του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης από τους ελληνοκύπριους (άσκηση του οποίου δικαιώματος την εποχή εκείνη θα κατέληγε σε απόφαση για την ένωση με την Ελλάδα) και πρότεινε μειονοτικά δικαιώματα για τους τουρκοκύπριους. Οι εισηγήσεις όμως του Galo Plaza απορρίφθηκαν από την Τουρκία και τους Τουρκοκύπριους, γιατί η εφαρμογή τους αν και θα εξασφάλιζε κοινοτικά, πολιτικά και πολιτιστικά δικαιώματα για τους τουρκοκύπριους θα ανέτρεπε την πορεία προς την διχοτόμηση και την επικυριαρχία της Τουρκίας που είχε μέχρι τότε ήδη δρομολογηθεί.

Το 1968 άρχισαν οι διακοινοτικές

συνομιλίες για διευθέτηση του εσωτερικού συνταγματικού θέματος κάτω από ευνοϊκές συνθήκες. Τον Μάρτιο του 1968 η κυπριακή κυβέρνηση υπέβαλε προτάσεις στον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών που απασκοπούσαν σε συνταγματική αναθεώρηση που θα επανέντασσε τους τουρκοκύπριους στο πολιτικό σύστημα. Η κυπριακή κυβέρνηση αποδέχτηκε ότι η θέση των Τουρκοκυπρίων στη δομή του κράτους θα ήταν διαπραγματεύσιμη και συμφωνήθηκε ότι θα είχαν μια ιδιαίτερη θέση σαν κοινόκτητο πρόβλημα που υπονοούσε κάτι περισσότερο από μειονοτικά δικαιώματα. Θα υπήρχε εκπροσώπηση στους θεσμούς της πολιτείας και στην δημόσια υπηρεσία και δημιουργείτο υπουργείο Τουρκικών υποθέσεων. Ο κ. Ντεκτάς ήταν αρκετά διαλακτικός στα αρχικά στάδια και συμφώνησε στην κατάργηση των πιο διακριτικών στοιχείων του συντάγματος. Συρίχθη-Λονδίνου με αντάλλαγμα την ενδυνάμωση των θεσμών πολιτικής αυτοδιοίκησης. Αλλά στην πορεία των συνομιλιών ως το 1973 ο τουρκοκύπριος ηγέτης αύξησε σταθερά τις απαιτήσεις του και έθετε θέματα εδαφικού, διαχωρισμού και ξεχωριστών κυβερνητικών λειτουργιών, υποστηρίζοντας συνάμα πως έπρεπε να εξευρεθούν τρόποι ενίσχυσης της επιρροής της Ελλάδας και της Τουρκίας στην Κύπρο. Τελικά μετά την εκλογή της κυβέρνησης Ετζεβίτ στην Τουρκία το 1973 ο κ. Ντεκτάς έθεσε αίτημα για ομοσπονδιακό σύστημα στην Κύπρο, γεγονός που οδήγησε τις συνομιλίες σε αδιέξοδο.

Για την κυπριακή κυβέρνηση η επίτευξη συμφωνίας με τους τουρκοκύπριους έγινε ακόμα πιο δύσκολη λόγω τρομοκρατικών επιθέσεων εναντίον της από την ΕΟΚΑ Β που ενθαρρυνόταν από την χούντα των Αθηνών. Όταν ο πρόεδρος Μακάριος ζήτησε την απομάκρυνση ελλήνων αξιωματικών που υπηρετούσαν στην Κύπρο, οι αξιωματικοί αυτοί χρησιμοποιήθηκαν για την διοργάνωση πραξικοπηματίας τον Ιούλιο του 1974, δίνοντας στην Τουρκία την ευκαιρία, που σύμφωνα με τον Melih Esendel επιζητούσε από το 1959. Σε δηλώσεις τους μετά την εισβολή Τούρκοι αξιωματικού κατέστησαν σαφές το πρωτεύον στρατηγικό ενδιαφέρον της Τουρκίας για την Κύπρο και την δευτερεύουσα σημασία που είχε γ' αυτήν η ευημερία των Τουρκοκυπρίων. Ο κ. Tugan Guner, πρώην υπουργός εξωτερικών της Τουρκίας είπε σε μια συνέντευξη του το 1980 ότι η Κύπρος είναι πολύτιμη όσο το δεξί χέρι σε μια χώρα που ενδιαφέρεται για την δική της άμυνα ή για τους δικούς της επεκτατικούς στόχους. "Πολλές χώρες" συνεχίζει "μέχρι ενός σημείου επειδή συνάδει με τα συμφέροντά τους θέλουν να βλέπουν το κυπριακό πρόβλημα σαν την

επιθυμία μας να προστατεύσουμε την τουρκική κοινότητα στην Κύπρο ενώ το πραγματικό πρόβλημα είναι η ασφάλεια 45 εκατομμυρίων Τούρκων στην πατρίδα μαζί με τους Τούρκους στο νησί και η διαφύλαξη της ακεραιότητας στην Μέση Ανατολή". (Milliyet, 20.7.1980)

Μα η πιο ξεκάθαρη δήλωση έγινε το 1983 από τον πρωθυπουργό της Τουρκίας κ. Turgut Ozal, του οποίου η άποψη ήταν ότι:

"Η Κύπρος είναι ένα νησί που διαπερνά το μέσο της Τουρκίας σαν ισχίο. Είναι εξαιρετικά σημαντική από την σκοπιά της δικής μας ασφάλειας. Το νησί δεν πρέπει να βρίσκεται σε εχθρικά χέρια. Η ύπαρξη των Τούρκων στη Βόρεια Κύπρο είναι η εγγύηση προς αυτή την κατεύθυνση". (Milliyet, 3.12.1983)

Υπάρχουν ακόμα πιο δυσκρινείς ενδείξεις για τους ελληνοκύπριους. Σοβαροί δημοσιογράφοι όπως ο Mehmet Ali Birand γράφουν ότι υπάρχει μια νέα άποψη στην Άγκυρα σύμφωνα με την οποία η Κύπρος θα πρέπει να κρατηθεί σαν όμηρος για το Αιγαίο, ότι δεν πρέπει να αναμένεται ότι τα τουρκικά στρατεύματα θα αποχωρήσουν και ότι σε περίπτωση σύγκρουσης στο Αιγαίο η Τουρκία θα επεκταθεί σε όλη την Κύπρο. (Milliyet, 4.7.1986). Και ο πρωθυπουργός κ. Ozal έχει εφεύρει μια απίστευτη αναθεωρητική άποψη της ιστορίας (συνέντευξη στο International Herald Tribune 2.8.1986) που δηλώνει ότι η Κύπρος είναι κυρίως τουρκική. "Πιστεύω" είπε "ότι οι Έλληνες μετανάστευσαν στο νησί για πρώτη φορά κατά την διάρκεια της Οθωμανικής περιόδου και αργότερα κατά την διάρκεια της Βρετανικής κυριαρχίας".

Ο τελευταίος υπουργός εξωτερικών της κυβέρνησης Ozal κ. Halefoglu δήλωσε ότι ο αριθμός των τουρκικών στρατευμάτων στην Κύπρο δεν αφορά κανένα άλλο παρά μόνο την Τουρκία ενώ πρόσφατα στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης, ισχυρίστηκε ότι υπάρχουν δύο κράτη στην Κύπρο. Αλλά είναι κυρίως οι πράξεις της Τουρκίας που ανατρέπουν την ερμηνεία ότι η στρατιωτική παρουσία της Τουρκίας στην Κύπρο αποτελεί καλοπροαίρετο μέτρο για την προστασία των Τουρκοκυπρίων.

Αυτές οι ίδιες οι πράξεις της Τουρκίας αποτελούν παραβιάσεις της διεθνούς νομιμότητας που μπορούσαν να χαρακτηρισθούν τερατώδεις λαμβάνοντας υπόψη ότι διενεργούνται εναντίον άλλου μέλους του Συμβουλίου της Ευρώπης και στο κατάφωτο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Ο ισχυρισμός της Τουρκίας ότι είχε

δικαίωμα να εισβάλει στρατιωτικά στην Κύπρο τον Ιούλιο του 1974 είναι νομικά τελείως αβάσιμος ενόψει του καταστατικού χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και άλλων διεθνών συνθηκών. Η Τουρκία ισχυρίζεται ότι η εισβολή έγινε βάσει της συνθήκης εγγυήσεως του 1960, και παραθέτει το άρθρο 4 το οποίο δίνει σε κάθε μια από τις εγγυήτριες δυνάμεις, την Ελλάδα, την Τουρκία και την Μεγάλη Βρετανία "το δικαίωμα να ενεργήσουν", αποφεύγοντας να παραθέσει το υπόλοιπο της ίδιας πρότασης που λέει "σε μόνο σκοπό την επαναφορά του καθεστώτος που δημιουργείται με την παρούσα συνθήκη", και αποφεύγοντας να παραθέσει το άρθρο 2 με το οποίο η Τουρκία μαζί με την Ελλάδα και την Μεγάλη Βρετανία "αναγνωρίζουν και εγγυούνται την ανεξαρτησία, εδαφική ακεραιότητα και ασφάλεια της Κυπριακής Δημοκρατίας και το καθεστώς που εγκαθιδρύθηκε με τα βασικά άρθρα του συντάγματος της", η άλλη παράγραφος με την οποία η Τουρκία μαζί με τις άλλες δύο εγγυήτριες δυνάμεις αναλαμβάνει να αποτρέψει οποιαδήποτε ενέργεια που αποσκοπεί άμεσα ή έμμεσα στην προώθηση της διχοτόμησης της Κύπρου.

Το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών διαφώνησε πλήρως με την άποψη της Τουρκίας ότι είχε δικαίωμα να εισβάλει στην Κύπρο και ομόφωνα απαίτησε την αποχώρηση των στρατευμάτων της στις 20 Ιουλίου, την πρώτη μέρα της εισβολής, και η θέση αυτή των Η.Ε. έχει εκφραστεί επανειλημμένα και από το Συμβούλιο Ασφαλείας και από την Γενική Συνέλευση.

Εν πάση περιπτώσει το πρόσχημα για την απόβληση των τουρκικών στρατευμάτων στη Κύπρο στις 20 Ιουλίου έπαψε να υπάρχει με την αποκατάσταση της νομιμότητας στην Κύπρο στις 20 Ιουλίου, 1974 συγχρόνως με την πτώση της χούντας στην Ελλάδα.

Ενόψει αυτών των εξελίξεων και των προνοιών της συνθήκης εγγυήσεως η επίθεση των τουρκικών στρατευμάτων για δεύτερη φορά εναντίον της Κύπρου στα μέσα του Αυγούστου του 1974 που έθεσε το 87% του εδάφους της Κύπρου υπό την κατοχή της δεν μπορεί να περιγραφεί παρά σαν μια εγκληματική ενέργεια. Στην διάρκεια και των δύο επιθέσεων τους τα τουρκικά στρατεύματα διέπρωξαν τέτοιους ομήρους που οι ελληνοκύπριοι που κατοικούσαν στις κατεχόμενες περιοχές εγκατέλειψαν τα σπίτια τους και από τότε εμφοδίζονται από τα στρατεύματα κατοχής από το να επιστρέψουν. Η δραστηριότητα αυτή των στρατευμάτων κατοχής η οποία συνεχίζεται αυτή την στιγμή, αποτελεί σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, σοβαρή παραβίαση του αρω-

παϊκού χάρτη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και βασικών ελευθεριών.

Με στόχο την διχοτόμηση και τη δημιουργία μιας καθαρά τουρκικής ζώνης ο χαρακτήρας των κατεχομένων από τα τουρκικά στρατεύματα περιοχών αλλοιώνεται ριζικά με τρεις, τουλάχιστον, μεθόδους. Όλα τα τοπωνύμια των κατεχομένων περιοχών έχουν μετονομασθεί στην Τουρκική. Μηνμεία της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου που δηλώνουν την συνέχεια της ιστορίας της καταστρέφονται. Και ίσως το πιο δυσκρινές απ' όλα, ένας ξένος πληθυσμός εισάγεται από την Ανατολία σε αριθμούς, που σε σχέση με το μέγεθος του κυπριακού πληθυσμού, είναι τεράστιος. Το αποκορύφωμα αυτών των διαδικασιών ήταν η αναγνώριση από την Τουρκία της κατεχομένης περιοχής της Κύπρου σαν ανεξάρτητο κράτος τον Νοέμβριο του 1983. Η ανακήρυξη παράνομου κράτους στις κατεχόμενες περιοχές της Κύπρου καταδικάστηκε βέβαια από τα Η.Ε. με το ψηφίσματα 541 και 550 του Συμβουλίου Ασφαλείας όπως επίσης καταδικάστηκε από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, πολλούς άλλους οργανισμούς και από τις περισσότερες κυβερνήσεις.

Με την εισβολή του 1974 ο πληθυσμός της Κύπρου διαχωρίστηκε από τα κατοκικά στρατεύματα με βάση την εθνική ταυτότητα του. Οι τουρκοκύπριοι όμως που κατοκούν στις κατεχόμενες περιοχές κινδυνεύουν να μεταβληθούν από μια "στρατηγική μειονότητα" σε μια "πληθυσμιακή στρατηγική μειονότητα" διότι η ύπαρξή τους σαν μια ιδιαίτερη κυπριακή κοινότητα απειλείται από την ίδια την χώρα που ισχυρίζεται ότι τους προστατεύει.

Αυτό το γεγονός αποδεικνύεται από τις πληθυσμιακές στατιστικές και μόνο. Οι κατοκικές αρχές υπολογίζουν ότι ο πληθυσμός των κατεχομένων περιοχών είναι τώρα πέραν των 160.000. Οι δικές τους δημογραφικές προβολές δείχνουν λίγο περισσότερους από 120.000 τουρκοκύπριους, χωρίς να υπολογίζεται η μετανάστευση. Αλλά γνωρίζουμε ότι τα τελευταία χρόνια σημειώνεται μολική μετανάστευση Τουρκοκυπρίων από τις κατεχόμενες περιοχές προς το εξωτερικό. Σύμφωνα με ένα Τούρκο δημοσιογράφο τον Sukran Ketenel, ο οποίος επισκέφθηκε τις κατεχόμενες περιοχές τον περασμένο Σεπτέμβριο, πόσους σε εφτά χιλιάδες τουρκοκύπριοι φύγουν κάθε χρόνο από τις κατεχόμενες περιοχές για το Ηνωμένο Βασίλειο, την Αυστραλία και άλλες χώρες. (Cumhuriyet 27.9.1987)

Το φαινόμενο αυτό της μετανάστευσης υποδηλώνει ότι ο τουρκοκυπριακός πληθυσμός των κατεχομένων περιοχών είναι τώρα λιγότερος από 100.000.

Έτσι οι έποικοι που είναι πάνω από 80.000, να προστεθούν στους 35.000 περίπου τούρκους στρατιώτες στις κατεχόμενες περιοχές, κοινοτεύουν να ξεπεράσουν τον αριθμό των τουρκοκυπρίων. Θα παραθέσω ένα απόσπασμα που δείχνει πως ένας τουρκοκύπριος δημοσιογράφος ο Ferid Sabit, ένοιωσε για την κατάσταση αυτή πριν μερικούς μήνες. (Cumhuriyet 18.9.87)

"Οι τουρκοκύπριοι" γράφει "αναγκάζονται από τους ηγέτες τους να διασκορπισθούν. Και αυτό διότι οι κυβερνητικοί κύκλοι πιστεύουν ότι με αυτόν τον τρόπο εξημερώνονται, τα αποκοκρυστικά τους συμφέροντα και διακοκύνεται τελικά, η ωρίμανση των διχοκοκικών συνθηκών. Για κάθε Τουρκοκύπριο που μεταναστεύει μπορούν να βρουν πέντε ή δέκα "καινούργιους". Η ύπαρξη της τουρκοκυπριακής κοινότητας πέραν της πιο δύσκολης της μέρας. Η τουρκοκυπριακή κοινότητα πέραν της από σοβαρή περίοδο της κατακράτησης στην οποία αισθάνεται ότι κινδυνεύει, πολιτική της ύπαρξη. "Οι αναγκασμένοι" επιθυμία να διαλυθεί η κοινοτική μας ύπαρξη δεν περιορίζεται μόνο στην μετανάστευση. Η μετανάστευση είναι ένα μόνο μέρος διαφόρων οικονομικών, πολιτικών, κοινωνικών και πολιτιστικών μέτρων..."

Η μαζική εισαγωγή εποίκων και η παραχώρηση "πολιτικών δικαιωμάτων" έχει κρίσιμες επιπτώσεις για τις πολιτικές διαδικασίες εντός της τουρκοκυπριακής κοινότητας. Είναι τώρα εφικτό να δημιουργούνται πλειοψηφίες που στηρίζονται στους ψηφούς των εποίκων. Η σημερινή κυβέρνηση στις κατεχόμενες περιοχές αποτελείται από ένα νεοσπισμό ενός κόμματος που εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από ψηφούς εποίκων και ενός άλλου κόμματος το οποίο αποτελείται εξ ολοκλήρου από εποίκους. Είναι δυνατό να υπερασφεί ότι οι περισσότεροι τουρκοκύπριοι βρίσκονται στην αντιπολίτευση.

Και ο φανερός αυταρχισμός αυξάνεται όπως φαίνεται από τα νομικά μέτρα εναντίον ηγετών της αντιπολίτευσης και από περιορισμούς που επιβάλλονται στη διακίνηση των Τουρκοκυπρίων όταν η ηγεσία γνωρίζει ότι πρόκειται να συναντήσουν Ελληνοκύπριους.

Μια "οικονομική συμφωνία" με την Τουρκία επέβαλε σοβαρούς περιορισμούς στα συνδικαλιστικά δικαιώματα και στο δικαίωμα της απεργίας. Η μαζική εισροή εποίκων από την Τουρκία υπονομιάζει την διαπραγματευτική δύναμη των συνταξιούχων, ενώ μια πρόσφατη "συμφωνία εργατικού δυναμικού" έπρεπε να "νομιμοποιήσει" αυτή την εισροή επιτρέποντας στους επιχειρηματίες να εισάγουν εργατικό δυναμικό από την

Τουρκία. Η εισαγωγή του εργατικού δυναμικού δεν επιβάλλεται από έλλειψη εργατικών χεριών. Το εισαγόμενο εργατικό δυναμικό είναι πολύ πιο φθινό και εξειδικευμένο συμπεριλαμβανομένου αριθμού ατόμων. Με το δικαίωμα της ψήφου που τους δίδεται περιορίζεται συνεχώς και περισσότερο η έκφραση της πολιτικής βούλησης των Τουρκοκυπρίων.

Η αναγκαιότητα της κατεχόμενης περιοχής βρίσκεται σε ψηλά επίπεδα και αποτελεί ένα από τους κύριους λόγους για την μετατόπιση των Τουρκοκυπρίων. Το βιοτικό επίπεδο του μέσου Τουρκοκύπριου είναι τώρα πολύ χαμηλότερο από εκείνο του μέσου Ελληνοκύπριου. Ο κ. Ντεκτάς ισχυρίζεται ότι αυτή η διαφορά οφείλεται σε "οικονομικό αποκλεισμό" των κατεχόμενων περιοχών που επιβάλλει η κυπριακή κυβέρνηση. Με τον ισχυρισμό αυτό υπονοείται βέβαια ότι η κυπριακή κυβέρνηση θα έπρεπε να συνεργεί στην ανενόχλητη εκμετάλλευση των περιουσιών των ελληνοκυπρίων προσφύγων από τους έποικους και να αποδοχτεί την απώθηση του δικαιώματος της ιδιοκτησίας, τον αποκλεισμό των προσφύγων από τα σπίτια τους, και την απόπειρα δημιουργίας μιας ξεχωριστής οικονομίας στην κατεχόμενη περιοχή. Θα ήθελε δηλαδή την κυβέρνηση να συμβάλλει στην μονομισητισμό της διχοτόμησης.

Το πρόβλημα με το επίπεδο ζωής των Τουρκοκυπρίων εν πάση περιπτώσει δεν έγγεται στον "οικονομικό αποκλεισμό". Η διερεύνηση των πραγματικών λόγων για την οικονομική ανισότητα μεταξύ Ελληνοκυπρίων και των Τουρκοκυπρίων απαιτεί μια ιστορική αναδρομή. Ακόμα και κατά την Οθωμανική Αυτοκρατορία οι υποταγείς Έλληνες ήταν πιο δραστήριοι οικονομικά από τους Τούρκους. Οι πολιτικά κυρίαρχοι Τούρκοι περιφρονούσαν τις οικονομικές δραστηριότητες βλέποντας τις σαν ανάρμοστες για μια διοικητική και στρατιωτική τάξη. Σε όλη τη διάρκεια της αγγλικής κατοχής και μέχρι την ανεξαρτησία, η κυπριακή αστική τάξη αποτελείτο εξ ολοκλήρου σχεδόν από Έλληνες ενώ η Τουρκική ελίτ συνέχισε να αποτελείται από γεωκλήτες και κρατικούς λειτουργούς.

Το 1974 όλες οι περιουσίες των ελλήνων στις κατεχόμενες περιοχές αρπάχθηκαν. Πριν την εισβολή η κατεχόμενη περιοχή ήταν η πιο ανεπτυγμένη περιοχή του νησιού. Αλλά η οικονομία που αναπτύχθηκε στις κατεχόμενες περιοχές είχε στη βάση της την λαφυραγωγία, πράγμα που δεν ευνοεί ορθολογιστική οικονομική δραστηριότητα. Ελάχιστοι επιχειρηματίες ωφελήθηκαν από την ρουσφετολογική διανομή των περιουσιών των Ελληνοκυπρίων. Και μερικοί από αυτούς είναι κάτοικοι του

εξωτερικού. Η ενσωμάτωση της οικονομίας των κατεχόμενων περιοχών με αυτή της Τουρκίας οδήγησε στην εισαγωγή όλων των δεινών της τουρκικής οικονομίας συμπεριλαμβανομένου του πολύ ψηλού πληθωρισμού και των υψηλών επιτοκίων. Για την μόδα των τουρκοκυπρίων η κατοχή έφερε ανεργία και σταθεροποίηση σε σύγκριση με τα οικονομικά επίπεδα της ελεύθερης περιοχής της Κύπρου.

Ο κ. Ντεκτάς ισχυρίζεται ότι η διαφορά στο οικονομικό επίπεδο οφείλεται στην μονομισητισμό της ξένης βοήθειας από τους Ελληνοκύπριους. Στην πραγματικότητα μεγάλο μέρος της ξένης βοήθειας που δόθηκε προς την Κύπρο μετά το 1974 χρησιμοποιήθηκε για την προσωρινή στέγαση των προσφύγων. 170.000 ελληνοκύπριοι διώχθηκαν από τα σπίτια τους στις κατεχόμενες περιοχές. Στις περιοχές αυτές μετακινήθηκαν γύρω στις 40.000 τουρκοκύπριοι. Αν και με το κριτήριο αυτό ίσως δεν θα ήταν αναγκαία η βοήθεια, η τουρκοκυπριακή κοινότητα παίρνει ποσοστό 19,95% της οικονομικής βοήθειας που οι Ηνωμένες Πολιτείες δίδουν στην Κύπρο μέσω της Υπάτης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες. Μόλις αν υπολογιστεί το σύνολο της βοήθειας από των δανείων προς την κυπριακή κυβέρνηση και προς τα τουρκοκυπριακά καθεστώδες από όλες τις πηγές συμπεριλαμβανομένης και της Τουρκίας, φαίνεται ότι κατά κεφαλή οι Τουρκοκύπριοι παίρνουν περισσότερη βοήθεια από το εξωτερικό παρά οι ελληνοκύπριοι.

Η αιτία της οικονομικής ανισότητας δεν έγγεται στη ξένη βοήθεια, αλλά σε ιστορικούς παράγοντες, και σε δομικούς παράγοντες που απορροούν από την κατοχή μέρους της Κύπρου και την διχοτόμηση. Οι παράγοντες αυτοί μπορούν να ξεπεραστούν μόνο στα πλαίσια μιας ενωμένης Κύπρου και μιας ενσωματωμένης οικονομίας. Και αυτό είναι το μόνο εποικοδομητικό μέλλον για την Κύπρο. Η διαίτηση των τάσεων του παρόντος θα είναι καταστροφική. Θα εξαφανίσει τους τουρκοκυπρίους σαν μια ιδιαίτερη κυπριακή πολιτιστική οντότητα. Απειλεί να μετατρέψει τους ελληνοκύπριους σε μια αριθμητική μειονότητα στο νησί όπου για αιώνες αποτελούσαν την πλειοψηφία, και προηγουμένως την αφομοίωση της Κύπρου από την Τουρκία. Μια τέτοια πορεία θα ήταν τραγική τόσο για τους Ελληνοκύπριους όσο και για τους Τουρκοκυπρίους αλλά και για ολόκληρη την περιοχή της ανατολικής Μεσογείου γιατί οι εξελίξεις αυτές θα ήταν γρήγορη μόνιμη αστάθειας. Η επανένωση της Κύπρου στα πλαίσια ενός δημοκρατικού ομόσπονδου συστήματος διακυβέρνησης, και η διασφάλιση της ανεξαρτησίας της, που συνεπάγεται την αποχώρηση των τουρ-

κικών στρατευμάτων κατοχής και των εποίκων, είναι προς το συμφέρον όχι μόνο των Ελληνοκυπρίων και των Τουρκοκυπρίων αλλά και της Ελλάδας και της Τουρκίας, και ολόκληρης της Ευρώπης. Πρώτη προϋπόθεση για την παύση αυτή είναι να σταλασθεί η Κύπρος από την παροικία της Τουρκίας και να ενσωματωθούν οι τουρκοκύπριοι σε μια ομαλή δημοκρατική ομοσπονδία. Όπως δείχνει η ιστορία των εξωτερικών επεμβάσεων στην Κύπρο στην οποία αναφέρθηκε προηγουμένως ο στόχος αυτός δεν μπορεί να επιτευχθεί με προσπάθειες από την πλευρά της Κύπρου μόνο. Χρειαζόμαστε βοήθεια. Χρειαζόμαστε όμως βοήθεια όχι στις λεπτομέρειες των συνταγματικών ζητημάτων που αντιμετωπίζουμε αλλά για να ξεπεράσουμε την απειλή στην ύπαρξη μας σαν μια ανεξάρτητη δημοκρατική χώρα.

Στόχος μας είναι να δημιουργήσουμε στην Κύπρο μια λειτουργήσιμη δημοκρατική ομοσπονδία όπου θα αναγνωρίζονται και θα διασφαλίζονται τα δικαιώματα τόσο των Ελληνοκυπρίων όσο και των Τουρκοκυπρίων. Η αποδοχή μιας ομοσπονδιακής λύσης είναι ορκισμένη γενική. Αλλά κανένας ελληνοκύπριος δεν δέχεται μια ομοσπονδία που αποτελεί πρόσχημα για την συνέχιση της τουρκικής στρατιωτικής παρουσίας στην Κύπρο με οποιαδήποτε μορφή, φανερή ή συγκαλυμμένη, ή για τη συνέχιση της χρησιμοποίησης των τουρκοκυπρίων σε μια στρατιωτική μειονότητα που να αποτελεί προγεφύρωμα για ξένες επεμβάσεις. Η μεγαλύτερη μας δυσκολία έγγεται στο γεγονός ότι αυτήν ακριβώς την κατάσταση προσπαθεί να διατηρήσει η Τουρκία στην Κύπρο.

Τέσσερα σημεία αποτελούν τα διακριτικά χαρακτηριστικά μιας πραγματικής λύσης: Ότι θα αποχωρήσουν από την Κύπρο όλα τα τουρκικά κατοχικά στρατεύματα, ότι οι έποικοι, πολλοί από τους οποίους αποτελούν στρατιωτική σφεδρώδα, θα επιστρέψουν και αυτοί στη Τουρκία, ότι τα βασικά δικαιώματα της ελεύθερης διακίνησης, της ελεύθερης εγκατάστασης και του δικαιώματος της ιδιοκτησίας θα διασφαλιστούν για όλους τους πολίτες της Κύπρου, και ότι αποτελεσματικές διεθνείς εγγυήσεις θα αντικαταστήσουν μονομερή δικαιώματα επεμβάσεως.

Αυτά είναι τα κρίσιμα θέματα δεδομένου ότι μερικά από τα συνταγματικά ζητήματα έχουν διευκρινιστεί στην διάρκεια των διαπραγματεύσεων κάτω από την αιγίδα του γενικού γραμματέα των Η.Ε. Σε αβρές γραμμές τα συνταγματικά σημεία που συζητήθηκαν συμπεριλαμβάνουν ένα ομόσπονδο συνταγματικό σύστημα, Τουρκοκύπριοι σαν αντιπρόεδρο της δημοκρατίας, τρεις Τουρκοκύπριους υπουργούς σε ένα υποργικό

συμβούλιο που αποτελείται από δέκα, και δύο βουλευτές, με τους Τουρκοκύπριους να έχουν ίση εκπροσώπηση στην ένα βουλευτή. Φυσικά παραμένουν αρκετά να επιτευχθούν εάν θα συμφωνηθεί μια συνθήκη δημοκρατική ομοσπονδία που θα αποκλείει αντιδημοκρατικά ή διακριτικά στοιχεία όπως δικαιώματα ερηνιστικής και ξεχωριστές πλειοψηφίες.

Φυσικά ένα τέτοιο συνταγματικό σύστημα θα μπορούσε να τεθεί σε εφαρμογή μόνο αφού όλα τα ξένα στρατεύματα θα έχουν αποχωρήσει από την Κύπρο, όταν οι βασικές ελευθερίες διασφαλιστούν για όλους τους πολίτες και όταν υπάρχουν αποτελεσματικές διεθνείς εγγυήσεις. Η κυπριακή κυβέρνηση τότε μόνο θα ήταν δυνατό να αποδεχτεί να αυτοδιαλυθεί και να αντικατασταθεί από μια διάδοχο ομόσπονδη κυβέρνηση όταν θα ήταν διασφαλισμένο ότι η ομοσπονδία θα συνδέεται με την τουρκοκυπριακή κοινότητα. Θα ήταν πρόβλη αυτοκτονίας για την κυπριακή κυβέρνηση να διαλυθεί και να δεχθεί ομοσπονδία με μια στρατιωτική μειονότητα που βρίσκεται κάτω από τον έλεγχο των ξένων κατοχικών δυνάμεων και εποίκων που ανήκουν σε μια χώρα που ισχυρίζεται ότι έχει μονομερές δικαίωμα επεμβάσεως της υποθέσεως της Κύπρου. Η πρώτη περίπτωση θα ανταποκρινόταν παραχώρηση σε μια εθνική μειονότητα. Η δεύτερη θα αποτελούσε συνθηκολόγηση με την ξένη κατοχή.

Δυστυχώς η εμπειρία μας στην διάρκεια των συνομιλιών ήταν μια πραγματική άρνηση από μέρους της τουρκικής πλευράς να συμφωνήσει στην αποχώρηση των κατοχικών στρατευμάτων και των εποίκων από την Κύπρο.

Ο κ. Ντεκτάς επιμένει στην μόνιμη παρουσία τουρκικών στρατευμάτων παρά την πρόταση της κυπριακής κυβέρνησης να διαλυθεί την εθνική σφεδρώδα σε περίπτωση απελευθέρωσης των και παρά την πρόταση της Ελλάδας να χρηματοδοτήσει μια διευρυνόμενη δύναμη των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο για να αντικαταστήσει τα τουρκικά στρατεύματα κατοχής. Προσπαθείται άρνηση στην εξόστωση των βασικών ελευθεριών που συμπεριλαμβάνουν το δικαίωμα των προσφύγων να επιστρέψουν στα σπίτια τους και γίνεται επέδωξη σε μια ανόμοια "συμφωνία" για ανταλλαγή πληθυσμών. Ίσως αν και η Ελλάδα συμφωνεί να παραταθεί της θέσης της σαν εγγυητρια δύναμη η Τουρκία αρνείται επίμονα να κάνει το ίδιο.

Αυτή ακριβώς η σκηνή της Τουρκίας είναι που στα μύδια των Ελληνοκυπρίων φαίνεται καθαρά σαν ανεπιληπτός επεκτατισμός. Μια επιθυμία να κρατεί την τουρκοκυπριακή μειονότητα όμοια σαν μια στρατιωτική μειονότητα και την προγεφύρωμα για την ομοσπονδία ολόκληρης της Κύπρου, και όχι πρόθεση να διασφαλίσει τα νόμιμα δικαιώματα των τουρκοκυπρίων.

Είπα προηγουμένως ότι χρειαζόμαστε βοήθεια. Δεν την χρειαζόμαστε για να επιτύχουμε συνταγματικά ζητήματα αλλά για να διασφαλίσουμε τη ύπαρξη μας και τα δικαιώματα που έχουν όλα τα ανεξάρτητα και κυρίαρχα ευρωπαϊκά κράτη. Την ελευθερία από ξένη επικυριαρχία και επεμβάσεις και την ασφάλιση των βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών, που είναι και προϋπόθεση για δημοκρατική αυτοκυβέρνηση. Το κλειδί για την βοήθεια που μπορεί να δοθεί στην Κύπρο

βρίσκεται στο γεγονός ότι οι ευρωπαϊκές φιλοδοξίες της Τουρκίας δεν συμβιβάζονται με την φιλοδοξία της να κυριαρχήσει την Κύπρο και ότι η Τουρκία θα πρέπει να επιλέξει. Ίσως θα πρέπει να ελπίζουμε ότι η Τουρκία, για χάρη που έχει υποβάλει αίτηση για ενοποίηση στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, θα μπορούσε να προχωρήσει πέρα από την κατεύθυνση ενόσω τα συμφέροντά της κατέχουν μέρος μιας άλλης χώρας της Κύπρου, που έχει επιλέξει μια συμφωνία τελειοποίησης ένωσης με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Επίσης πρέπει να ελπίσουμε ότι η Τουρκία δεν θα μπορούσε να συνεχίσει να φέρνει την εξόστωση βασικών ελευθεριών εντός των συνόρων της Κύπρου, ενώ η συνθήκη της Ρώμης διατάζει τις ίδιες ελευθερίες για τους πολίτες των χωρών της ΕΟΚ ανεξάρτητα από εθνικά σύνορα. Και τέλος πρέπει να ελπίσουμε ότι η Τουρκία δεν θα μπορούσε να συνεχίσει να φέρνει την εξόστωση βασικών ελευθεριών εντός των συνόρων της Κύπρου, ενώ η συνθήκη της Ρώμης διατάζει τις ίδιες ελευθερίες για τους πολίτες των χωρών της ΕΟΚ ανεξάρτητα από εθνικά σύνορα. Και τέλος πρέπει να ελπίσουμε ότι η Τουρκία δεν θα μπορούσε να συνεχίσει να φέρνει την εξόστωση βασικών ελευθεριών εντός των συνόρων της Κύπρου, ενώ η συνθήκη της Ρώμης διατάζει τις ίδιες ελευθερίες για τους πολίτες των χωρών της ΕΟΚ ανεξάρτητα από εθνικά σύνορα.

Βέβαια δεν μπορούμε να βριστούμε για την λύση του κυπριακού προβλήματος μονάχα στις διαδικασίες της Ευρωπαϊκής ενσωμάωσης, ενώ στο μεταξύ η Τουρκία συνεχίζει την επέδωξη του κατοχικού καθεστώτος, την εισαγωγή εποίκων στις κατεχόμενες περιοχές και την αλλοίωση της πολιτιστικής ταυτότητας των κατεχόμενων περιοχών.

Ο ηττημένος των διαδικασιών που οδηγούν στην διχοτόμηση και την επικυριαρχία της Τουρκίας στην Κύπρο επιμένει. Όσο συνεχίζονται τόσο πιο δύσκολο θα είναι να αντιστραφούν. Ίσως η αντιστροφή τους επείγει για τους Ελληνοκύπριους που αναμένουν την αποκατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την απελευθέρωση του όμορου εθνικού από την ανεξέλεγκτη δημογραφική αλλοίωση και από τα κατοχικά στρατεύματα. Αλλά είναι ζητήματα επίθεσης και για τους Τουρκοκύπριους να αντιστραφεί η διαδικασία σφεδρώσεως τους από την Τουρκία για να πάρουν την θέση που τους ανήκει στην Ευρωπαϊκή προοπτική που ανοίγεται για την Κύπρο. Η ενσωμάτωση της Κύπρου είναι αναγκαία για ολόκληρο τον λαό της ώστε να αποκτήσει περισσότερη ασφάλεια σ' αυτό το επικίνδυνο μέρος του κόσμου όπου βρίσκεται το νησί μας. Είναι επίσης αναγκαία για να διασφαλιστεί η συνέχιση της ειρηνικής και κοινωνικής πρόόδου ολόκληρης της Κύπρου και να γίνει ειδικά τα λειτουργήματα με βάση αρμόδιες δημοκρατικές αρχές διακυβέρνησης ένα ομόσπονδο Ευρωπαϊκό κράτος. ☼

«αστικός ρεαλισμός» και κυπριακός κινηματογράφος

Όταν για πρώτη φορά η κυβέρνηση αποφάσισε να χρηματοδοτήσει και να παράγει μερικές κινηματογραφικές ταινίες μέσα από την Κεντρική Επιτροπή Διαφώτισης για τις αντίστοιχες ανάγκες, αρκετοί άνθρωποι του ανιμάχαρχαν διότι έβρισκαν μια διξόδο. Ήταν μια διξόδος ανορθόδοξη μιας και το επιδιωκόμενο δεν ήταν ο κινηματογράφος ακριβώς αλλά η χρησιμοποίηση του κινηματογράφου για προπαγανδιστικούς σκοπούς η «διαφώτιση για το κυπριακό πρόβλημα» κατά την επίσημη ορολογία. Κι ασφαλώς υπάρχει μια αντίθεση ανάμεσα στη τέχνη και την προπαγάνδα αλλά εν πάση περιπτώσει τα συμβόλαια ήταν καθουχαστικά. Το άρθρο 4(α) για παράδειγμα αναφέρει:

«Ο σκηνοθέτης είναι υπόλυτα αδέσμευτος και δε θα υπόκειται σε κανένα έλεγχο σχετικό με τα καλλιτεχνικά θέματα της ταινίας. Ο Σκηνοθέτης έχει την ευθύνη για την καλλιτεχνική δημιουργία και το δικαίωμα επιλογής των ηθοποιών και των τεχνικών συνεργατών του».

Και το άρθρο 4(β) λέει:

«Ο ρόλος του παραγωγού θα περιορίζεται μόνο στον έλεγχο της παραγωγής που θα ασκείται μέσω των εντεταλμένων οργάνων του».

Μ' άλλα λόγια από τη μια το συμβόλαιο δεν λέει ότι θ' ασκείται πολιτική λογοκρισία χωρίς όμως και να το απαγορεύει. Με την αποικία όμως τέτοιας πρόνοιας εξιπονείται ότι τα πράγματα θα είναι όσο ελεύθερα γίνεται. Έτσι όσοι σκηνοθέτες τα κατάφεραν να μην γίνουν πολύ συγκεκριμένοι πολιτικά (κι αυτό δεν είναι μομφή) πέρασαν

Στην περίπτωση του Βαγγέλη ΧΚυριάκου τα πράγματα δεν έγιναν έτσι. Στη ταινία του «ΣΤΑ ΙΔΙΑ ΧΩΜΑΤΑ» χρησιμοποιείται κατ' αρχήν ένας ευθύς πολιτικός λόγος. Τότε μπήκε το πρόβλημα της ανταποκρίσεως αυτού του λόγου με τον κυβερνητικό λόγο. Επειδή δε υπήρξε μια μεταβολή αυτού του λόγου η ανταποκρίση έγινε δυσκολότερη. Το σενάριο συγκεκριμένα έγινε και εγκρίθηκε όταν η κυβέρνηση Κυπριανού ήταν... ενδοτική ενώ η ταινία τέλειωσε όταν η κυβέρνηση Κυπριανού

ήταν... απορριπτική. Έτσι υπήρξαν παρεμβάσεις σε δύο... διορθωτικά επίπεδα. Και πάνω στο αρχικό συγκεκριμένο σενάριο και υστερότερα πάνω στις προσθήκες.

Από το αρχικό συγκεκριμένο σενάριο αφαιρέθηκαν... μόνο δύο φράσεις, οι εξής:

α) ...τα γεγονότα του '63 και '64 που δημιουργήθηκαν σκόπιμα. (Εδώ το ενοχλητικό ήταν κατακρίβεια η λέξη "σκόπιμα").

β) Οι Τούρκοι σκολούθησαν τη μοίρα τους: τη διπλή βία των δικών τους και των δικών μας.

Οι παρατηρήσεις της Συμβουλευτικής Επιτροπής Κινηματογράφου περιέχονται σε επιστολή της, της 3ης Απριλίου '86. Την παραθέτουμε:

Αγαπητέ κ. Κατζηκυριάκου,

Η Συμβουλευτική Επιτροπή Κινηματογράφου μελέτησε το θέμα της ταινίας σας "Στα ίδια χώματα" και αποφάσισε να υποβάλει σημείωμα στην Υπουργική Επιτροπή Διαφώτισης με τις παρατηρήσεις και απόψεις της. Όπως γνωρίζετε, αμέσως μετά τις προβολές που έγιναν για τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής Κινηματογράφου, εκφράστηκαν επιφυλάξεις που αφορούσαν κυρίως το σενάριο της ταινίας. Οι παρατηρήσεις και εισηγήσεις τηςΣΕΚ όπως εγκρίθηκαν από την Υπουργική Επιτροπή είναι οι πιο κάτω:

1. Γενικά πιστεύεται ότι οι προθέσεις του σεναρίου είναι καλές. Δεν μπορούμε, όμως, να παραβλέψουμε στοιχεία που το κάνουν να είναι επαίνδυνο ιδιαίτερα για την ορθή και αντικειμενική ενημέρωση των θεατών στη σημερινή φάση του Κυπριακού προβλήματος.

Το σενάριο δεν αποδίδει ευθύνες: η τρομοκρατία είναι κοινή, όπως και κοινά είναι τα θύματα της. Ο θύτης και το θύμα μπαίνουν στην ίδια μοίρα. Πουθενά το σενάριο δεν αναφέρεται στο γεγονός ότι η Τουρκοκυπριακή κοινότητα αποτελεί μόνο το 18% του συνόλου, ενώ η Ελληνοκυπριακή το 82%. Αυτή η παράλειψη αποτελεί ιστορική ανακρίβεια.

Θα συμφωνήσετε μαζί μας ότι υπάρχει μια ιστορική αλήθεια, που πρέπει να φανεί και στο σενάριο. Τι είναι η Πράσινη Γραμμή; Σύντορα

που χωρίζουν τις δύο κοινότητες ("τους μισήτους εχθρούς"), ή μια διαχωριστική γραμμή μέσα στο έδαφος μιας χώρας που βρίσκεται υπό στρατιωτική κατοχή;

Επίσης το σενάριο δίνει περισσότερη σημασία στο προξικόπημα παρά στην Τουρκική Εισβολή. Μ' αυτό τον τρόπο δίνεται, κατά τη δική μας άποψη, συγκεκριμένα στους Τούρκους και τη δική τους επεκτατική πολιτική.

2. Πρέπει να γίνουν μερικές αλλαγές, τόσο στο σενάριο όσο και στο μοντάζ, έχοντας πάντα σαν μοναδικό σκοπό την επίτευξη της καλύτερης δυνατής ποιότητας και αποτελεσματικότητας του έργου.

3. Πιστεύουμε ότι η ταινία έχει τις δυνατότητες να γίνει και πρέπει να γίνει μια καλή ταινία. Είναι με αυτό το πνεύμα που υποβάλλουμε σήμερα τις εισηγήσεις μας για τροποποίηση του σεναρίου. Όταν αφορά το μοντάζ της ταινίας, είμαστε της γνώμης ότι το όλο θέμα της δομής της ταινίας μπορεί να συζητηθεί μαζί με το ΡΙΚ, που είναι έτοιμο να βοηθήσει.

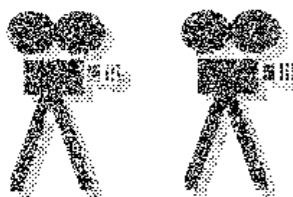
Ελπίζουμε ότι θα προχωρήσετε το γρηγορότερο στη συμπλήρωση της ταινίας και είμαστε στη διάθεση σας για την παροχή κάθε διευκόλυνσης

Κ. Ψυλλίδης
Διευθυντής
Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών
Πρόεδρος Συμβουλευτικής Επιτροπής
Κινηματογράφου

Είναι φανερό ότι έχει μεσολαβήσει το πέρασμα στην ύπαιθρο απορριπτική πολιτική. Δηλαδή η αναστροφή στις ευθύνες της Ελληνοκυπριακής ηγεσίας θεωρούνται σαν συγκεκριμένα προς τους Τούρκους και εξίσωση θύματος και θύτη, ενώ η πράσινη γραμμή... γεννιέται μετά το '74.

Ο πρόλογος της ταινίας είναι κατ' ερώτην ο ακόλουθος:

Το Κυπριακό πρόβλημα είναι κληρονομικό των συμφωνιών Ζυρίχης και Λονδίνου. Στο λαό της Κύπρου επιβλήθηκε μια κολοβωμένη ανεξαρτησία και πρόνοιες του συντάγματος εκείνου εξωθούσαν τις δύο κοινότητες στη διαίρεση και το διαχωρισμό. Δυνάμεις και στις δύο πλευρές, έπαιξαν πρωταγωνιστικό ρόλο στην άρνηση της διαμάχης, ενώ δυνάμεις που μπορούσαν να υπερασπιστούν την ενότητα των δύο κοινοτήτων φάνηκαν αδύναμες να σταματήσουν το ρεύμα του εθνικισμού και της διαίρεσης. Το 1974 η γέννηση της Ελλάδας με στρατιωτικό προξικόπημα ανατρέπει τη δημοκρατικά εκλεγμένη κυβέρνηση Μακαρίου. Το προξικόπημα υπήρξε η αφορμή για την Τουρκία να εισβάλει στις ανεπεξέργαστες ηθικές, μεθυστικές την προστασία της Υ/Κ κοινότητας θέτοντας με αυτό τον τρόπο σε εφαρμογή τα μακροχρόνια επεκτατικά σχέδια της. Αποτέλεσμα της εισβολής ήταν η κατάληψη 40% της Κυπριακής

κής γης, η βίαιη εκδίωξη και προσφυγοποίηση 200.000 χιλιάδων Ελλήνων κατοίκων στην ίδια τη χώρα τους, οι χιλιάδες νεκροί και το τραγικό

κώτερο η τύχη των αγνοουμένων. Με τη μετακίνηση των Τ/Κ από τις ελεύθερες περιοχές στον κατεχόμενο βορρά, ολοκληρώθηκε ουσιαστικά ο στόχος της Τουρκίας για διαχωρισμό των δυο κοινοτήτων και για ντε φάκτο διαμελισμό της Κύπρου. Σήμερα, δώδεκα χρόνια από την τουρκική εισβολή και κατοχή των εδαφών της, η Κυπριακή Δημοκρατία αγωνίζεται στα διεθνή βήματα για ενωποίηση της χώρας και διαφύλαξη του αδόκιμου και ανεξάρτητου Κυπριακού κράτους.

Η "διορθωτική" εισήγηση γίνεται με την ακόλουθη επιστολή:

Αγαπητέ κ. Χατζηκυριάκου,

Στην τελευταία της συνεδρία η Συμβουλευτική Επιτροπή Κινηματογράφου αποφάσισε όπως σας αντιπροτείνει το πιο κάτω εισαγωγικό κείμενο:

"Το Κυπριακό Πρόβλημα με τη σημερινή του μορφή, είναι πρόβλημα που δημιουργήθηκε από τις επεκτατικές βλέψεις της Τουρκίας. Για το σκοπό αυτό, η Άγκυρα χρησιμοποίησε σαν πρόχειμα το πραξικόπημα για ανατροπή του Προέδρου Μακαρίου και τη δημοκρατικά εκλεγμένη κυβέρνηση του που έγινε από τη λύση των Συνταγματαρχών που είχαν καταλάβει τη δημοκρατία στην Ελλάδα. Εισβάλλοντας στο ανεξαρτημένο νησί, η Τουρκία πρό-

βολε σαν δικαιολογία την πνίγνη προστασίας της τουρκοκυπριακής κοινότητας. Στην πραγματικότητα έθετε σε εφαρμογή μακρόχρονα επεκτατικά σχέδια, τα οποία Τούρκοι ηγέτες είχαν αποκαλύψει ήμεσε ή έμμεσε πολλά χρόνια πριν. Αποτέλεσμα της εισβολής ήταν η κατάληψη του 37% της κυπριακής γης, η βίαιη εκδίωξη και προσφυγοποίηση 200.000 Ελλήνων κατοίκων στην ίδια τους τη χώρα, οι χιλιάδες νεκροί και η τραγωδία των αγνοουμένων.

Με την μετακίνηση των Τουρκοκυπρίων από τις ελεύθερες στις κατεχόμενες περιοχές, σαν αποτέλεσμα ήμεσων ή έμμεσων απειλών της, η Τουρκία επέβαλε το διαχωρισμό των δυο κοινοτήτων και τον ντε φάκτο διαμελισμό της Κύπρου.

Στις κατεχόμενες περιοχές της Κύπρου γίνεται από τον Τούρκο κατακτητή μια συστηματική προσπάθεια αλλαγής του δημογραφικού χαρακτήρα του νησιού, με τη μεταφορά χιλιάδων επόικων από τα βάθη της Τουρκίας, ενώ ταυτόχρονα η παράδοση και η πολιτισμική κληρονομιά της χώρας καταστρέφεται.

Σήμερα, η Κυπριακή Δημοκρατία αγωνίζεται στα διεθνή βήματα για παρεμπόδιση της μονιμοποίησης της κατοχής και για λύση που να εξασφαλίζει την ενότητα της χώρας και του λαού και να διαφυλάττει την ανεξαρτησία και το αδόκιμο του κυπριακού κράτους".

Αναμένουμε την απάντησή σας.

Με εκτίμηση,

Κ. Ψυλλίδης
Διευθυντής Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών
Πρόεδρος Συμβουλευτικής Επιτροπής
Κινηματογράφου

Οι επικλήσεις γίνονται δεκτές από τον σκηνοθέτη διότι αλλιώς η ταινία δεν θα τελειωνε και φυσικά ο άνθρωπος θα έμεινε καταχρεωμένος μιας και τα μισά λεφτά δίνονται μετά την παράδοση της ταινίας. Έτσι η επιτροπή μένει τελικά ικανοποιημένη και το δηλώνει:

Αγαπητέ κ. Χατζηκυριάκου,

Μετά την ειδική προβολή της ταινίας σας που έγινε στις 28 Ιουνίου 1986 για τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής Κινηματογράφου, όπου διαπιστώσαμε τις τροποποιήσεις του κειμένου που είχαμε σημειώσει, παρακαλώ όπως προσχωρήσετε στις αναγκαίες διαδικασίες για εκτύπωση της κόπιας ζέρο.

Με εκτίμηση,

Κ. Ψυλλίδης
Πρόεδρος
Συμβουλευτικής Επιτροπής Κινηματογράφου

Έτσι φτάσαμε και στη κόπια "ζέρο". Στις 6 Ιουνίου του '87 πλέον οπότε αποφασίζεται η αξιοποίηση της ταινίας.

Αγαπητέ κ. Χατζηκυριάκου,

Επιθυμώ να σας πληροφορήσω ότι η Επιτελική Ομάδα Διαφήμισης αφού παρακολούθησε την προβολή της ταινίας "Στα ίδια χώματα", αποφάσισε όπως γίνει αξιοποίηση της στην ομογένεια με τη χρησιμοποίηση της από τους τηλεοπτικούς σταθμούς των ουγενών και σε άλλες εκδηλώσεις. Αποφάσισε, επίσης, τη συμμετοχή της ταινίας σε φεστιβάλ σε χώρες του Τρίτου Κόσμου. Για το σκοπό αυτό, η ΕΟΔ αποφάσισε την παραγωγή μιας ακόμα κόπιας της ταινίας και 10 βιντεοκασετών.

Με εκτίμηση,

Α. Κλ. Σοφοκλέους,
Γραμματέας
Επιτελικής Ομάδας Διαφήμισης.

Τέλος παραθέτουμε και μια επιστολή του Ευάγγελου Χατζηκυριάκου της 26ης Μαρτίου, 1986 όπου φαίνεται κάπως και το τράβηγμα της υπόθεσης χρονικά.

Κύριο Ανδρέα Σοφοκλέους,
(Δια συμβούλιο Παραγωγής Ταινιών)
Υπόψη: Διευθυντή Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών.

Επιθυμώ να παρατηρήσω τα εξής, όσο αφορά την αδικαιολόγητη μακρόχρονη καθυστέρηση λήψης απόφασης, για την τύχη της ταινίας "Στα ίδια Χώματα".

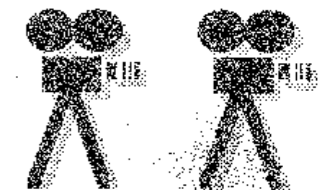
α) Στις 5 Οκτωβρίου 1985, έγινε η προβολή της τελικής μορφής της κόπιας εργασίας ενώπιον της αρμόδιας επιτροπής.

β) Στις 29 Νοεμβρίου 1985, με επιστολή μου σας παρακαλούσα να με ενημερώσετε για την απόφαση της επιτροπής, επισημαίνοντας ταυτόχρονα ότι απαιτείται κάποιος χρόνος ακόμα για την επεξεργασία των ήχων της ταινίας πριν το τύπωμα της κόπιας ζέρο.

γ) Από τότε μέχρι σήμερα που γράφονται τούτες οι γραμμές παρά τα πολλά τηλεφωνήματα και τις επισκέψεις μου στο γραφείο σας, λυπούμαι να παρατηρήσω πως δεν έχω ενημερωθεί για τυχόν απόφαση της αρμόδιας επιτροπής.

Πιστεύω ότι για το σοβαρότατο αυτό θέμα ενήργησα με διακριτικότητα και σεμνότητα. Αντλαμπάνεσθε όμως ότι υπάρχει και θέμα δεοντολογίας και ανέμνενα εκτίμηση της παρουσίας μου σαν δημιουργού από την επι-

τροπή και ανταλλαγής απόψεων πάνω στο θέμα της ταινίας και της όλης προσπάθειας. Αντί τούτου, μια μακρόχρονη σιωπή.

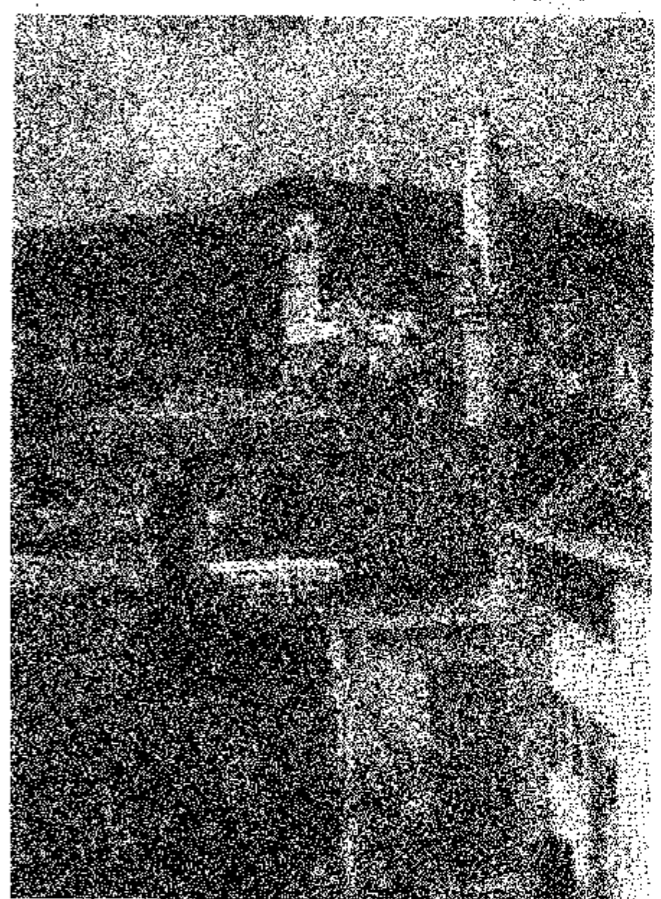
Γι' αυτό παρακαλώ όπως με ενημερώσετε όσο το δυνατό πιο σύντομα για την πορεία του όλου θέματος.

Με εκτίμηση,

Ευάγγελος Χατζηκυριάκου.

Τώρα είμαστε πλέον στο μέσο του παθριού έτους 1988. Πότε θα δούμε την ταινία;

Και βέβαια από την ιστορία αυτή προκύπτει σαν συμπέρασμα η αναγκαιότητα δημιουργίας ενός Κέντρου Κινηματογράφου με αποκλειστικό καλλιτεχνικό στόχο. ● Κ. Αχιάτης

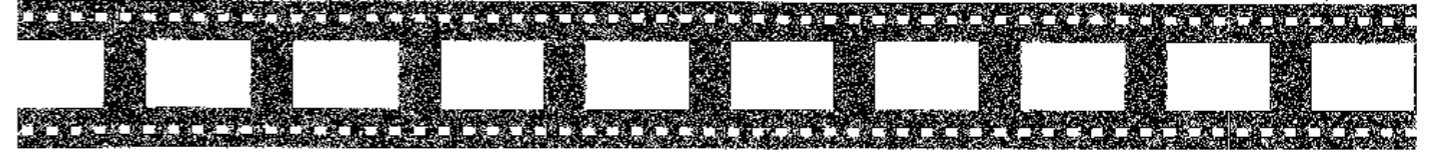
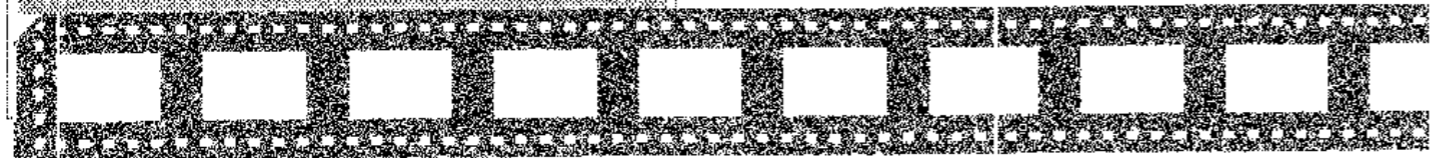
Μία προφορική παρατήρηση από μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής Κινηματογράφου προς τον σκηνοθέτη, όπως κι όπως μας την μετέφερε γιατί ο μινιός μινιός

ΑΝΟΙΧΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Στις 10 Μαΐου ο κ. Χατζηκυριάκος της Δημοκρατίας συνεκάλεσε στο Προεδρικό συνέδριο της Επιτροπής Διαφάνειας. Τότε, τη συνεδρία την παρακολούθησε από την τηλεόραση. Άνθρωποι λοιπόν αυτής της Επιτροπής χωράκιζαν ταινία από συγκεκριμένα σενάρια σαν συγχωροχάρτι προς τους Τούρκους και έτσι η ταινία δίνει έμφαση στο πραξικόπημα παρά στην εισβολή.

Είμαι να παραχθείς. Μελετήσαν όρανε οι Σύμβουλοι το νέο Πρόεδρο τους επιλέγουν και την αλληλεγγύη του Γ.Γ. που αφορά την λεγόμενη Διαφάνεια. Για ενημέρωση έλασα. Γιατί για άλλους σκοπούς και αλλαγές δεν βλέπω να υπάρχει. (Υπάρχει) και μια Επιτροπή για την Κινηματογράφου. Στακρωμένη και τούτη από τους ίδιους ανθρώπους.

Ε. Χατζηκυριάκου

6 ΑΝΤΙ-ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΚΥΡΡΗ

από την ανέκδοτη συλλογή
«Ανατομία-Αιρετικά Αντιποήματα πολύ σκληρά και χωρίς προσωπεία»
Λευκωσία-Λονδίνο-Αθήνα 1988/89

ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ

Στο καλλιμάρμαρο μέγαρο
του αυτοκρατορικού εστεμμένου
καλούνται μόνο τα παιδιά από τζάκια
να πούν τα Κάλαντα για τον Καινούργιο Χρόνο.
Εξαιρέθηκαν τα παιδιά των χειρονάκτων
με διάταγμα πριν από χρόνια,
που συνέταξε ο πρωθυπουργός
στην αρχαιοπρεπέστερη γλώσσα της αυτοκρατορίας,
Λευκωσία, 1983-13.3.1988

ΤΗΓΑΝΙΖΟΜΕΘΑ

Στο ίδιο στενόχωρο τηγάνι πολυτελείας
τηγανίζομεθα μετά την ήττα
όλα τα κόμματα κι οι πατριές
συζητώντας για τα σφάλματά μας
δίχως ακόμη να τα κατανοούμε.
Τα πάθη που παρήγαγαν τα λάθη μας
μας κυβερνούν ακόμη και μας διαφεντεύουν
και μέσα στο χρυσοποικίλο τηγάνι
όπου ηδονίζομεθα να συζητούμεν
αμέθοδα και υστερικά,
Νεοαθηναϊκά.
Λευκωσία 8.2.1988-26.4.1988

ΟΙ ΡΑΠΤΕΣ

Εις πενιχρόν ξενοδοχείον αρδύκεται να διαμένει
αλλά με φόβο πάντοτε τα βράδια
και με ακριβά ποικάμισα κι ενδυμασίες
περιέρχεται διαδοχικά τα σαλόνια
της επαρχιακής πρωτεύουσας.
Εδώ τον έχουν φέρει κύκλοι
αμφίβολων παρθένων και καλλιτεχνών,
που το λεπτόν πνεύμα του απολαμβάνουν,
και το κοστούμια του αντιγράφουν
στοις εντόπιους ράπτες.
Οι ράπτες έχουνε πολλή δουλειά
μετά την άφιξή του.
Και τον προσκαλούν συχνά σε γεύματα πολυτελείας.
Λευκωσία, 19.3.1988-26.4.1988

ΑΥΤΟΔΙΑΘΕΣΗ

*Σε πρώτο στάδιο ζητώ
την αυτοδιάθεση των αγελάδων,
αργότερα και των λευκών σκυλιών
και των ξανθών πιθήκων*,
δήλωσε ανυποχώρητα
στην έκτακτη σύνοδο της Κεντρικής Επιτροπής
ο συναγωνιστής Ανάξαρχος.
Άλλοιώς παραιτούμαι τώρα από το Κόμμα.
Επάγωσαν όλοι.
Για πού το πάει ο δοξασιμένος σύντροφος;
Μήπως τρελλάθηκε;
Διάλεξε τον καιρό για να παραφρονήσει.
Τι θ' απογίνει η χαλαίνουσα οικονομία
του λαϊκού στρατού μας;
Γίως θα επιτύχωμεν
επάρκειαν κρέατος και κατασκόπων,
αστυνομικών εφεδρειών
και ηθοποιών
για το υπεργικό συμβόλαιο και τους θιάσους
που περιοδεύουν στα χωριά
για τις μεταρρυθμίσεις;
Λευκωσία, 8.12.1987

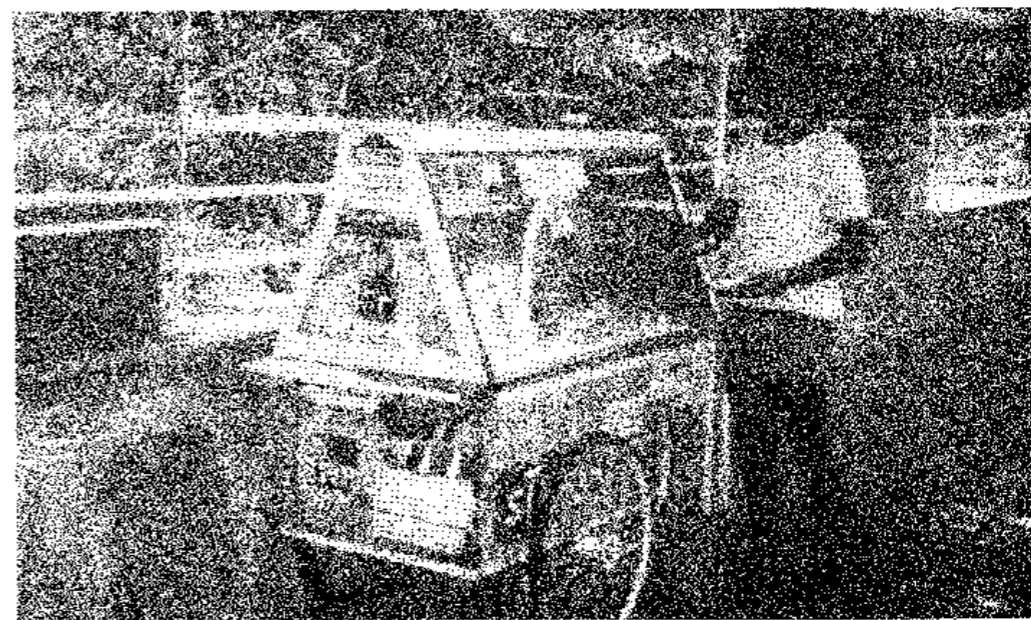
ΑΝΕΣΠΕΡΟ ΛΑΑΤΙ

Σταγόνα ζώντος ύδατος
μέσ' το αιθέριο φώς
μελαγχροινό κορίτσι
με τα ολόθερμα μαλλιά
φωτιά της πρότης μέρας
ροσηκή, που εδήγησες
στα τελευταία της σύνορα
την πιο μικρή χαράν,
άνοιξες
το βαθύ τηγάδι
του ονείρου στο σκοτάδι
της μοίρας μας.
Στου ηγηγιδιού την άκρη
κρατήθηκες με πείσμα
φαρμακερό, κραδαίνοντας
ανάποδες φινιούρες,
πολύχρωμα αρκετά.
Στην πύλη
της αβύσσου ωρίμασες τον σπαραγμό μου,
καθόρισες το πεπρωμένο
δίχως λουλούδια και ήλιο
με μάτωσες χωρίς να με πονέσεις
με λύτρωσες
βαθύτερα απ' τον έρωτα
περισσότερο απ' τον θάνατο.
Σε λαχταρώ σαν το ζεστό ψωμί
ωσάν το ανέσπερο
της θάλασσας το ολάτι.
Σε αναζητώ
μέσ' την πολύκοσμη ερημία
του μαρτυρίου μου,
λάδι στα εγκαύματα
της ψυχής μου.
Στην Πράσινη Γραμμή, στο μετερίζι
των οδυρμών
στη λήνη των λυγμών
το υγρό φιλί σου μ' έκαψε
μέσ' το σκοτάδι του κελλιού σου,
Σός ειμί εγώ, σόσον με,
από των κριμάτων σου ουκ εξέκλινα,
οτι συ ενομοθέτησάς με.
Ελέησον με, δέσποινε
μυρομαλλούσσα του μεσημεριού,
μελωδισή βροχή
στο δίψασμένο χόμα.
Λευκωσία, 20-21-29. 1987

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Όταν κατέστη πρόδηλον
ότι καμία μεταρρύθμιση δεν ήτο δυνατή
-απέτυχαν παταγωδώς πολλές προσπάθειες,
γίναμε το ρεντίκολο των σκυλιών
στον παγκόσμιο τύπο-
Ο παρανοϊκός δικτάτορας
νομίζοντας σπ καινοτομεί,
τουλάχιστον στην καθ' ημάς Ανατολήν,
εξέδωκεν ημερησίαν διαταγήν
στις ένοπλες δυνάμεις:
Είναι καιρός ν' αλλάξουμε λαόν.
Ηρωικά παιδιά της ένδοξης χώρας μας,
μόνον εσείς μπορείτε να επιωρσθήτε
το υπέρτατο τούτο καθήκον
προς την λαμπρή εθνική μας ιστορία*
*Brecht!
Λευκωσία 1983-13.3.1983

ΤΟ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΜΑΧΑΛΕΒΙ
Μερεκλής

Στο άνοιγμα του κολοκάση

Εστιατοριο ΜΑΤΘΑΙΟΙ

δίπλα απο τη Φανερωμένη
και τη Τζαμουδα

Ανοιγουμε στις 4 το πρωί και
κλεινουμε στις 5 το απογευμα.
Σερβιρουμε όλων των ειδων
σουπες και προγευματα απο
το πρωί και όλα τα ειδη
κυπριακών φαγητων
στη διάρκεια της
ημερας.

Ταβερνα ΑΞΙΟΘΕΑ

Οδος Αξιοθεας 9
τηλ. 430 787

Περαστε τη βραδυα σας στο
κλασσικο παραδοσιακο
δρομακι με τα γερανια.
Μαζι με το δροσερο
υπαρχει και η αντιστοιχη
κουζίνα ποιότητας.
Επίσης σουβλακια-σεφταλια
τείκ αγουεί 12 σελ. η πιττα

Μαιερκο ΓΙΩΡΓΟΣ-ΛΑΚΗΣ

Οδος Πειραιως 10
τηλ. 476 420

Απεναντι απο το παρια του
παλιου δημαρχειου

Μαιερκο για
οσους βαστουν
τζαι οσους
εβραστουν

Αγγειοπλαστικο ΑΓΓΕΙΟΠΛΑΕΙΟ

Γ.Κοντου στη Λαικη Γειτονια
τηλ. 456977

Όλα τα προϊόντα μας
κατασκευαζονται απο μας.
Μια αντιπροσωπευτικη
συλλογη της κυπριακης
αγγειοπλαστικης
που ενσωματωνει πνευμα
ερευνας και ανανεωσης
με σεβασμο στη παραδοση.

Καφε-Εστιατοριο Η ΠΙΑΤΣΑ

Νοτια της πρασινης γραμμης
στη πλατεια της Λαικης Γειτονιας

όλα τα ειδη σχαρας,
φαγητα του φουρνου
σαλατες
φρουτα διαφορων ειδων
και όλα τα ποτα

ΤΙΜΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΛΑΙΚΗΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ

απο το χειρογραφο στην εκδοση
και του
ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΤΕΙΧΩΝ

PRINTED
MATTERS
DESKTOP
PUBLISHING
SERVICES

δ.σεβερη 29
453831

Τι θα λέγατε
για μια
συνδρομη
«Εντός»;

ΓΚΑΛΛΕΡΥ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟ
ΒΙΝΤΕΟΘΗΚΗ

ΚΑΓΤΟΡΑΣ

ΚΑΝΑΡΗ 13, ΛΕΜΕΣΟΣ, ΤΗΛ. 051-52667

ΤΩΡΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ

**ΒΑΣΙΛΗΣ
ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ**

**1. Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ
ΕΡΓΟ ΤΟΥ**

2. ΑΠΑΝΤΑ

εκδόσεις Χρ. Ανδρέου

ΔΕΛΤΙΟ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑΣ

Προς
Εκδόσεις Χρ. Ανδρέου
Ρηγαίνης 64Α
Λευκωσία Τ.Κ. 2298
Τηλ. 476105 - 466648-9

Παρακαλώ όπως μου αποστείλετε το δίτομο έργο για τον εθνικό μας ποιητή Βασίλη Μιχαηλίδη ολοκληρωμένο και σε πολυτελή βιβλιοδεσία. Μαζί με τα βιβλία να μου παραδοθούν ΔΩΡΕΑΝ τα πέντε τεύχη της εφημερίδας «ΔΙΑΒΟΛΟΣ» που εξέδιδε ο ποιητής το 1888.

Συμφωνώ να πληρώσω £25 για όλα τα πιο πάνω. Η πληρωμή μπορεί να γίνει τοις μετρητοίς ή με 2 μηνιαίες δόσεις.

Ενδιαφερομαι για 1, 2, 3, 4, 5, σειρές (βάλτε σε κύκλο ότι σας ενδιαφέρει).

Ον/μυν

Οδός αρ.

Περιοχή πόλις/χωριό

Τηλ. οικίας τηλ. εργασίας

Υπογραφή

Ζητούνται συνεργάτες
πρωίνοι ή απογευματινοί
ή μερικής απασχόλησης
για προώθηση των
εκδόσεων
μας